

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВНЗ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОСОФСЬКО-БОГОСЛОВСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра пасторального богослов'я

Магістерська робота

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ДУШПАСТИРСЬКИЙ ПРОВІД МОЛОДІЖНИХ
СПІЛЬНОТ НА ПРИКЛАДІ ВИБРАНИХ ПАРАФІЙ ЛЬВІВСЬКОЇ
АРХИЄПАРХІЇ

Студент 6-го курсу: Орест Єлізаров

Науковий керівник: о. Михайло Лесів

Доктор східного християнського богослов'я

Львів 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ВЧЕННЯ ПРО МОЛОДІЖНЕ ДУШПАСТИРСТВО У ДОКУМЕНТАХ УГКЦ	8
1. Термін «молодь», вікові межі, специфіка життєдіяльності молоді в українському суспільстві	8
2. Душпастирство молоді у документах УГКЦ.....	15
2.1. Формация молоді.....	16
2.2. Приклад душпастиря.....	19
2.3. Документи УГКЦ про молодь.....	20
2.4. Послання Глави Церкви до молоді.....	22
Розділ II. ПАРАФІЯ ЯК ОСЕРЕДОК ЖИТТЯ МОЛОДІЖНИХ СПІЛЬНОТ	26
1. Парафія - осередок менших спільнот	26
2. Види молодіжних парафіяльних спільнот та їх характеристика	28
2.1. Молитовні молодіжні спільноти.....	29
2.2. Просвітницькі спільноти	32
2.3. Харитативні спільноти.....	35
3. Місце, роль та завдання лідера молодіжних спільнот	37
3.1. Особа лідера спільноти.....	39
3.2. Завдання лідера спільноти	40
3.3. Роль та місце лідера спільноти	41
3.4. Зв'язок лідера з іншими членами спільноти	43
РОЗДІЛ III. ДУШПАСТИРСЬКА ПРАЦЯ З МОЛОДДЮ НА ПРИКЛАДІ ВИБРАНИХ ПАРАФІЙ ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ	46
1. Молитовно-літургійний вимір.....	46
2. Катехитично-просвітницький вимір.....	49
3. Соціально-спільнотний вимір.....	52
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ	68

ДОДАТКИ.....	75
Додаток 1. Інтерв'ю з Юрієм Галабудюю, інтерв'юер Орест Єлізаров	75
Додаток 2. Інтерв'ю з Любомиром Гладюком, інтерв'юер Орест Єлізаров	84
Додаток 3. Інтерв'ю з Романом Кісільом, Інтерв'юер Орест Єлізаров.....	91
Додаток 4. Інтерв'ю з Андрієм Стадницьким, Інтерв'юер Орест Єлізаров	99

ВСТУП

Живучи у світі сучасних технологій, людина все менше звертає увагу на речі духовного характеру. Духовність у багатьох людей вже не є на першому місці і далеко навіть не на другому чи третьому. Сучасна людина щораз менше думає про Бога. Сьогодні, щоб залишитися активним християнином недостатньо раз у тиждень прийти до храму на Літургію. Тому Церква створює менші спільноти в парафії, які дають їй учасникам можливість краще жити духовним життям. Створюючи парафіяльну спільноту, священник створює активне християнське життя в парафії. Як добрий пастир священник повинен дбати про майбутнє Церкви. Для того в парафії засновуються молодіжні спільноти, які формують молодих осіб як добрих християн та виховують у християнському дусі. Проте не достатньо у молодіжній парафіяльній спільноті проводити лише духовні практики чи лекції навчання Христового Євангелія. Молодь 21 століття не цікавить лише наука, адже вчитися вони можуть вдома через мережу Інтернет. Священник, котрий займається пасторальною опікою молодих людей, повинен зацікавити молодих осіб приходити до церкви, бути її активними членами. Іншими словами, не тільки розказувати про Бога, але принести Бога у серце молодих осіб, виховуючи їх добрими християнами.

Мета: Дослідити формування та пасторальний супровід молодіжних парафіяльних спільнот в парафіях Української Греко-Католицької Церкви (далі УГКЦ) Львівської Архиепархії.

Актуальність: Для того щоб давати якісну оцінку та відповідь на ті виклики, які постають в парафіях перед душпастирями потрібно: дослідити актуальний соціальний стан молодих осіб та їх зацікавлення Церквою; побачити, які умови Церква вже створила для служіння молоді в парафіях, та описати проблеми з якими стикаються душпастирі, що працюють з молоддю. Сучасний світ постійно розвивається, відповідно молодь також. Тому постійно потрібно оновлювати методи праці з молоддю. Під впливом суспільства молода особа може занедбати свій духовний стан, проте коли в парафії священник знатиме

сучасні проблеми молоді, і знатиме як на них відповідати, щоб формувати здорово мислячих християн.

Завданнями цієї роботи визначено декілька аспектів відповідно до теми роботи:

1. Висвітлити діяльність душпастиря у сфері молодіжного душпастирства в документах УГКЦ;
2. Проаналізувати сучасний стан розвитку молодих осіб, їхні інтереси, рівень духовного життя;
3. Пояснити завдання душпастиря як лідера парафіяльних спільнот;
4. Проаналізувати та порівняти діяльність молодіжних спільнот у Львівській Архиепархії УГКЦ;
5. Описати сучасні виклики молодіжного душпастирства.

Об'єкт: Молодь, молодіжні спільноти в парафії, їхня діяльність, та роль духівника в молодіжних парафіяльних спільнотах.

Предмет: Душпастирське служіння в парафії молодим особам.

Методи: У ході дослідження теми буде застосовано методи порівняння, синтезу та аналізу.

Структура: Магістерська праця буде складатися: з вступу, трьох розділів, що в свою чергу поділені на підрозділи, висновку, додатків та списку літератури. У першому розділі буде досліджено розуміння терміну молодь, вікові межі осіб, що в українському суспільстві приналежні до молоді. Також буде проведено аналіз соціологічних опитувань у сфері зацікавленості молоді до різних аспектів життя. Окремим підрозділом буде висвітлено приклади душпастирства молоді в документах УГКЦ.

У другому розділі буде досліджено служіння парафіяльним спільнотам; проаналізовано функції парафії, як спільноти вірних; висвітлено важливість існування парафіяльних спільнот в парафії. Також буде подано опис найпопулярніших молодіжних спільнот, що можна умовно поділити за напрямками служіння в парафії; окреслено їх характеристика та особливості. Окремим підрозділом буде висвітлено важливість хорошого лідера в спільноті, а

також критерії яким християнський лідер повинен відповідати, щоб здійснювати служіння наставника молодіжної спільноти, адже в більшості парафіяльних спільнот цим лідером є душпастир, який повинен володіти певними навиками, щоб скеровувати спільноту у правильному напрямку.

У Третьому розділі буде проаналізовано душпастирську працю з молоддю у різних парафіях Львівської Архиепархії. Особливістю відбору парафій є показати схожість та відмінність у тих викликах, що постають перед душпастирем в парафії Львова, меншого міста Львівської області, а також села. Буде подано відповіді на актуальні проблеми, що можуть виникати в душпастиря в ході праці з молодими особами. На основі інтерв'ю з душпастирями буде подано певні висновки, а також поради для душпастирської праці з молодими особами в парафіях.

Часові рамки роботи: Робота охоплює діяльність парафіяльних спільнот у рамках останніх двадцяти років.

Огляд літератури: Основної літератури на якій буде базуватися дослідження даної теми є досить мало, оскільки на рівні УГКЦ тема душпастирства молоді була востаннє піднята у 2006 році учасниками Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви. Збірник *Матеріалів 4 сесії Собору УГКЦ «Молодь третього тисячоліття»*, де подано основні доповіді членів собору, буде джерельною базою для першого розділу. Також для цього розділу буде використано соціологічні дослідження Міністерства Молоді та Спорту, дослідження Державного інституту сімейної та молодіжної політики, дослідження Фонду Фрідріха Еберта. Також важливо проаналізувати думку глави і отця УГКЦ блаженнішого Святослава у посланнях до молоді

Для другого розділу основною літературою буде Посібник для членів парафіяльних рад *«Ідіть і ви в мій виноградник»* упорядник О. Сорока, Львів, комісія УГКЦ у справах мирян, 2016. Також не менш важливо буде охарактеризувати діяльність найпоширеніших молодіжних спільнот, перелік яких подає комісія у справах мирян у довіднику *«Комісія у справах мирян УГКЦ,*

мирянські спільноти УГКЦ»: довідник, Львів 2015. На сайті Комісії у справах мирян, подано опис формування парафіяльних спільнот, описано мету їх діяльності, що характеризують молодіжні парафіяльні спільноти. Також важливим джерелом є книга Жана Ваньє *«Спільнота місце радості та прощення» Львів: Свічадо,* у якій автор описує яким має бути лідер християнської спільноти, на прикладі діяльності спільноти Лярш-Ковчег. Книга Олександра Діанін-Гаварда *«Як сформувати свою особистість, шлях лідера», Львів: Свічадо 2014,* де сказано про те, як формувати особу лідера, який матиме авторитет у спільноті та буде її розвивати, а не занедбувати.

Для третього розділу праці джерельною базою буде інтерв'ю із душпастирями з парафій Львівської Архиепархії. Важливо зазначити метод обрання душпастирів для інтерв'ю. У Львівській Архиепархії ведеться різноманітна праця з молоддю, проте третім розділом буде описано спільні та відмінні особливості у служінні молоді душпастирями міста, районного центру та села. Також буде взято до уваги наявність активно діючої молоді у парафії цього душпастиря у якого буде взято інтерв'ю.

Магістерська праця буде лише початком для більш ширшого дослідження проблематики молодіжного душпастирства в парафіях Львівської Архиепархії.

РОЗДІЛ І. ВЧЕННЯ ПРО МОЛОДІЖНЕ ДУШПАСТИРСТВО У ДОКУМЕНТАХ УГКЦ

«Молодь — теперішнє життя Церкви. І коли церковна спільнота не вміє говорити молодіжною мовою сьогодні, то завтра вона не зможе говорити до більшості своїх вірних взагалі»¹, - вважає отець і глава Української Греко – Католицької Церкви Святослав Шевчук. Молодь здатна розвивати Церкву, як спільноту вірних. Термін «молодь» включає в себе молодих за віком, різних за економічним, соціальним статусом, а також багатьма іншими характеристиками, що притаманні саме цій групі людей.

Даний розділ має на меті висвітлити розуміння терміну, до якої належить категорія суспільства, що називається «молодь». Також тут продемонстрована актуальна оцінка суспільної позиції молодих осіб. Другий підрозділ представляє позицію Української Греко-Католицької Церкви у вихованні молоді. Патріарший собор, присвячений вихованню молоді представлений головними ідеями з праць доповідачів собору. У розділі також висвітлено головні думки із послань Блаженнішого Святослава до молоді, що виходять щорічно на квітну неділю. Представлено також погляд на молодь крізь призму стратегії УГКЦ «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом».

1. Термін «молодь», вікові межі, специфіка життєдіяльності молоді в українському суспільстві

Термін «молодь» є досить поширеним у звичному мовленні українського суспільства. Можна з впевненістю сказати, що кожен пересічний українець розуміє термінологію слова «молодь». Проте важливо порівняти значення цього терміну у різних тлумачних словниках української мови.

Тлумачний словник Української мови подає наступне визначення даного терміну : молодь це – «молоде, підростаюче покоління, юнацтво»².

¹ С. Шевчук, «Слово Блаженнішого Святослава на зустрічі молодіжних душпастирів УГКЦ та РКЦ» // сайт: Католицький оглядач, 7 грудня 2018, <<http://catholicnews.org.ua/cerkva-usvidomila-shcho-potribno-butinampered-spilnotoyu-ne-instituciieyu-same-takoyi-cerkvi>> (дата звернення 18.02. 2019).

² Новий словник Української мови, том 2, Акоїнт, Київ 2005, 219;

Словник соціологічних термінів за редакцією Біленького Є. А. та Козловця М. А. подає наступне визначення терміну «молодь»:

«МОЛОДЬ – суспільно диференційована соціально-демографічна спільнота, якій притаманні специфічні фізіологічні, пізнавальні, психічні, культурно-освітні та інші особливості, що характеризують її біосоціальне дозрівання як здійснення її внутрішніх сутнісних сил і соціальних якостей»³.

З вище сказаного випливає, що це перш за все група людей з конкретними особливостями, спільними характеристиками. В Українському законодавстві Верховною Радою України, законом: «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»⁴, прописано чіткі вікові межі соціальної групі під назвою молодь. «Молодь, молоді громадяни – громадяни України віком від 14 до 35 років»⁵. За законом України до цієї категорії громадян відносять саме таку вікову категорію, через спільності які їх пов'язують між собою.

Грицай Юлія у науковому віснику Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди опублікувала статтю, в якій окреслює значення терміну та вікові межі людини, які характеризують період життя людини як молоду особу. Перш за все вона пише, що молодь – є «специфічним суб'єктом право-відносин, особливою категорією населення, характеризується фізіологічними та психологічними особливостями»⁶. Говорячи про специфічний суб'єкт, важливо є розуміти, що молода особа розвивається найбільше порівняно з іншими віковими категоріями, а отже є найвразливішими. Прийнято вважати, що до молоді відносяться люди віком від чотирнадцяти до

³ Є. Білецький, М. Козловець, «Словник соціологічних термінів» <http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/SOCIOLOGIA_SL_2006.pdf> 183, (дата звернення 20.02.2019).

⁴ Закон України від 05.02.1993 № 2998-ХІІ прийнятий Верховною Радою. Текст редакції від 04.11.2018, підстава - 2581-VIII.

⁵ Закон України Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні стаття 1. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>> (дата звернення 20.02.2019).

⁶ Ю. Грицай «Складові що визначають сутність поняття молодь: сучасні підходи» ,Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету, випуск 15, том 1, 2015 рік, <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/38.pdf> (дата звернення 20.02.2019).

тридцяти п'яти років. У тій же статті Юлія Грицай описує поділ молоді на декілька вікових категорій. Розглянемо їх детальніше:

Перша вікова група – наймолодша, це особи від чотирнадцяти до шістнадцяти років – підлітки. У цей вік молода особа розвивається як і фізично, так і психологічно. «Для цього віку характерні максимально диспропорційні в рівні й темпах фізіологічного та психологічного розвитку»⁷. В більшості це учні чи студенти різних навчальних закладів середньо загальноосвітнього типу, коледжів чи професійних училищ⁸.

Друга група – юнацтво, особи віком від сімнадцяти до дев'ятнадцяти років. Період життя людини, коли на фізичному рівні вже все сформовано, проте психічне дозрівання ще продовжується, «вік самовизначення – початку самостійної професійної діяльності або вибору і здійснення якісно нового професійного навчання»⁹. Цей період життя є особливий для молодої людини тим, що вона завершує середню базову освіту та постає перед вибором професії, можливо, всього свого життя.

Третя група, люди віком від двадцяти до двадцяти чотирьох років, це власне молодь. До цієї вікової категорії відносять переважно студентів, особи котрі завершують навчання, починають працювати та роблять перші кроки у власному житті самостійно без допомоги оточуючих, люди, які вже будують власне особисте життя, засновують власні сім'ї¹⁰.

Остання група у категорії «молодь» – це люди віком від двадцяти п'яти до тридцяти п'яти років. Остання група охоплює найбільший відрізок життя серед груп категорії «молодь». Юлія Грицай називає її «старша молодь». «У цьому віці на основі особистого досвіду виробничого й сімейного життя, а також участі молоді в політичних відносинах завершується процес формування зрілої

⁷ Ю. Грицай «Складові що визначають сутність поняття молодь: сучасні підходи» ,Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету, випуск 15, том 1, 2015 рік, <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/38.pdf> (дата звернення 20.02.2019);

⁸ Там само <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/38.pdf> (дата звернення 20.02.2019);

⁹ Там само (20.02.2019);

¹⁰ Пор там само (дата звернення 21.02.2019).

особистості»¹¹. Даний етап завершує формування людської особи, проте це не означає, що людина протягом подальшого життя не перестане формуватися. Після тридцяти п'яти в середньому людина значно повільніше вчиться чи набуває різноманітних нових навичок, стає більш пасивною до змін у житті.

Викладач Одеської Юридичної Академії Каретна Ольга у своїй статті «Соціально-економічний вимір участі молоді в Україні» пише, що «Молоді люди – це вихідці з усіх класів і соціальних прошарків, що є в суспільстві»¹². Це черговий доказ того, що до цієї групи зараховують велику кількість населення держави і хоч вони і мають спільності, та все ж відмінностей у них набагато більше. Тому й існує важливість клопіткої праці для розвитку молодих людей. Також автор статті пише, що потрібно молодих осіб заохочувати до різного роду праці, щоб розвивати їхню громадську свідомість, а також щоб молоді особи могли набувати соціального досвіду та самоутверджуватися в державі¹³. Також вона пише: «Необхідно розглядати молоде покоління як активну суспільну силу і стратегічний ресурс розвитку нашої країни»¹⁴. Реалізація даного рішення можлива лише через постійний вклад у розвиток молодих особистостей, активний супровід осіб з боку батьків, навчальних закладів та інших більш старших груп населення, котрі можуть ділитися власним досвідом, а також показувати хороший приклад свого життя.

Молоді люди – це ті, котрі є активною та відкритою на зміни частиною населення. Тому важливо скеровувати їх у правильному руслі, навчаючи лише позитивних та корисних практик. Як вже було сказано вище, молодь можна поділити на декілька етапів. Всі вони є важливими, проте у кожному етапі постають нові виклики у житті молодої людини. Для молодої людини вони є нові та незнайомі, тому особа вчиться їх долати. Вона вчиться їх долати або набуттям

¹¹ Ю. Грицай «Складові що визначають сутність поняття молодь: сучасні підходи» ,Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету, випуск 15, том 1, 2015 рік, <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/38.pdf> (дата звернення 21.02.2019).

¹² О. Каретна, «Соціально-економічний вимір участі молоді в Україні» // Актуальні проблеми політики, 2014, <<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/276/Karetna%20Sotsial%20ekon%20vym%201.pdf?sequence=1&isAllowed=y>> (Pdf) 274, (дата звернення 21.02.2019);

¹³ Пор там само 278, (дата звернення 21.02.2019);

¹⁴ Там само 279, (дата звернення 21.02.2019);

власного досвіду, або дивлячись на приклад старших від неї осіб. В Україні молода особа спочатку навчається у школі середнього, загально-освітнього або спеціалізованого типу з поглибленим вивченням певної науки. Закінчуючи дев'ятий клас, особа постає перед першим вибором – продовжувати навчання в школі або починати навчання в коледжі чи професійному училищі. Наступний важливий крок у житті молодої людини – це вибір вищого навчального закладу, певного факультету або початку праці після закінчення коледжу чи училища. Під час навчання чи вже роботи у певній сфері людина робить ще один вибір – вибір сім'ї. Всі ці процеси та багато інших відбуваються у більшості людей саме у віці від 16 до 35 років. Крім видимих процесів вибору професійного напрямку життя, в людині відбувається багато психічних змін. Ці зміни залежать переважно від середовища, у котрому вона росте та розвивається.

У 2017 році було проведено соціологічне опитування молоді в Україні. В опитуванні взяли участь молоді особи зі всіх областей України. Засновник дослідження – Міністерство молоді та спорту України. За результатами даного дослідження видно, що «основними пріоритетами в житті для більшості молоді є сімейне щастя (64 %) та здоров'я (54 %), кар'єра (39,3%), свобода та незалежність (29,1%), а також багатство (28,1 %) – посідають друге та третє місця в переліку найбільших бажаних досягнень в житті сучасної молоді»¹⁵. Звідси можемо зробити висновок про те, чим живе українська молодь, важливо, що саме на першому місці молоді люди ставлять саме сімейне щастя та здоров'я, а не інші блага суспільства. Проте не лише пріоритети молоді визначають спосіб життя молодих осіб. Хоч щастя і здоров'я молодих людей стоїть на перших місцях, проте статистика державного інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка наводить дещо інші показники. Хорошим прикладом є дослідження алкоголізму серед молоді: «Кожен десятий хлопець та 6% дівчат спробували алкоголь ще у віці 11 років або раніше. Майже кожен четвертий підліток раз на

¹⁵ Міністерство молоді і спорту Молодь України – 2017 / Результати соціологічного дослідження – Тернопіль: ТОВ Тернограф, 2017, сайт: <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf>, PDF, 6 (дата звернення 21.02.2019);

місяць вживає міцні алкогольні напої»¹⁶. Опитані молоді особи ставлять здоров'я на другий план після сімейного щастя, але все одно продовжують його нищити. Той самий інститут соціальних досліджень подає також статистику щодо статевих стосунків. За висновками інституту: «45% 17-річної молоді вже мають досвід сексуальних стосунків. Хлопці частіше за дівчат говорять про такий досвід: до досягнення віку 17 років про практичний досвід статевого життя сказали 54,9% хлопців та кожна третя дівчина (33,9%)»¹⁷. Звідси випливає, що велика частка молодих людей надає перевагу легковажному способу інтимних стосунків. Молода особа до кінця не усвідомлює правдивих моральних цінностей. Вона знаходиться у пошуку і часто піддається впливу суспільства. Проте молодь у наш час також веде активний спосіб життя, про це свідчить той самий інститут соціальних досліджень. Висновок їхнього опитування був наступний: «Продовж останніх 12 місяців хоча б раз займалися будь-яким видом спорту 68% опитаних, вагалися з відповідями 6%, взагалі не займалися спортом впродовж зазначеного терміну 26% молоді віком 14-34 роки»¹⁸. Як бачимо молоді особи є досить різними, проте усі вони намагаються утвердитися у суспільстві.

У 2017 році за підтримки Фонду імені Фрідріха Еберта¹⁹ було проведене також дослідження зацікавленостей загально-національного формату на тему: «Українське покоління, цінності та орієнтири». Респондентам були поставлені конкретні питання стосовно їхнього життя. Також серед них були питання щодо духовного життя молодих осіб. «84% опитаних зазначили, що належать до тієї

¹⁶ Формування здорового способу життя. Навчально-методичні рекомендації / Авт. колект. Т. Андріюченко, О. Вакуленко, В. Волков, Н. Дзюба, В. Коляда, Н. Комарова, І. Пеша, Н. Тілікіна (кер. авт. колект. О. Вакуленко). – К.: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2018, Сайт: <<http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/22426/1/Формування%20здорового%20способу%20життя%20молоді.pdf>>, Pdf 13, (дата звернення 25.02.2019);

¹⁷ Там само 15;

¹⁸ Там само 16;

¹⁹ Про фонд: Фонд названий на честь Фрідріха Еберта, та заснований у Німеччині та є найдавнішим політичним фондом цієї країни. Заснований ще у 1925 році та діє досі згідно своїх багатих соціально демократичних традицій. Фрідріх Еберт – перший президент Німеччини, вибраним шляхом демократії. Цей фонд є президентсько-політичним заповітом Фрідріха Еберта. Він допомагає втіленню соціально демократичних цінностей таких як: свобода, солідарність та справедливість. Також фонд співпрацює з різними організаціями вільних профспілок. Крім того цей фонд є незалежною організацією, що діє для збереження цінностей незалежності та самостійності в Україні. (пор: <<http://fes.kiev.ua/n/cms/13/>>) (дата звернення 25.02.2019).

чи іншої конфесії (76% визначили себе як православних)»²⁰, 13% опитаних відповіли, що вони є атеїстами²¹. Відповідно 3% опитаних не дали визначилися з відповіддю на запитання. Це відносно небагато, проте приналежати до певної конфесії це не означає практикувати віру. Згідно досліджень: «43% молоді відвідують церкву тільки на великі свята, а щотижня – лише 8%, тобто навіть не кожен десятий»²². На запитання «Як часто ви молитесь?»²³ у регіонах України відповіли по різному. Із центральних регіонів України аж 60% молоді відповіли що ніколи не моляться. На сході – 53%, на півночі – 48%, на півдні – 54%. Проте на заході лише – 15% молодих людей вказали що не практикують молитву. Загальна картина виглядає наступним чином: 45% – ніколи не моляться, 23% – рідко, 15% – інколи, 9% – часто, 6% – дуже часто і лише 3% населення або не визначилися або взагалі не дали відповіді²⁴. Як бачимо, рівень духовного життя молодих осіб не високий. Це зумовлено багатьма факторами, серед яких є: виховання в сім'ї, нейтральне ставлення освіти до релігійного виховання, суспільство, в якому молоді особи не знаходять належного прикладу для наслідування, та багато інших, зокрема не бажання самої молоді особи пізнавати Бога.

Ще один висновок зроблений тим самим фондом є про волонтерство на теренах України. За результатами дослідження виявилось, що воно найменш популярним серед молоді. «80% української молоді ніколи не займається волонтерством у соціальних проектах чи ініціативах, і лише 4% займаються волонтерською діяльністю часто і 1% — дуже часто»²⁵. Попри те, що число волонтерів в Україні є досить мале, ті ж самі респонденти зазначили, що

²⁰ Фонд Ф. Еберта Результати загальнонаціонального опитування «Українське покоління: цінності та орієнтири», Київ, 2017// <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf> (дата звернення 25.02.2019) 129;

²¹ Там само (дата звернення 25.02.2019) 129;

²² Там само (дата звернення 25.02.2019), 129;

²³ Там само (дата звернення 25.02.2019) 117;

²⁴ Пор там само, (дата звернення 25.02.2019) 117;

²⁵ Фонд Ф. Еберта Результати загальнонаціонального опитування «Українське покоління: цінності та орієнтири», Київ, 2017// <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf> (дата звернення 25.02.2019) 118;

волонтерство все ж є важливим аспектом в житті людини²⁶. Волонтерська діяльність – це допомога один одному, служіння ближньому, котре потребує самопожертви заради інших. Із висвітлених досліджень видно, що сучасна молодь мало зацікавлена своїм духовним розвитком.

2. Душпастирство молоді у документах УГКЦ

Блаженіший Любомир Гузар, говорячи про молодість зауважив, що: «Молодість – це період в житті між дитинством та зрілим віком, і цього нам не потрібно забувати»²⁷. Справді це такий період життя коли до людини вже не ставляться оточуючі як до дитини, але ще не доросла, самостійна особа.

Термін «молодь» досить часто зустрічається у документах УГКЦ чи зверненнях Єпископів. Для УГКЦ молодь завжди є у полі зору, саме молодь. Церква, як спільнота, покладає на них надії майбутнього розвитку. У 2007 році Блаженіший Любомир Гузар скликав IV сесію Патріаршого Собору УГКЦ, який присвятив саме питанням молодих людей у Церкві. На соборі було розроблено низку рішень стосовно питань молодих людей у Церкві.

«Молодість – це образ завтрашньої Церкви і суспільства»²⁸. Церква – спільнота християн, котра весь час оновлюється, постійно на зміну старшим приходять молоді люди. Не священник і не єпископ задає ритм життя Церкви, саме миряни становлять більшу частину вселенської спільноти християн. Певну частину мирян в церкві становлять саме молоді люди. Проте молоді люди часто стикаються з різними труднощами, спокусами, молода людина є вразливою до викликів, що з'являються перед нею. «Часто молоді люди сповнені тривоги, розчарувань, турбот і страхів, бо не бачать, як зреалізувати себе в нинішніх умовах»²⁹. Тому так важливо, щоб Церква супроводжувала молодих людей на їх

²⁶ Пор. Фонд Ф. Еберта Результати загальнонаціонального опитування «Українське покоління: цінності та орієнтири», Київ, 2017// <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf> (дата звернення 25.02.2019) 118;

²⁷ Л. Гузар «Слово на початок сесії собору» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 41;

²⁸ Д. Ляхович, «Молодь та найважливіші аспекти її покликання», Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 44;

²⁹ Я. Приріз «Богословський вимір душпастирства молоді» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 105.

шляху до Бога, тим самим Церква дбає про своє майбутнє. Спільнота християн завжди є живою та чисельною. Члени четвертої сесії собору особливо закликали молодь не боятися, а діяти, розвивати християнську спільноту там, де це можливо.

2.1. Формація молоді

Олена Яремко – доповідач сесії собору, говорячи про період молодості зазначає: «Молодість – це час формації, розвитку, вдосконалення та дозрівання»³⁰. Тобто саме у час молодості людина формується як індивід найбільше. Отже, Церква повинна допомагати молодій особі сформуватися у світлі християнського духу. Християнська спільнота має супроводжувати молоду особу. Церква повинна виховувати молодих осіб, формувати їх, сприяти розвитку та підтримувати молоду особу у різних обставинах її життя. «Хто, як не сама молодь, може найкраще промовити до своїх однолітків?»³¹ - задається питанням Олена Яремко у своїй доповіді «Характерні особливості реалізації покликання молоді в сучасному світі». Формуючи молодих християн, ми можемо їм довірити також формацію один одного, і прекрасним прикладом цього є аніматорські та волонтерські спільноти при парафіях.

На думку Юстина Бойко, душпастирство молоді повинне відбуватися у трьох наступних середовищах: це парафії, школи і вищі навчальні заклади, а також позапарафіальні молодіжні спільноти³². У своїй доповіді на соборі, присвяченому молоді, о. Юстин розглядає душпастирство також у трьох аспектах, а саме: через зустріч, пізнання та служіння молодих осіб церкві³³.

Отець Андрій Нагірняк свою доповідь на соборі присвячує соціальному служінню за участю молодих осіб. Його доповідь так і називається «Соціальне

³⁰ О. Яремко «Характерні особливості реалізації покликання молоді в сучасному світі» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 53;

³¹ О. Яремко «Характерні особливості реалізації покликання молоді в сучасному світі» 55;

³² Ю. Бойко «Місце реалізації молодіжного душпастирства», Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 209;

³³ Ю. Бойко «Місце реалізації молодіжного душпастирства», Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 216;

служіння». Своєю доповіддю він пропонує залучати молодь до служіння потребуючим. Він виділяє два напрямки такого служіння: «служіння Церкви для молоді (праця з молоддю) або служіння молоді для Церкви»³⁴. Тобто душпастирювати молодих осіб можна не тільки через працю для них, а також можна виховувати їх через служіння потребуючим.

Головне бути поряд з молодою особою, супроводжувати її в ті моменти, коли вона сумніватиметься в собі. Тому собор поручає супровід молодих осіб молодіжному апостоляту. Молодіжний апостолят займається душпастирством молоді. «Душпастирство молоді – це дії церковної спільноти, натхнені Святим Духом, котрі робляться для молоді і з молоддю для того, щоб здійснити Божий задум Спасіння у їхніх конкретних ситуаціях життя»³⁵. Розвиток молодіжного душпастирства є вкрай важливим і центром цієї праці повинне стати активне життя церковної спільноти. «Спасіння – це дар повноти, котрий Отець у Ісусі Христі через Духа Святого дає людині»³⁶. Тому через душпастирство молоді Церква промовляє до молодих людей у своєрідний для них спосіб, щоб молода людина, котра лише формує себе, як особу, зростала у вірі та науці Христової Церкви. Церква в обличчі священників та єпископів повинна проявляти надзвичайну турботу до молодих людей, адже вони, як вже сказано вище, майбутнє Церкви.

Ростислав Шемечко, доповідач 4 сесії Патріаршого Собору УГКЦ, «Основи молодіжного апостоляту», говорячи про душпастирство молоді виділяє два основних завдання: «перше – це стимулювати і підтримувати у молодих прагнення жити і бути щасливими, тобто робити всі необхідні зусилля, щоб у молодій людини зростало бажання шукати мотиви для життя і надії»³⁷. І друге завдання- це «переосмислити Євангеліє з точки зору щоденного життя, щоб воно було захоплюючою відповіддю на актуальні питання сьогодення для тих, хто їх

³⁴ А. Нагірняк «Соціальне служіння», Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 226;

³⁵ Р. Шемечко «Основи молодіжного апостоляту» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 114;

³⁶ Р. Шемечко «Основи молодіжного апостоляту», 122;

³⁷ Р. Шемечко «Основи молодіжного апостоляту» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 126;

шукає»³⁸. Доповідач виділяє саме такі аспекти, аналізуючи ситуацію молоді в Україні на початку двадцять першого століття. Реалізацію даних завдань можливо здійснити у щоденній клопіткій праці душпастирів.

Кожен вид душпастирства є чимось неординарний і молодіжне не є винятком. Про особливості душпастирства молодих людей говорить Святослав Шевчук у своїй доповіді на 4 сесії Патріаршого Собору УГКЦ «Молодіжний апостолят як супровід у вірі». Перш за все він говорить про те, що не є можливим правильно виховувати молодь, не знаючи молодіжного середовища. Він вважає, що »молодіжна культура є дуже мінливою. Ті методи чи способи праці з молодими людьми, які були ефективними вчора, вже сьогодні можуть бути для них нецікавими, а теми, що порушуються, далекими від реалій щоденного життя»³⁹. Насправді молодь сьогодні є дуже різною, через впливи телебачення та інтернету чи інших засобів масової інформації, що здатні нав'язувати думку молодій особі. Церкві стає щораз важче давати відповіді на питання, що турбують молодих людей. Також він додає, що молодь можна ще більше поділити, якщо спиратися на різні вікові категорії чи різні види субкультур, чи навіть особливості певного регіону⁴⁰. Тому ніколи не можна виробити якусь унікальну стратегію розвитку молодіжного душпастирства. Праця з молоддю завжди буде прив'язана до окремих випадків чи ситуацій. Залежно від території чи регіону, а також, звичайно ж, спираючись на потреби тих молодих осіб, з якими ведеться праця. До прикладу, праця з молодими особами із повноцінних сімей розгортатиметься навколо зовсім відмінних викликів від тих, які постануть перед душпастирем, котрий вестиме працю з особами, що формуються у неповноцінних сім'ях, де немає одного з батьків чи батьки розлучені та не живуть разом.

Абсолютно усі молоді особи потребують опіки Церкви, незважаючи на їхнє становище у світі. Кожен є важливим у Христовій Церкві та покликаний до

³⁸ Р. Шемечко «Основи молодіжного апостоляту», 126;

³⁹ С. Шевчук «Молодіжний апостолят як супровід у вірі» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 141;

⁴⁰ Пор С. Шевчук «Молодіжний апостолят як супровід у вірі» 141;

здійснення Божого задуму спасіння людини. Привести молоду особу можна найперше через духовний її супровід. «Супроводжувати – означає допомогти бути собою: виявити справжню дійсність власного “я” для того, щоб почати жити у відповідності до того, ким я насправді є»⁴¹. Тобто перш за все потрібно навчити молоду особу розпізнати своє покликання. Доповідач вважає, що духовний супровід молодої людини на практиці зможе допомогти особі навчитися молитися, навчитися бути собою, а також пережити момент зустрічі з Христом через приймання Святих Тайн Церкви. «Де цього можна навчитися? Де можна сподіватися на такий супровід? Цим середовищем є церковна спільнота»⁴² – підсумовує Святослав Шевчук.

2.2. Приклад душпастиря

Отець-доктор Стефан Батрух, підсумовуючи свою доповідь про «Виклики студентського душпастирства у сучасному світі» висловив думку, котра є напрочуд актуальною в українському суспільстві. «Молоде покоління шукає автентичних християн і вмить розпізнає різні прояви фальші й лицемірства»,⁴³ – сказав отець. Справді, сучасна молодь ставиться до Церкви досить прискіпливо, молода особа дуже уважна до слів та дій духовних осіб. Молодь хоче бачити у духовних особах перш за все приклад християнського життя, а вже потім голосні проповіді, наповнені глибоко богословським смислом. Справді, дуже прикро бачити, коли слова-повчання до християнського життя розходяться з особистим прикладом цього ж правдивого життя у Христі. «Потрібно прикладу тих, які супроти філософії атеїзму та релятивізму готові дати свідоцтво живої віри в сенс життя, яким є певність в існуванні Бога»⁴⁴. Часто саме легковажність до духовного життя певних священнослужителів і відвертають від Церкви молодих осіб. Молодь повинна бачити живий приклад життя з Христом, і тому в першу

⁴¹ С. Шевчук *«Молодіжний апостолят як супровід у вірі»*, Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009, 147;

⁴² Пор С. Шевчук *«Молодіжний апостолят як супровід у вірі»*, 148;

⁴³ С. Батрух *«Виклики студентського душпастирства у сучасному світі»*, Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009, 167;

⁴⁴ С. Батрух *«Виклики студентського душпастирства у сучасному світі»*, 167;

чергу саме богопосвячені особи мають стати прикладом для них. «Сьогодні Церкві потрібно апостолів, які зуміють проповідувати Христа у вірогідний спосіб серед молоді, яка стоїть перед багатьма загрозами та виборами»⁴⁵, - підсумовує отець Стефан.

Інший доповідач цієї ж сесії Софія Гриценко у своїй доповіді «Молодіжні християнські організації, рухи та спільноти», говорячи про молодь, висловила схожу думку: «Молодь сьогодні не потребує висококласних проповідей, наукових доведень існування Бога. Вона хоче бачити реальне втілення євангельських блаженств і рад у житті»⁴⁶. Це виклик для сучасної Церкви в особах священнослужителів, котрі повинні своїм життям показувати приклад молодим особам. Духовні особи Церкви повинні бути авторитетом для молодих осіб і як наслідок - ми будемо бачити формацію молодих людей у християнському світогляді. Наприкінці доповіді авторка підсумовує: «Духовенство через дію, а не лише словами має відкритися до молоді, а молодь у свою чергу має зберігати послух та любов»⁴⁷. Як бачимо, авторка не говорить лише про звернення церковних осіб до молоді. Авторка говорить про діалог молодої особи з Церквою. Відповідь молодих осіб Церкві найкраще може проявлятися через служіння у парафіяльних спільнотах. «Натомість саме на парафії, у середині конкретної спільноти, відбувається зустріч молодої людини з Христом та Церквою, як також її християнська, духовна формація»⁴⁸ – отець Юстин Бойко у своїй доповіді «Місце реалізації молодіжного душпастирства».

2.3. Документи УГКЦ про молодь

Читаючи Катехизм Української Греко-Католицької Церкви, знаходимо «Суспільний дороговказ віруючого». У шостому пункті вказано наступне: «Виховую дітей та молодь особистим християнським прикладом. Допмагаю їм

⁴⁵ С. Батрух «Виклики студентського душпастирства у сучасному світі», 167;

⁴⁶ С. Гриценко «Молодіжні християнські організації рухи та спільноти», Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 170;

⁴⁷ С. Гриценко «Молодіжні християнські організації рухи та спільноти», 174;

⁴⁸ Ю. Бойко «Місце реалізації молодіжного душпастирства», Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009, 209;

протистояти спокусам»⁴⁹. Віроучительний документ тим самим закликає християн виховувати молодих осіб найперше особистим прикладом. А також 952 пункт Катехизму говорить про право християнської сім'ї віддавати на навчання своїх дітей саме у школи, що займаються вихованням молоді у християнському дусі⁵⁰. Також Катехизм говорить про обов'язок держави та суспільства допомагати батькам у вихованні дітей та молоді, проте перш за все їхнім вихованням повинні займатися рідні батьки. «Суспільство бере на себе обов'язки виховання молоді лише тоді, коли батьки не можуть сповнити свого батьківського обов'язку»⁵¹. Іншими словами, катехизм наголошує саме на батьківському вихованню, як архивихованню молоді особи. Катехизм закликає до відповідального батьківства. Проте держава відповідальна за надання належних умов для виховання та освіти дітей.

Стратегія розвитку УГКЦ «Жива парафія - місце зустрічі з живим Христом» також приділяє чимало уваги молодим особам. Документ стратегії закликає віднаходити покликання до духовного життя в парафіях. «У кожній парафії душпастирі й парафіяни, а особливо добрі батьки повинні заохочувати молодь до духовного покликання»⁵². Це важливий аспект в житті церкви – розпізнати правдиві покликання до священного чи монашого життя. «У християнській спільноті треба мати відкриті очі для пізнання перших проявів покликання до духовного стану серед дітей і молоді»⁵³. Також важливо звернути увагу на ще один пункт у розвитку УГКЦ: «Жива парафія виховує своїх дітей і молодь у місійному дусі, щоб вони знали основні правди своєї віри і не боялися про них говорити перед іншими.»⁵⁴. Важливо не тільки вірити в глибині душі, а й вчити молодь проявляти свою віру через різну діяльність як у Церкві, так і поза межами у тих місцях, де молода особа живе, розвивається.

⁴⁹ Синод Єпископів Української Греко Католицької Церкви, *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»*, Львів: Свічадо § 308;

⁵⁰ Пор *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»*, § 287;

⁵¹ *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»*, § 286.

⁵² Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], Львів 2013, 68;

⁵³ Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], 68;

⁵⁴ Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], 103;

2.4. Послання Глави Церкви до молоді

В УГКЦ прийнято святкувати день молоді на квітну неділю або на свято В'їзду Господнього в Єрусалим. Кожного року отець і глава УГКЦ пише послання до молоді, у котрому звертається до молодих людей. Ці послання показують наскільки важливими є для УГКЦ молоді особи. У 2013 році Блаженніший Святослав у своєму посланні висловив надію на розвиток суспільства саме завдяки молодим людям. «Щиро вірю, що молодь, віруюча молодь, є силою, яка здатна змінити суспільство, наш народ і його соборну державу. Вона стає потягаючою, поширює хвилю оновлення, зове за собою інших, роззброює опонентів і затуляє уста неправдомовцям»⁵⁵. Іншими словами, Блаженніший Святослав переконаний, що саме від молодих людей залежить майбутнє держави. Про це він згадує у посланні до молоді наступного року, де закликає молодих людей не опускати рук, жертвувати свої сили та ресурси для створення доброго фундаменту добра в Україні. Він вважає, що цей фундамент повинен змінити Україну на краще. Дякує молодим воїнам, що захищають країну від ворогів та закликає ширити християнську мудрість⁵⁶. «Користайте зі своїх творчих дарів, поширюйте християнську мудрість там, де ви є: у соціальних мережах та на веб-сайтах, на радіо і телебаченні, під час особистого спілкування та за інших нагод»,⁵⁷ – ширити Боже Слово також закликає Глава Церкви. У 2016 році Блаженніший Святослав у посланні до молоді робить наголос на боротьбі з корупцією, закликає молодих людей до змін. Він вірить, що саме молодь здатна змінити країну на краще. Своім словом, що він промовляє до молоді, закликає до чесності та до боротьби з гріхом корупції⁵⁸. Наприкінці послання Глава Церкви

⁵⁵ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2013 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/zvernennya_2013/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_cvuyatoslava_do_molod%D1%96_69919.html> (дата звернення 07.03.2019);

⁵⁶ Пор Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2015 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/2015/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_73381.html> (дата звернення 07.03.2019);

⁵⁷ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2015 рік // сайт: <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/2015/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_73381.html> (дата звернення 07.03.2019);

⁵⁸ Пор Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2016 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <<http://ugcc.ua/official/official->

висловлює таку думку: «Оновлення суспільства – це дар від Бога, що актуалізується через наш вибір»⁵⁹ і як вже сказано вище, саме у молодості особа стоїть перед цим вибором, тому Блаженніший Святослав додає: «Саме молодь має той дар, щоб спонтанно вибрати добро, Бога і закон, як ті молоді люди, що побачили в Христі справжнього Спасителя і Месію при вході до Єрусалима»⁶⁰. У 2017 році Глава Церкви своїм посланням до молоді закликає молодих людей не нарікати на життя, а працювати над собою, працювати для майбутнього Церкви та держави. Основною думкою послання можна виділити наступне: «Не заламуймо рук, але йдімо за Христом та самі будуймо своє оновлене майбутнє! Будьмо з тими, хто творить нове, хто є запорукою нової, відновленої, живої України»⁶¹. Як бачимо, як і в попередніх посланнях, так і тут у блаженнішого Святослава щодо молоді великі надії. Тому він приділяє їм стільки уваги. У 2018 році глава церкви, звертаючись до молоді, закликає частіше проводити час з Богом. Цього разу він більше уваги приділяє відповіді на поклик Христа іти за Ним. Блаженніший Святослав пояснює, що перед молоддю світ залишає безліч питань, на котрі молода особа не здатна дати відповіді самостійно, але Бог кличе кожну людину, Він дарує людині її життєве покликання, що є відповіддю на всі запитання, адже коли людина знаходить своє істинне покликання, тоді все в житті стає на свої місця⁶². Блаженніший Святослав вважає: «Покликання – це і є твоя відповідь, дорога молоде, на Божий заклик. Не знайти цієї відповіді –

documents/zvernennya/2016/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_76490.html> (дата звернення 07.03.2019);

⁵⁹ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2016 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/2016/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_76490.html> (дата звернення 07.03.2019);

⁶⁰ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2016 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/2016/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_76490.html> (дата звернення 07.03.2019);

⁶¹ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2017 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/doc2017/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96_tnu_ned%D1%96lyu_79097.html> (дата звернення 07.03.2019);

⁶² Пор Послання Блаженнішого Святослава до молоді на 2018 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/doc2018/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96_tnu_ned%D1%96lyu_82355.html> (дата звернення 07.03.2019);

означає змарнувати життя, прожити не своє життя, написати чернетку життя, так і не засмакувавши його вповні»⁶³. Бути сміливими до відповіді на Божий поклик закликає Блаженніший Святослав.

Послання до молоді 2019 року Блаженніший Святослав присвячує свободі. Дана тема відповідає сучасному суспільному виклику перед Українським народом. 2019 рік – рік президентських виборів, тому глава Греко-Католицької Церкви своє звернення до молоді фокусує саме на важливості дару свободи у житті людини. «Свобода – це не просто людська цінність, якої ніхто не має права нас позбавити. Справжня свобода – це дар Божий, який ми одержали в Христі-Ісусі.⁶⁴», стверджує Блаженніший. Також, отримавши свободу, ми стаємо відповідальними за наш вибір, тому Блаженніший Святослав наголошує ще і на цьому елементі, що повинен бути присутній у кожній людині. Він говорить «Справжня свобода неможлива без відповідальності⁶⁵». Ця відповідальність не приходить до людини сама по собі, відповідальність – це результат праці людини над собою. Блаженніший наголошує на відповідальності за вчинки людини, особливо в той період, коли від вчинків особистостей залежить доля цілої країни. «Тому закликаю вас до зрілої відповідальності. Тільки зріла особа здатна передбачити наслідки свого вибору та брати на себе особисту відповідальність за них⁶⁶». Саме зрілої відповідальності бажає глава УГКЦ бачити в молодих особах. Це послання, як і попередні, відповідає викликам часу, що стоїть перед молодими особами.

Із послань Блаженнішого Святослава чітко видно важливість молоді в Церковній спільноті. Молодь – це майбутнє Церкви та суспільства загалом.

⁶³ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2018 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/doc2018/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96tnu_ned%D1%96lyu_82355.html> (дата звернення 07.03.2019).

⁶⁴ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2019 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/ugcc-head/zvernennya_svyatoslava/zvernennya_bl_2019/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96tnu_ned%D1%96lyu_85994.html> (дата звернення 03.05.2019).

⁶⁵ Там само (дата звернення 03.05.2019).

⁶⁶ Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2019 рік // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/ugcc-head/zvernennya_svyatoslava/zvernennya_bl_2019/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96tnu_ned%D1%96lyu_85994.html> (дата звернення 03.05.2019).

Важливо не покладаючи рук піклуватися та виховувати молодих людей, щоб вони гідно продовжували та розвивали Церкву, плекаючи та ширячи Христову науку по всьому світу.

Розділ II. ПАРАФІЯ ЯК ОСЕРЕДОК ЖИТТЯ МОЛОДІЖНИХ СПІЛЬНОТ

1. Парафія - осередок менших спільнот

Парафія є найважливішою складовою Церкви. Церква, як організм, повинна складатися з певних частин (складових), і парафія є одною із частин організму, що ми називаємо Церквою Христовою.

Парафія – це спільнота. Зазвичай спільнота – це певна група людей із спільною метою, схожими зацікавленнями та інтересами. Кодекс Канонів Східних Церков подає наступне визначення парафії: «Парафія є визначеною спільнотою вірних, утвореною в сталий спосіб в єпархії, пастирська опіка над якою доручається парохіві»⁶⁷.

Кожна парафія, не важливо велика чи маленька, покликана бути родиною. «Найменшою Христовою родиною, за вченням нашого патріарха Святослава, являється парафіяльна спільнота, що є основною клітиною церковного організму. І ця клітина потребує особливого догляду та піклування»⁶⁸. Парафія є місцем духовного розвитку і формуванням християнина як особистості. Для більш сумлінного формування парафіян та їх зростання у вірі в Бога настоятель храму створює або засновує в парафії спільноти різного характеру відповідно до потреб та можливостей. «Жива парафія – це жива спільнота, це відчуття кожного його учасника, це розуміння і знання його потреб, це реальне щире знайомство із кожним, це постійне служіння іншому і в радості, та горі»⁶⁹. І справді, парафія – це як людський організм, що в собі містить багато різних органів, які своєю самостійною роботою забезпечують розвиток цілого тіла, підтримуючи його постійно.

Парафія - це перш за все християнська спільнота, яка відрізняється від інших спільнот тим, що в її центрі стоїть Ісус Христос. Тому парафія є

⁶⁷ Управління Мукачівської Греко-Католицької Єпархії Кодекс законів для східних католицьких церков, Патент, 1993, 63.

⁶⁸ П. Голіней, «Парафіяльні спільноти, як втілення живої парафії» // сайт: *Коломийсько-чернівецької єпархії*, 2014, <http://sobor-ugcc.org.ua/коломийсько-чернівецька-єпархія/доповіді/27-2014р-парафіяльні-спільноти,-як-втілення-живої-парафії-о-петро-голіней#_ftn7> (дата звернення 09.09.2019).

⁶⁹ П. Маковський, «Харитативна діяльність жива зустріч з Христом на парафії» // сайт: *Стрийської єпархії*, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/стрийська-єпархія/доповіді/35-2014р-харитативна-діяльність-жива-зустріч-з-христом-на-парафії-петро-маковський>> (дата звернення 09.09.2019).

найкращим місцем зустрічі християнина з живим Христом. «Якщо кожна парафія покликана бути місцем зустрічі з живим Христом, то Христос-Учитель мусить мати центральне місце в парафіяльному житті»⁷⁰. Катехизм Української Греко - Католицької Церкви «Христос наша Пасха» вчить: «Вершиною богослужбового життя Церкви є Божественна Літургія»⁷¹, тому саме в парафії Літургія є найважливішою. Іншими словами, говорячи про парафію, необхідно розуміти, що її завдання є спасіння людини, і перш за все парафія – це євхаристійна спільнота: «парафія – це спільнота, яка збирається «при ламанні хліба», тобто для євхаристійної служби. Євхаристія є водночас вершиною парафіяльного життя і джерелом усіх її духовних благ»⁷².

«Парафія – це також спільнота родин, спільнота сімей. У ній усі покликані стати своєю родиною в Христі»⁷³. У парафії кожен може відчутися потрібним, виконуючи служіння відповідно до своїх вмінь та навичок. «Кожна парафія має бути організованою спільнотою, в якій під опікою свого пароха та у співпраці з ним, кожен служить іншому тим даром, що його отримав від Господа»⁷⁴. Говорячи про служіння, важливо зазначити, що абсолютно кожен може виконувати якесь служіння ближньому в парафії: «не тільки священник, а й кожний християнин покликаний як особисто, так і в своїй парафіяльній спільноті молитися за себе і за інших»⁷⁵. Молитва один за одного є найбільше служіння у християнській спільноті, проте служіння один одному повинне звершуватися не лише молитвою. «Кожна парафія відповідно до своїх сил та з якнайактивнішою участю парафіян має безліч можливостей для сповнення свого пророчого учительського служіння»⁷⁶.

Через велику кількість і різноманітність спільнот та рухів кожен парафіянин може в той чи інший спосіб відчутися потрібним церкві та людям.

⁷⁰ Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], Львів 2013, 17;

⁷¹ Синод Єпископів Української Греко Католицької Церкви, *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»*, Львів: Свічадо § 344;

⁷² Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], Львів 2013, 38;

⁷³ Посібник для формації членів парафіяльних рад «*Ідіть і ви в мій виноградник*» / упорядник О. Сорока, Львів: комісія УГКЦ у справах мирян, 2016, 137;

⁷⁴ Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], Львів 2013, 59;

⁷⁵ Там само, 39;

⁷⁶ Там само, 59;

«Парафія є спільнотою спільнот. У ній існують різні молитовні групи, братства та молодіжні організації. Усі вони покликані укріплювати єдність і любов між членами парафіяльної спільноти»⁷⁷. Звідси випливає, що парафіяльні спільноти просто необхідні парафії. Вони формують парафію, як одну велику спільноту. Як правило, в більшості парафій існують катехитичні школи, різного роду рухи чи спілки, які йдуть до спільної мети кожного парафіянина в церкві – зустрічі з живим Христом. Якщо ж говорити про катехизації, то у Катехизмі Католицької Церкви знаходимо наступне: «Парафія є євхаристійною спільнотою й осередком літургійного життя християнських родин; вона є найсприятливішим місцем катехизації дітей і батьків»⁷⁸. Тобто саме парафія є найкращим місцем для навчання дітей, молоді та дорослих. Кодекс Канонів Східних Церков у 289 параграфі говорить про обов'язок пароха навчання вірних «...він також зобов'язаний через катехитичне навчання вести вірних до повного пізнання таїнства спасіння, пристосовуючи до віку кожного з них;»⁷⁹. Парафія покликана стати центром християнського життя людей. Створюючи парафіяльні спільноти, адміністратор чи парох, створює простір для активного навчання вірних, ширшому вивченню та тлумаченню Божого слова, а також комунікації серед парафіян.

2. Види молодіжних парафіяльних спільнот та їх характеристика

«Спільнота – це організм, який складається з живих клітин, а живі клітини - це малі спільноти»⁸⁰. Ці «живі клітини» потрібні парафії, разом з ними парафія є активною, а парафіяни відчувають себе потрібними Церкві і один одному. Ці спільноти є рушійною силою життя парафії. Саме через діяльність парафіяльних

⁷⁷ Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], Львів 2013, 75;

⁷⁸ Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, *Катехизм Католицької Церкви*, Жовква «Місіонер», § 2226;

⁷⁹ Управління Мукачівської Греко-Католицької Єпархії Кодекс законів для східних католицьких церков, Патент, 1993, 66;

⁸⁰ П. Голіней, «Парафіяльні спільноти, як втілення живої парафії» // сайт: *коломицько-чернівецької єпархії*, 2014, <http://sobor-ugcc.org.ua/коломицько-чернівецька-єпархія/доповіді/27-2014р-парафіяльні-спільноти,-як-втілення-живої-парафії-о-петро-голіней#_ftn7> (дата звернення 16.09.2019);

груп в осередках немає ослаблення в вірі чи зведення мети Церкви лише до виконання обряду, тобто християнського мінімалізму⁸¹. В церкві існує безліч спільнот різного роду та служіння. Спільноти можна поділити умовно на три великі категорії. Комісія у справах мирян Української Греко-Католицької Церкви на своєму сайті містить перелік найпоширеніших мирянських спільнот. Парафіяльні спільноти, як правило, не проводять служіння лише в одному напрямку, а розвиваються у багатьох напрямках. Ці напрямки можна умовно об'єднати в три великі категорії: молитовна, просвітницька та харитативна діяльності. Хоча часто буває, що діяльність спільноти може містити в собі декілька категорій, проте наведений нижче поділ є скоріш умовним, ніж чітким розділенням діяльності молодіжних спільнот у парафії.

2.1. Молитовні молодіжні спільноти

Молитовні спільноти - це ті спільноти, діяльність яких найперше через молитву. Основне їх служіння – це освячення членів спільноти в молитві. До таких належать: спільноти Вівтарних Дружин, Марійська Дружина, Рух «Справжня любов чекає», Товариство «Апостольство молитви» та інші.

Розглянемо особливості найпоширеніших молитовних спільнот окремо:

Вівтарна дружина: Ця спільнота складається виключно з молодих хлопців, завданням яких є прислуговувати при храмі на Божественній Літургії та інших молитовних зібраннях парафії. «Вівтарна Дружина є спільнотою, яка має на меті плекати в молодих хлопцях правдиву побожність, любов до Господа нашого Ісуса Христа та Його святої Церкви»⁸². Молоді хлопці-вівтарники, прислуговуючи у дальматиках (церковний одяг хлопця, що є вівтарником), є залученими до парафіяльного служіння. Вони відкривають у собі покликання молодого хлопця-християнина, що пізніше допомагає їм стати хорошими

⁸¹ Пор. П. Голіней, «Парафіяльні спільноти, як втілення живої парафії» // сайт: *коломийсько-чернівецької єпархії*, 2014, <http://sobor-ugcc.org.ua/коломийсько-чернівецька-єпархія/доповіді/27-2014р-парафіяльні-спільноти,-як-втілення-живої-парафії-о-петро-голіней#_ftn7> (дата звернення 16.09.2019);

⁸² Комісія у справах мирян УГКЦ, «Марійська спільнота» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ*, <<http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational.html>> (дата звернення 16.09.2019);

батьками, працівниками певної професії, а інколи священиками чи монахами⁸³. Також хлопці, що належать до Вівтарної дружини щотижня мають збиратися на тематичні зустрічі-навчання. Підчас таких зустрічей хлопці мають спільну молитву, навчаються християнської науки, Божих законів, переглядають фільми, читають Святе Письмо, а також вчать засад морального життя⁸⁴. Вівтарником може стати кожний бажаючий хлопець. «Вівтарна дружина – це одна з найважливіших спільнот для Церкви, оскільки є неначе кузнею нових покликань до священства і монашества»⁸⁵. Священик, котрий дбає в парафії про спільноту вівтарної дружини, привчає молодих хлопців до поваги всьому тому, знаходиться у храмі, дає зрозуміти хлопцям про важливість їхньої присутності на молитві в храмі. Тим самим вже змалку хлопці мають можливість приймати активну участь у житті парафії, до якої належать.

Інша спільнота: **Молодіжний рух «Справжня любов чекає»**, також належить до категорії молитовних спільнот. Зародився цей рух у Сполучених Штатах Америки. У 1933 році було створено Рух Чистих Сердець⁸⁶ згодом, на початку двадцять першого століття, почав поширюватися в УГКЦ. Цей рух — «рух студентів, молодих людей та просто однодумців, [...], які вирішили зберігати цноту до шлюбу або з моменту такого рішення, які вирішили зберігати себе для єдиної людини»⁸⁷. Це спільнота для молоді, яка не нехтує Божими Заповідями щодо чистоти. Молоді люди дають обіцянку зберігати дошлюбну чистоту, постійно моляться один за одного і молитва їх об'єднує та підтримує. «Вступаючи у цей рух, юнаки та дівчата обіцяють: “перед Господом Богом, моєю сім'єю та моїми друзями зобов'язуюся зберігати цнотливість до шлюбу”»⁸⁸. До спільноти може вступити кожен охочий, що не знаходяться і не був ще у шлюбі. Важливість цієї спільноти в тому, що завдяки їй в парафії активна молодь веде

⁸³ Пор Комісія у справах мирян УГКЦ, «Марійська спільнота» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ*, <<http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational.html>> (дата звернення 16.09.2019);

⁸⁴ Пор. Комісія у справах мирян УГКЦ, *мирянські спільноти УГКЦ: довідник*, Львів 2015, 7;

⁸⁵ Комісія у справах мирян УГКЦ, *мирянські спільноти УГКЦ: довідник*, Львів 2015, 7;

⁸⁶ Пор Комісія у справах родини «Справжня любов чекає» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ* <<http://rodyna.sde.org.ua/hotujemos-do-shlyubu/spravzhnya-lyubov-chekaje/>> (дата звернення 17.09.2019);

⁸⁷ Комісія у справах мирян УГКЦ, «Марійська спільнота» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ* <<http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational.html>> (дата звернення 17.09.2019);

⁸⁸ Комісія у справах мирян УГКЦ, *мирянські спільноти УГКЦ: довідник*, Львів 2015, 32;

християнський спосіб життя, а також розуміє всю важливість дотримання Божих Заповідей. Крім того, члени спільноти є хорошим прикладом для наслідування іншими парафіянами. Адже своєю поведінкою молода особа, дотримуючись обіцянки в серці, може стати причиною до зміни на краще та покаяння інших християн, з якими комунікує. Разом із духівником спільнота проводить тематичні зустрічі, які формують молодих осіб як майбутніх свідомих християн.

Товариство «Апостольство молитви». Товариство належить до молитовної спільноти. Зародилося у Франції ще у 1844 році.⁸⁹ В УГКЦ товариство почало діяти ще у вісімдесятих роках дев'ятнадцятого століття.⁹⁰ Метою спільноти «Апостольство молитви» є: вшанування Пресвятої Євхаристії, особливо Найсвятішого Серця Христового, та Пресвятої Богородиці. Члени спільноти збираються на спільні молитви в наміреннях Апостольства молитви, що кожного місяця подаються з благословення Папи Римського⁹¹. Членами цієї спільноти може стати кожний бажаючий.

«Марійська дружина» – поширена парафіяльна спільнота на теренах Львівської архієпархії. Історія таких спільнот бере свій початок ще у шістнадцятому столітті. У 1563 році вчитель Римської колегії на ім'я Іван Лейніс заснував першу марійську спільноту зі своїх учнів у колегії. На українських землях товариства почали створюватися вже в сімнадцятому столітті. Пізніше, у дев'ятнадцятому – двадцятому століттях марійські спільноти були досить поширеними, а у 1937 році було організовано з'їзд марійських дружин, в якому активну участь брав Митрополит Андрей Шептицький⁹². «Марійська Дружина є релігійною спільнотою, що плекає правдиву та ніжну побожність, почитання та дитячу любов до Пречистої Діви Марії. Вона ставить за мету зробити своїх

⁸⁹ Пор. Комісія у справах мирян УГКЦ, «Марійська спільнота» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ* <<http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational.html>> (дата звернення 17.09.2019);

⁹⁰ Пор там само (дата звернення 17.09.2019);

⁹¹ Пор Храм свв. Володимира і Ольги «Спільнота «Апостольство молитви» // сайт: *Храму свв. Володимира і Ольги* <http://viochurch.lviv.ua/index/apostolstvo_molitvi/0-17> (дата звернення 17.09.2019);

⁹² Пор. Комісія у справах мирян УГКЦ, «Марійська спільнота» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ*; <<http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational.html>> (дата звернення 17.09.2019);

членів правдиво добрими християнами»⁹³. Учасниками цієї спільноти в більшості є молоді особи, котрі поєднують спільну молитву з різними ініціативами на парафії. Поширеною діяльністю такої спільноти є організація парафіяльних чвань, молитовних зібрань, реколекцій⁹⁴. Деякі парафії розділяють марійську дружину на дві вікові категорії, а саме: особи до чотирнадцяти років та після 14. Для обох груп проводяться регулярні зустрічі окремо⁹⁵.

2.2. Просвітницькі спільноти

Просвітницькі спільноти – це товариства чи рухи, метою яких є катехизація та навчання парафіян науки Церкви. В УГКЦ існує ряд спільнот, які відносять до категорії просвітницьких. Це такі спільноти, як Академія Української Молоді, Українська Молодь Христова, Федерація українських католицьких студентських та академічних товариств «ОБНОВА», а також катехитичні школи при парафіях, біблійні гуртки, аніматорські спільноти та багато інших.

Федерація українських католицьких студентських та академічних товариств «Обнова». «Обнова» – це товариство, «яке прагне згуртувати студентів та інтелігенцію для апостольського служіння в академічному середовищі»⁹⁶. Тут іде мова про формування зрілого християнського світогляду на основі документів та навчань католицької церкви. «Товариство українських студентів-католиків «Обнова» було засноване у Львові 1930 року з ініціативи митрополита Андрея Шептицького та майбутнього патріарха Йосифа Сліпого.»⁹⁷ У 1992 році діяльність товариства було відновлено і тепер його осередки діють

⁹³ Храм Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ «Марійська дружина» // сайт: Храм Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ <<http://www.theotokos.org.ua/marian-groups.html>> (дата звернення 17.09.2019);

⁹⁴ Пор: <<http://www.theotokos.org.ua/marian-groups.html>> (дата звернення 17.09.2019);

⁹⁵ Пор Храм Всіх Святих Українського Народу «Марійська дружина» // сайт: *Храм Всіх Святих Українського Народу* <<http://vsun.com.ua/марійська-дружина/>> (дата звернення 17.09.2019).

⁹⁶ Комісія у справах мирян УГКЦ, мирянські спільноти УГКЦ: довідник, Львів 2015, 15;

⁹⁷ Комісія у справах мирян «Федерація українських католицьких студентських та академічних товариств «ОБНОВА» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ*, < http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational/загальноцерковна/title/Федерація+українських+католицьких+студентських+та+академічних+товариств+«ОБНОВА»/category_activity/культурно-мистецька%2C+молитва%2C+освіта%2C+паломництво%2C+харитативна/category_age/дорослі%2C+молодь.html> (дата звернення 17.09.2019);

у п'яти містах України.⁹⁸ До цієї спільноти може вступити кожен бажаючий без обмеження у віці. Спільнота проводить тематичні регулярні зустрічі, які в собі включають молитву і лекції. У лекційний час студенти вивчають Святе письмо, Катехизм УГКЦ та обговорюють актуальні питання віри та моралі.

Українська Молодь Христова, метою якої є євангелізація мирян, хоча зосереджена вона більше на молоді. «УМХ є спадкоємцем і продовжувачем традицій українських молодіжних рухів, які існували в 30-х роках нашого століття під опікою Митрополита Андрея Шептицького.»⁹⁹ Фактично датою заснування можна вважати з'їзд молоді у Львові 6 травня 1933 року, якому передувала християнська акція на честь відзначення 1900-ої річниці від Смерті та Воскресіння Христового.¹⁰⁰ «Завданням УМХ є сприяння та допомога молоді у прийнятті християнських цінностей та підвищенні її духовного рівня...»¹⁰¹. Стати членом товариства УМХ може особа, яка досягла як мінімум 10 років. Товариство має регулярні зустрічі, які поєднують у собі молитву, катехизації, подорожі або навчання християнських цінностей та законів, а також різноманітні розваги.

Аніматорські спільноти. Їх також можна віднести до просвітницьких, яких на теренах Львівської Архиепархії є чимало. Доброю традицією в УГКЦ стало проведення літніх таборів в парафіях. Аніматори виконують функцію вихователів дітей під час табору, але не тільки літні табори є діяльністю аніматорських спільнот.

⁹⁸ Пор. Комісія у справах мирян «Федерація українських католицьких студентських та академічних товариств «ОБНОВА» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ*, <http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational/zagalnoцерковна/title/Федерація+українських+католицьких+студентських+та+академічних+товариств+«ОБНОВА»/category_activity/культурно-мистецька%2C+молитва%2C+освіта%2C+паломництво%2C+харитативна/category_age/дорослі%2C+молодь.html> (дата звернення 17.09.2019);

⁹⁹ Комісія у справах мирян «Українська молодь — Христові» // сайт: : *Комісія у справах мирян УГКЦ* <http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational/zagalnoцерковна/title/Українська+молодь+—+Христові/category_activity/культурно-мистецька%2C+молитва%2C+освіта%2C+паломництво%2C+харитативна/category_age/діти%2C+дорослі%2C+літні%2C+молодь.html> (дата звернення 17.09.2019);

¹⁰⁰ Пор там само (дата звернення 17.09.2019);

¹⁰¹ Комісія у справах мирян УГКЦ, мирянські спільноти УГКЦ: довідник, Львів 2015, 14;

Аніматори займаються освітою дітей у християнському дусі, тобто життя згідно Божих заповідей та вчення Христової Церкви. Вони поєднують у креативний спосіб християнське навчання дітей та розваги. Здійснюють ці навчання при парафіях.

Прикладом такої молодіжної спільноти є спільнота Аніматорів парафії Володимира і Ольги. Котра є однією з перших парафій, де після виходу з підпілля УГКЦ, зародився аніматорський рух. Аніматори, крім дитячих таборів, проводять тематичні зустрічі з дітьми, поїздки, навчають дітей християнського способу життя, подаючи власний приклад служіння. Спільнота Аніматорів парафії Володимира Ольги є започаткованою братами монастиря отців Селезіян¹⁰². Крім праці з дітьми, аніматори проводять свій вільний час у теплому, родинному колі на зустрічах спільноти де кожен може себе проявити. Також аніматори навчаються психології, катехизму, та законам християнської моралі. Такі спільноти є поширеними в парафіях Львівської Архиепархії. Кожна аніматорська спільнота має закріпленого за собою духівника.

Академія Української Молоді. Спільнота, що заснована як громадська організація ще у 2001 році діє і до сьогодні, проводячи в різних парафіях зустрічі, тренінги тощо. Метою спільноти є «виховання та формування дітей та молоді на практикуючих християн та відповідальних громадян України на основі ідеалів «Бог і Україна»»¹⁰³. Хоч спільнота не є парафіальною та діє самостійно, проте важливо запрошувати членів спільноти «Академія Української Молоді» для урізноманітнення зустрічей парафіальної молодіжної спільноти та ділення досвідом між ними.

«Довіра». Діяльність спільноти базується на вихованні та духовній формації молоді. Свою діяльність спільнота розпочала ще у 1999 році в парафії

¹⁰² Згромадження отців селезіян – інтернаціональне згромадження засноване святим Іваном Боском. Основне завдання згромадження – це виховання молодих осіб у світлі християнської католицької віри, беручи за основу «запобіжну систему виховання» отця Івана Боска;

¹⁰³ Комісія у справах мирян УГКЦ, Мирянські спільноти, «Академія Української Молоді» // сайт: Комісія у справах мирян УГКЦ <<http://www.laityugcc.org.ua/mirjanski-organizaciji-ugkc/articles/akademija-ukrajinskoji-molodi.html>> (дата звернення 21.09.2019);

святих Володимира і Ольги, що у Львові, і діє до сьогодні¹⁰⁴. Молоді люди віком від вісімнадцяти до тридцяти п'яти років, а також старші приходять на зустрічі цієї спільноти з метою дізнатися глибше про Бога, провести час у молитві, послухати духовне слово, духівника, а також активно провести свій час у спільноті, подорожуючи різними місцями України¹⁰⁵.

2.3. Харитативні спільноти

Харитативні спільноти – це спільноти, спрямовані на допомогу ближньому, це ті спільноти, в яких парафіяни можуть послужити один одному в різний спосіб, а також робити різного роду суспільно корисну працю для громади, допомагати різним верствам населення відповідно до їх потреб. «Харитативна, добродійна діяльність - це реальна практика для кожного учасника спільноти послужити своєму побратимові із парафії у спосіб, який тобі найкраще підходить, у спосіб, який дає тобі відчуття сповнення духовного обов'язку»¹⁰⁶. Іншими словами, харитативна діяльність означає дияконія ближньому, служіння один одному. «Дияконія, або служіння любові, чи «харитативна діяльність», також виявляє наскільки живою є та чи інша парафія»¹⁰⁷.

«Карітас». Організація має на меті працювати при парафіях УГКЦ і допомагати тим, які потребують соціальної допомоги. Метою Карітасу України є розробка та впровадження національних програм для забезпечення соціальної допомоги та підтримки найбільш потребуючого населення України незалежно від національної приналежності чи віросповідання»¹⁰⁸. «Карітас» – спільнота, в якій кожний бажаючий може допомогти потребуючому у різний спосіб. «Благодійний Фонд «Карітас – Львів УГКЦ» заснували у 1996 році Львівська

¹⁰⁴ Пор. Дивен Світ «Молодіжна християнська спільнота “Довіра” запрошує» // сайт: *Дивен Світ* <<https://old.dyvensvit.org/articles/7392.html>> (дата звернення 19.09.2019);

¹⁰⁵ Пор. Храм свв. Володимира і Ольги «Спільнота Довіра» // сайт: *Храму свв. Володимира і Ольги* <http://viouchurch.lviv.ua/index/spilnota_quot_dovira_quot/0-21> (дата звернення 21.09.2019);

¹⁰⁶ П. Маковський, «Харитативна діяльність жива зустріч з Христом на парафії» // сайт: *Стрийської єпархії*, 2014, <<http://sobor-ugcc.org.ua/стрийська-єпархія/доповіді/35-2014р-харитативна-діяльність-жива-зустріч-з-христом-на-парафії-петро-маковський>> (дата звернення 19.09.2019);

¹⁰⁷ Допоміжні матеріали «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», [PDF], Львів 2013, 55;

¹⁰⁸ Комісія у справах мирян УГКЦ, мирянські спільноти УГКЦ: довідник, Львів 2015, 10;

Архиепархія Української Греко-Католицької Церкви та Міжнародний Благодійний фонд "Карітас України"¹⁰⁹.

Карітас є спільнотою, яка допомагає дітям, молоді, родинам, що опинилися в кризових для життя ситуаціях, а також опікується людьми з особливими потребами. Спільнота Карітасу організовує різного роду проекти, яким можна допомогти через волонтерську діяльність перш за все молоді, що існує в парафії. Добре християнське виховання молодих осіб в парафії дає плоди також у інших організаціях, що спрямовані на соціальне служіння ближньому.

«Лярш Ковчег». Це ще одна поширена спільнота, котра діє при парафіях Львова. Хоч керівництво спільнотою не належить до обов'язків пароха, адже спільнота є громадською організацією зі своїм статутом та правилами. Однак осередки спільноти, так звані «майстерні», діють у конкретних парафіях у різних частинах міста. Завдання спільноти, яке ставлять перед собою організатори – це «Проголошувати дари осіб із розумовою неповносправністю, які виявляються через взаємоперетворюючі стосунки.»¹¹⁰. Іншими словами спільнота допомагає особам з особливими потребами жити в любові та підтримці. Завдяки цій спільноті люди з особливими потребами не є покинутими напризволяще, а отримують якийсь сенс у житті. Важливо також розуми, що спільнота «Лярш Ковчег» працює з людьми з особливим потребами, які належать до тих парафій, де вони живуть. Тож душпастир мусить подбати про належні засоби для проведення якісних зустрічей спільноти ,також священник має заохочувати молодих людей з парафії ставати волонтерами Ляршу.

Як бачимо спільноти в парафії є незамінним елементом проповідування Христового Євангелія. Не скільки важливо який напрямок вибере спільнота, а важливим є те щоб вона функціонувала. Центром будь якої парафіяльної спільноти повинен бути Христос. А священник котрий опікується певною спільнотою повинен докладати максимум зусиль для того щоб спільнота

¹⁰⁹ Інформація про діяльність Благодійного фонду «Карітас – Львів УГКЦ» // сайт *Карітас Львів УГКЦ* <<http://caritas-lviv.org/about/>> (дата перегляду 21.09.2019);

¹¹⁰ Лярш-Ковчег «Місія та ідентичність» // сайт: *Лярш Ковчег Україна* <<https://larche-kovcheg.org.ua/uk/про-нас/місія-та-ідентичність>> (дата перегляду 21.09.2019);

розвивалася. Кожна спільнота є іншою, нема двох однакових, тому душпастир повинен старатися випрацювати свою модель розвитку спільноти у парафії, якій здійснює служіння. Доказом важливості існування парафіяльних спільнот є думка о. Петра Голінея у одній його з доповідей про парафіяльне служіння: «Різні парафіяльні спільноти чи групи є рушійною силою парафіяльного життя. Без них настає процес якогось розрідження життя у вірі, ослаблення та приведення до рівня виконання лише того, що є в традиції, що наказано чи до чого звиклось, тобто християнського мінімалізму»¹¹¹. Також у пастирському листі «Жива Парафія - місце зустрічі з живим Христом» блаженніший Святослав закликав парафіяльним священикам провадити катехитичні школи, молодіжні та молитовні організації, адже основним завданням парафіяльних спільнот є розпізнавання Божої волі та втілення її у життя¹¹².

3. Місце, роль та завдання лідера молодіжних спільнот

Кожна організація, спільнота чи група повинна мати лідера. Лідери бувають різних типів. Макс Вебер виокремлює три загальних типи лідерства: традиційне, харизматичне та раціонально-легальне¹¹³.

«Традиційне лідерство базується на вірі підлеглих у те, що влада законна, оскільки вона існувала завжди, і ця влада пов'язана з традиційними нормами, на які посилається правитель, організовуючи свою діяльність»¹¹⁴. Цей тип лідерства загальновідомий та звичний усім. Даний тип використовується у державних структурних організаціях.

Харизматичні лідери: «Харизматичне лідерство характеризується вірою підлеглих у надзвичайні здібності вождя та його винятковість.»¹¹⁵. Даний тип

¹¹¹ П. Голіней, «Парафіяльні спільноти, як втілення живої парафії» // сайт: *коломиїсько-чернівецької єпархії*, 2014, <http://sobor-ugcc.org.ua/коломиїсько-чернівецька-єпархія/доповіді/27-2014р-парафіяльні-спільноти,-як-втілення-живої-парафії-о-петро-голіней#_ftn7> (дата звернення 22.09.2019);

¹¹² Пор «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» Патріарх Святослав, Пастирський лист Блаженнішого Святослава до духовенства, монашества і усіх вірних Української Греко-Католицької Церкви, Pdf, 5;

¹¹³ Пор *Лідерство, як соціально політичний феномен*, Pdf // сайт: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/licej/11/11_1.pdf> 8 (дата перегляду 22.09.2019);

¹¹⁴ *Лідерство, як соціально політичний феномен*, Pdf // сайт: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/licej/11/11_1.pdf> (дата перегляду 22.09.2019);

¹¹⁵ *Лідерство, як соціально політичний феномен*, Pdf // сайт: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/licej/11/11_1.pdf> (дата перегляду 22.09.2019);

притаманний переважно релігійним рухам, сектам та організаціям тощо. У таких організаціях керівник користується неабияким авторитетом у підданих, а його слово або рішення є законом і не підлягає сумніву у членів спільноти.

Третій вид лідерства – раціонально-легальний: «Раціонально-легальне лідерство означає появу в суспільному житті політичного лідера через демократичні процедури виборів, що відповідають вимогам закону»¹¹⁶.

У давнину і тепер лідери – це люди, в чиїх руках зосереджена влада. Про це відомий автор Жан Ваньє пише: «Здійснювати владу – значить відчувати справжню відповідальність за інших і за їхнє зростання, усвідомлюючи, що вони не якісь там бездушні предмети, а живі люди, у серцях яких сяє Боже світло»¹¹⁷. Людина, в руках якої зосереджена влада, повинна розумно нею розпоряджатися, зважаючи на обставини та користуватися моральними та християнськими чеснотами і цінностями. Лідер не повинен зловживати своїм становищем, а також перевищувати свої обов'язки. Кожний лідер повинен з повагою ставитися до інших членів спільноти, цінувати їхню думку. Керівник спільноти повинен бути прикладом для інших членів групи. Також керівник часто є лицем спільноти і саме по лідеру спільноти суспільство формує думку про цілу організацію. «Мати владу – значить нести на собі величезну відповідальність»¹¹⁸ – підсумовує Жан Ваньє.

Переважно саме від лідера залежить розвиток чи занепад організації. У книзі «Спільнота – місце радості та прощення» Жан Ваньє пише: «Провідникам потрібно організувати спільноту так, щоб кожен її член знаходився на своєму місці, а всі структури функціонували без перебоїв»¹¹⁹. Іншими словами, коли лідер спільноти правильно організує обов'язки в спільноті, тоді вона матиме розвиток.

В Українській Греко-Католицькій Церкві існує безліч парафіяльних спільнот різного спрямування. У парафіяльній спільноті людина, що обрана

¹¹⁶ Там само (дата перегляду 22.09.2019);

¹¹⁷ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 204;

¹¹⁸ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 206;

¹¹⁹ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 205;

лідером, крім загальноприйнятих норм чи правил, повинна керуватися також статутом парафіяльної спільноти. Такий статут складає сама спільнота, що існує при парафії. Вона надає своєму лідеру права та обов'язки, яких очільник повинен дотримуватися.

Християнський лідер найперше керується тим, що «він знає, що покликаний до святості, має взірець до наслідування (Христа) і непереможні засоби у своєму розпорядженні – молитву й таїнства, через які отримує надприродні чесноти віри, надії та любові»¹²⁰. Ісус Христос для кожного керівника християнської спільноти є найкращим прикладом лідерства. Христос створив та провадив спільноту апостолів. Був їхнім очільником, наставником, вихователем та другом одночасно. Він зумів об'єднати у одну спільноту людей різних соціальних верств. Зараз ми бачимо у цілому світі мільйони послідовників тих апостолів, що об'єднав Христос довкола себе. Цими послідовниками є єпископи, священики та інші духовні особи. Жан Ванье у своїй книзі «Спільнота -місце радості та прощення», говорячи про лідерів християнських спільнот, зауважує: «...спільнота, власне кажучи, і є Ісусовою отарою. Ми ж – то не що інше як знаряддя в Його руках»¹²¹. Іншими словами, якщо лідер християнської спільноти має за мету зближення людей з Христом, тоді Ісус Христос буде допомагати та підтримувати лідера у різний спосіб, настановляти його для правильного управління християнською парафіяльною спільнотою.

3.1. Особа лідера спільноти

У парафіяльній спільноті лідер не тільки та особа, яка координує працю членів спільноти. Справжній християнський лідер перш за все повинен бути слугою для членів спільноти, «але як хтось хотів би у вас бути великий, нехай буде вам слуга.» (Мт. 20,26). Лідер є прикладом для наслідування у християнському колі. «Провідник служить кожному члену спільноти, допомагаючи йому зростати»¹²²,

¹²⁰ О. Діанін-Гавард, *Як сформувати свою особистість, шлях лідера*, Львів: Свічадо 2014, 156;

¹²¹ Ж. Ванье, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 208;

¹²² Віра і Світло *Порадник провідника спільноти Віра і Світло*, Львів: Свічадо, 1995, 18;

– таке твердження можна знайти у порадику для лідерів спільноти «Віри і світло», хоч написані вони для певного кола, але цю думку можна застосувати до кожного лідера будь-якої спільноти. Лідер є відповідальний за кожного члена групи. Також у цьому порадику сказано: «Провідник несе у серці відповідальність за добро у своїй спільноті, він уболіває за те, щоб кожен учасник знайшов у ній своє місце і мав все необхідне для зростання й прояву своїх талантів»¹²³.

Християнський лідер повинен володіти моральними чеснотами. У хорошого пастиря на першому плані повинні бути такі чесноти, як справедливість, мужність, великодушність, самовладання та смирення. Коли провідник спільноти володітиме цими чеснотами сповна, тоді перш за все його приклад буде відігравати велику роль у формуванні та здійсненні певного служіння цілої парафіяльної спільноти. «Провідник завжди є взірцем і навчає радше власним прикладом, аніж словами»¹²⁴, – зазначає Жан Ваньє про приклад керівника громади.

Керівник парафіяльної спільноти – це той, хто веде усіх її учасників до Христа. Він повинен бути лідером за характером. Олександр Діанін-Гавард у своїй книзі «Як сформувати свою особистість, шлях лідера» стверджує, що лідерство може бути лише характером, що лідерство це не справа вибраних, лідерство це справа багатьох¹²⁵. І пояснює це тим, що: «характеру нам не накидає ні природа, ні доля. Характер – це те, що ми можемо формувати і кріпити»¹²⁶.

3.2. Завдання лідера спільноти

Першим і основним завданням кожного лідера християнської парафіяльної спільноти – це привести до Христа кожного члена спільноти. Навчити громаду моральних законів, яких вчив Ісус Христос, а також законів, яких навчає Христова Церква. Також «Місія провідників полягає ще й у тому, щоби

¹²³ Віра і Світло *Порадику провідника спільноти Віра і Світло*, Львів: Свічадо, 1995, 18;

¹²⁴ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 206;

¹²⁵ О. Діанін-Гавард, *Як сформувати свою особистість, шлях лідера*, Львів: Свічадо 2014, пор. 15;

¹²⁶ О. Діанін-Гавард, *Як сформувати свою особистість, шлях лідера*, Львів: Свічадо 2014, 15;

створювати у спільноті атмосферу взаємної любові, довіри, ділення, миру та радості»¹²⁷, – тобто завданням лідера також є творити спільноту одною великою сім'єю, плекати дружні відносини між всіма її членами. Адже коли у спільноті панує мир, тоді легше досягти поставленої мети, а саме: вести людей до Христа. Для члена парафіяльної спільноти, до якої він належить, остання повинна стати другим домом, а ті, хто до неї належать, повинні бути неначе брати та сестри. Тому ще одним завданням провідника повинно бути саме створення таких відносин. Він – серце спільноти, від якого залежить великою мірою успіх усіх.

«Провідник є охоронцем єдності. Він (чи вона) повинен прагнути до єднання, працюючи заради цього і вдень, і вночі»¹²⁸. Справді, керівник спільноти - це той, хто може об'єднати, а також легко розділити, роздробити на маленькі частини. Його дії або бездіяльність легко можуть зруйнувати спільноту. Лідер спільноти завжди повинен зважати та обдумувати свої дії, бути пильним щодо різних рухів та настроїв у групі, які спрямовані на її розділення. «Провідник терпеливо вислуховує інших: він толерантний до їхніх недоліків (і до своїх також), і навіть ризикує стати об'єктом їхньої агресії»¹²⁹. Коли лідер ставить собі за ціль розвиток спільноти, а не власні інтереси, то він сповна може віддаватися її служінню, незважаючи на всі труднощі, що будуть виникати в процесі.

3.3. Роль та місце лідера спільноти

Роль лідера в парафіяльній спільноті є надзвичайно важливою. Бути лідером – це перш за все бути слугою для інших. У Євангелії від Марка Христос про лідерство сказав: «Ви знаєте, що ті, яких вважають князями народів, верховодять ними, а їхні вельможі утискають їх. Не так воно хай буде між вами, але хто з-між вас хоче стати великим, хай буде вам слугою, і хто з-поміж вас хоче бути першим, хай буде рабом усіх» (Мр 10, 42-44). Христос заповідав, що справжній лідер – це перш за все слуга для інших.

¹²⁷ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 210;

¹²⁸ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 212;

¹²⁹ Віра і Світло *Порадник провідника спільноти Віра і Світло*, Львів: Свічадо, 1995, 18;

«Бути провідником-слугою – значить турбуватися радше про людей, аніж про організаційні справи»¹³⁰, – стверджував Жан Ваньє, тобто потрібно дбати перш за все про особу спільноти, а не про людину як одиницю спільноти, елемент, який виконує поставлене завдання керівником. Далі він продовжує: «Ми можемо віддавати накази лише за умови, що вміємо коритися. Можемо бути провідниками тільки тоді, коли знаємо, що таке бути слугою»¹³¹. Справжній керівник – це той, хто вміє слухати, той, хто зважає на думку інших. Провідник спільноти повинен приймати рішення, які будуть найкращими для розвитку діла. Сам один керівник ніколи не буде робити правильні рішення, якщо не бачитиме спільноти з середини. Щоб бути компетентним у всіх справах групи, провідник повинен бути у вирі подій, слухати кожного члена спільноти зокрема, допомагати всім і кожному, долаючи проблеми. Керівник повинен бути слугою своїм підопічним у будь-яких потребах.

«Провідник працює у групі, проводить зустрічі, заохочує членів спільноти до подальшого зростання, до більшої відповідальності, підтримуючи їх у всіх починаннях»¹³², – упорядники поради провідника спільноти «віри і світло» наголошують саме на роботі лідера у групі. Він не лише координує спільноту, віддаючи накази підлеглим, лідер є присутнім поміж членів спільноти, підтримує їх, мотивує їх до розвитку, до праці, а також до самовдосконалення.

Керівник спільноти не може лише віддавати накази і спостерігати за всім зі сторони. «Спільнота – це тіло. Тому її провідникові не слід здійснювати владу суто «згори». Схемою спільноти є не піраміда, а коло»¹³³. Саме на рівності і братерстві повинен він наголошувати, і тільки своїм прикладом. Коло може бути найбільш вдалим прикладом для порівняння структури парафіяльної спільноти. У колі лідер є серед інших членів, «провідник веде спільноту вперед разом із

¹³⁰ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 212;

¹³¹ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 220;

¹³² Віра і Світло *Поради провідника спільноти Віра і Світло*, Львів: Свічадо, 1995, 18;

¹³³ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 224;

іншими і серед інших»¹³⁴. Лідер – це не командир, що віддає накази і спостерігає за їх виконанням, а є прикладом для наслідування, це той, хто діє, той, хто дає завдання спільноті і береться його виконувати.

Отже, лідер у парафіяльній спільноті – особа, що виконує водночас провідну місію і є слугою іншим. Його завдання – це розвиток спільноти за її напрямком. Також він забезпечує атмосферу спільноти. Провідник – це перш за все приклад для наслідування. У парафіяльній спільноті лідер повинен уособлювати найкращі якості християнина. Своїм прикладом він повинен вести членів спільноти до Христа, бути розумним керівником, розвивати спільноту, турбуватися кожним її членом зокрема, а також усі свої сили спрямовувати не на власний інтерес, а на розвиток християнської, парафіяльної спільноти.

3.4. Зв'язок лідера з іншими членами спільноти

У спільнотах будь-якого значення чи напрямку повинен бути зв'язок між лідером або провідником та іншими учасниками. «Члени спільноти зазвичай дуже добре відчують, чи ті, на чийх плечах лежить відповідальність, люблять їх, довіряють і прагнуть допомогти їм зростати, чи жадають лише довести свою владу...»¹³⁵. Тому дуже важливим є взаємозв'язок між членами спільноти та лідером, про що має також дбати очільник спільноти.

Лідер повинен володіти інформацією, щоб вміти правильно здійснювати керування спільнотою. При правильному її управлінні він зможе зберегти свій авторитет. Авторитет лідера відіграє велику роль у спільноті, адже коли всі слухають і виконують настанови керівника, тоді спільнота існує та розвивається в гармонії. Буває так, що лідер не має авторитету і тоді спільнота не розвивається або ж її розвиток регулюють інші члени спільноти, яким повноваження не дозволяють цього робити. Тоді така єдність не є структурно цілісною. У спільноті такого характеру існують переважно декілька менших спільнот. Існування маленьких груп-спільнот в одній великій спільноті часто призводить

¹³⁴ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 224;

¹³⁵ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 205;

до розпаду основної, адже кожний авторитет такої групки буде намагатися тягнути спілку на свою сторону, настоюючи на власній думці. Саме тому авторитет легітимного лідера є дуже важливим елементом у керівництві спільнотою.

Жан Ваньє зазначає: «Провадити спільноту – означає висловлювати своє судження стосовно різних ситуацій і приймати мудрі рішення»¹³⁶. Спільнота людей – це конкретний механізм, що веде свою діяльність у певному напрямку. Зазвичай спільнота – це певна група людей, з визначеною кількістю, із спільною метою та спільними зацікавленнями та інтересами. Лідер спільноти – це той, хто задає ритм, темп, це своєрідний диригент, що бачить перед собою оркестр і керує їх грою, створюючи музику.

Отже, парафія – це місце зустрічі особи та Христа. Оскільки кожна людина – це особистість, так зустріч її з Христом у кожного є різною. Тому в парафії повинні діяти згромадження, спільноти, групи завдяки яким людина буде прагнути цієї зустрічі з Богом. Парафія також покликана дати можливість реалізувати християнське покликання кожного парафіянина. Реалізація покликання парафіянина найперше можлива через його чи її працю в парафії. Також завдяки спільнотам, що діють в парафії, християнин перестає бути пасивним споживачем ритуальних послуг, а стає активним реалізатором Христової проповіді у суспільстві. Також завдяки таким діям парафіяни комунікують між собою, пізнають один одного та здатні прийти на допомогу в потребі. Второпний душпастир у парафії, в якій він провадить менші спільноти, є не лише служителем культу а лідером, авторитетом для парафіян, котрого слухають та поважають. Лідером не можна стати силою уряду, призначення декретом на парафію, а лише невтомною працею з людьми довіреними душпастирю в парафії, поділивши їх на менші, конкретного характеру та спрямування спільноти. Вище згадані спільноти в більшості є орієнтовані на молодих осіб, згідно з темою даної праці, проте в парафіях великих міст чи

¹³⁶ Ж. Ваньє, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001, 208;

маленьких сіл можна зустріти надзвичайно багато різноманітних спільнот відповідно до потреб чи викликів певної парафії. Проте мета кожної спільноти є одна – поширення Слова Божого у найдоступніший спосіб для певної групи парафіяльної спільноти.

РОЗДІЛ ІІІ. ДУШПАСТИРСЬКА ПРАЦЯ З МОЛОДДЮ НА ПРИКЛАДІ ВИБРАНИХ ПАРАФІЙ ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ

Львівська Архиепархія УГКЦ об'єднує велику кількість парафій. Служіння молодим особам у кожній парафії Львівської Архиепархії є по-своєму особливим. Немає ідентичних парафій, немає однакових людей, тому і служіння в кожній з парафій є іншим. У кожній парафії, де душпастир здійснює служіння, існують різні душпастирські виклики. У цьому розділі подано лише особливості декількох парафій. Тут взято до уваги соціальний фактор парафій. Інтерв'ю було взято у священників з різних частин Архиепархії, а саме, парафії Володимира І Ольги, що в одному із спальних районів Львова, парафії міста Золочева, що є районним центром Золочівського району, парафії преображення ГНІХ села Підгір'я, що належить до Золочівського району, а також парафії Собору Пресвятої Богородиці села Прибличі Яворівського району. Інтерв'ю взяті у священників, що мають більше десяти років душпастирського служіння молоді. На основі інтерв'ю з душпастирями парафій можна лише побачити дуже загальну картину тих сучасних особливостей у служінні молодим особам в парафії. Служіння молоді можна розділити на три важливих аспекти, про які йтиме мова в цьому розділі: духовно-молитовний аспект, катехитично-просвітницький та аспект соціальних відносин духівника та учасників спільноти.

1. Молитовно-літургійний вимір

Як було вже сказано у попередньому розділі, духівник молодіжної спільноти – це перш за все лідер, провідник, той, хто веде за собою. Отець Любомир Гладюк, котрий є співробітником парафії Володимира і Ольги у Львові, говорячи про обов'язки духівника спільноти, в інтерв'ю про душпастирство молодіжних спільнот порівнює духівника спільноти з Мойсеєм та Ароном, котрі супроводжували ізраїльський народ пустелею до обіцяної землі¹³⁷. Якщо

¹³⁷ Пор. о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 85;

говорити про конкретні функції духівника, котрі він би мав виконувати, то о. Любомир зазначає: «Я думаю, духівник повинен як особисто, так і на загальних зустрічах спільноти піднімати різні духовні аспекти і допомагати молодій людині давати відповіді на ці запитання»¹³⁸. Інший душпастир, о. Юрій Галабуда, ділячись досвідом свого служіння в парафії бл. Миколая Чарнецького у місті Золочів, порівнює служіння духівника з професією продюсера, котрий продумує діяльність спільноти, спрямовує її у християнське духовне русло¹³⁹. Зі слів душпастирів можна зрозуміти, що духівник спільноти - це той, хто веде за собою молодих людей дорогою до спасіння, дає духовні настанови, допомагає знайти правильне рішення у тих духовних проблемах молоді, котрі виникають у молодих людей особисто чи у спільноті загалом.

Важливим аспектом духовної формації молодіжної спільноти є спільна молитва. Святе Письмо у Євангелії від Матея (18.20) говорить: «Бо де двоє або троє зібрані в моє ім'я, там я серед них», - тому спільна молитва повинна проводитися у молодіжній спільноті, як кожній християнській спільноті загалом. Наприклад, молодіжна спільнота храму Миколая Чарнецького, що у Золочеві, регулярно практикує молитву вервиці, Ісусову молитву, молитовне читання Святого Письма, молебні, пісні Тезе¹⁴⁰. А ось досвід сільської парафії показує, що збирати молодих осіб на регулярну спільну молитву є тяжко. О. Андрій Стадницький, котрий очолює парафію в селі Прилбичі ділиться досвідом свого служіння молоді і пояснює, що молодь села переважно є на навчанні у різних містах, додому приїжджають лише на вихідні, де їх чекає хатня робота. Тому для сільської парафії більш дієвими є нічні чування, що отець проводить декілька разів у році¹⁴¹. Кожна парафія має свій досвід проведення спільної молитви, властивий її молодіжній спільноті. О. Любомир Гладюк, говорячи в інтерв'ю про молитву, стверджує «молитва мусить бути така, яку молоді особи розуміють і це

¹³⁸ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 85;

¹³⁹ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25. 10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 77;

¹⁴⁰ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25. 10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 78;

¹⁴¹ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 101;

найперше проста молитва»¹⁴². Для того щоб спільнота провадила спільне молитовне життя, необхідно особисте переконання молодих осіб у тому, що молитва є архіважливим для кожного християнина. Щоб провадити спільну молитву, потрібне бажання молитися. Сучасна молодь часто не практикує особистої молитви, як вже було наведено статистично у першому розділі, значна кількість молодих осіб не бачить потреби у щоденній молитві, в участі у Святій Літургії, прийманні Пресвятої Євхаристії та регулярній сповіді. Для душпастиря молодіжної спільноти така проблема є викликом. Катехизм Католицької Церкви подає розуміння молитви: «Християнська молитва - це зв'язок, який ґрунтується на союзі між Богом та людиною у Христі.»¹⁴³, і про цей зв'язок потрібно говорити молодим особам. О. Роман Кісіль, що здійснює своє служіння в с. Підгір'я, парафії преображення ГНІХ, про навчання молодих осіб до особистої молитви говорить наступне: «Я вважаю, що завдання духівників молодіжних спільнот є допомогти молодій людині зрозуміти важливість особистих стосунків з Богом. Бо сповідь, активна участь у літургії впливає з моїх особистих стосунків з Богом»¹⁴⁴. О. Андрій Стадницький звертає увагу на іншу проблему, що перешкоджає молодій особі часто сповідатися. Проблема, яку він наводить – це обіцянки виправитися перед Богом. «Молодь боїться йти до сповіді, бо не може обіцяти поправити свої гріхи. Точніше молоді особи обіцяють, але якщо вони не змінюються, тоді починається така дилема, що, мовляв, краще відкласти на довший час сповідь, ніж йти знову»¹⁴⁵, – розказує о. Андрій. Тому щоб навчити молодих осіб особистої молитви, або іншими словами особистих стосунків з Богом – це регулярні зустрічі з ними, на котрих духівник буде говорити про важливість таких взаємин. «Коли духівник буде намагатися в різний спосіб створювати умови, щоб ці молоді люди також могли отримати досвід зустрічі з

¹⁴² о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 85;

¹⁴³ Синод Єпископів Української Греко Католицької Церкви, *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»*, Львів: Свічадо §2564.

¹⁴⁴ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 95;

¹⁴⁵ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 102;

Богом, це змінить їхню мотивацію та бажання бути присутнім на літургії, брати участь в святих тайнах»¹⁴⁶, – стверджує о. Роман Кісіль.

Духовне життя молодіжної спільноти повністю залежить від духівника. З тверджень душпастирів, що здійснюють своє служіння у різних за специфікою парафіях, можна зробити висновок, що провадити молитовне життя спільноти – це першочерговий обов'язок духівника. Також від очільника спільноти залежить, чи молода особа намагатиметься покращувати своє духовне життя через особисту молитву, участь у святій Літургії, регулярній сповіді та прийнятті Пресвятої Євхаристії.

2. Катехитично-просвітницький вимір

Даний аспект об'єднує у себе катехизацію молодих осіб, що належать до молодіжної спільноти, а також різного роду навчання, курси, іншими словами те, що збагачує розвиток та світогляд молодої особи. Для цього духівник спільноти повинен дбати, окрім молитовних зустрічей, про проведення різного роду зустрічей-навчань. Також щоб молодь відчувала себе потрібною в парафії існує безліч ініціатив, котрі можуть провадити молодіжні спільноти. О. Любомир Гладюк вважає: «Ідеально є тоді, коли спільнота відповідає на якийсь свій виклик, тобто вона має якусь свою харизму, іншим словом, те, що найкраще вдається»¹⁴⁷. Наприклад, молодь парафії Миколая Чарнецького в Золочеві здійснює низку служінь, що пов'язані з парафіяльним життям. Вони здійснюють підготовку до різних фестивалів, що проводить парафія, займаються аніматорством, прикрашають храм до храмового празника. Це все дає молоді, на думку духівника, відчуття потрібності в парафії¹⁴⁸, «не лише, щоб молодь приходила і користалася, часто вона попри користання мусить розуміти, що ми їй багато даємо»¹⁴⁹, – стверджує о. Юрій. Отець Роман, говорячи про досвід молоді села, розповідає про важливість розуміння молоді власної місії в парафії. Коли

¹⁴⁶ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 95;

¹⁴⁷ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 86;

¹⁴⁸ Пор. о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25. 10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 79;

¹⁴⁹ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25. 10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 79;

молоді особи усвідомлюють, що вони в парафії є потрібними та незамінними, тоді є результат¹⁵⁰. «Мені здається, що коли молодь запалюється чимось, вона є дуже творча. Вона буде робити неймовірні речі, але мусить повірити і побачити власну роль у важливій місії»¹⁵¹, - підсумовує о. Роман. Проте щоб дійти до розуміння потрібності молодих осіб в парафії, потрібна неабияка праця. О. Андрій ділиться досвідом споживацької діяльності спільноти. У парафії може виникнути проблема, коли молодь радо приймає те, що їй дає парафія, але служити в парафії не має бажання. «У спільноті багато людей звикли лише брати. Тобто вони прийшли, і їм дають час, увагу, добру лекцію і коли приходиться, що треба щось дати, то вони якось “линяють”»¹⁵². Тому важливо говорити молодим людям про відповідальність, яку вони можуть гідно сповняти. Саме для того повинні існувати не тільки зустрічі спільноти на духовну тематику, але і зустрічі, що сприятимуть всебічному розвитку молоді також. Для того, щоб зустрічі були різноманітними та цікавими, потрібно запрошувати різних лекторів, котрі є спеціалістами у різних галузях. «Молодіжна спільнота покликана допомагати людині розвиватися всесторонньо, оскільки це проведення способу життя молодій особі не тільки в молитві, а також деінде»¹⁵³, - вважає о. Роман. Молодіжна спільнота, іншими словами, також є місцем розвитку молодій особі. Отець Любомир приводить приклад з науками, спрямованими на пізнання: «Є науки, які допомагають молодій людині пізнавати себе. Наприклад, психологія. От як ми можемо пізнати Бога, не знаючи себе. Тому є важливо мати курси самопізнання»¹⁵⁴. Також отець доповнює, що молодь дуже часто ставить собі різні питання, на котрі священник не завжди може дати вичерпну відповідь, яку можуть надати спеціалісти. Наприклад, християнські знавці фізики можуть за допомогою фактів пояснити, як відрізнити справи науки та справи віри і чим має займатися перше і друге¹⁵⁵. Досвід душпастирів сільських та міських парафій

¹⁵⁰ Пор о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 95;

¹⁵¹ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 95;

¹⁵² о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 103;

¹⁵³ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 96;

¹⁵⁴ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 87;

¹⁵⁵ Пор. о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 87;

показує: зустрічі з запрошеними лекторами є потрібними для розвитку молодих осіб. Коли молода людина вливається у громаду, вона має певні погляди на життя, якийсь пережитий досвід і, приходячи в спільноту, має також певні очікування. Серед тих очікувань, котрі зазвичай є у молодій особі, це пізнання чогось нового, нові знайомства, а також духовний розвиток. Тому важливо дати молодій людині відчути той дух спільноти та напрямок, у якому вона рухається. «Головне завдання - це вести їх до Бога, щоб вони зрозуміли, що з Богом жити добре, але попри це все вони можуть розвиватися, вчитися, здобувати різні знання та навички»¹⁵⁶, - вважає отець Юрій Галабуда. Важливо вміти поєднати духовний супровід молодих осіб в спільноті з можливістю їхнього розвитку. Потрібно дати їм можливість навчатися, вдосконалюватися, адже лише проводячи молитовні зустрічі, молодих людей не втримаєш у спільноті. Правильне поєднання духовних аспектів з матеріальними є прикладом успішної спільноти. Також, навчаючи молодих осіб соціальних дисциплін, духівник виховує в молодих людей допомогу у соціальному служінні в парафії. Молоді особи проводитимуть якісно літні парафіяльні табори лише тоді, коли хтось їх навчить, як це здійснювати. Існує безліч можливостей, щоб вчити молодь у парафії хороших речей. Наприклад, о. Роман говорить, що важливо молодим особам в спільнотах вміти працювати в команді, для цього існують цілі організації, які навчають цих речей. «Фахово людина потребує певних знань: як працювати в команді, як бути лідером в різних сферах, як ефективно використовувати час. Ці навички дуже потрібні, бо ми живемо в суспільстві і хочемо також, як християни, ефективно діяти»¹⁵⁷. Тому духівник повинен дбати про якісне навчання катехизи, а також про всебічний розвиток членів молодіжної спільноти.

¹⁵⁶ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25. 10.2019» // інтерв'юєр О. Єлізаров // Додаток 1, 80;

¹⁵⁷ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юєр О. Єлізаров // Додаток 3, 96;

3. Соціально-спільнотний вимір

Значну роль у розвитку спільноти відіграють саме стосунки духівника, що також може бути одночасно лідером спільноти та інших її учасників. Від характеру відносин священика з молоддю спільне життя може бути більш активним або менш активним, особливо в духовному плані. Завдання душпастиря створити умови найбільш сприятливі для хороших, взаємних стосунків. «Потрібно, щоб молодим особам не тільки казали, що її люблять, але щоб ці особи відчували, що їх справді люблять»¹⁵⁸, – вважає о. Любомир, говорячи про фундаментальні засади стосунків у спільноті. І додає зразу: «і коли молодь є люблена Богом, духівником, тоді молодь готова на великі речі»¹⁵⁹. Отець Роман Кісіль вважає, що успіх стосунків духівника і спільноти залежить від священика. Найперше він повинен стати для молодих другом. Не потрібно ставити особу священика вище за молодого мирянина, будуючи стосунки, проте не потрібно переходити межу так званого «панібратства», адже це призведе до краху приязних стосунків молодих осіб до духівника¹⁶⁰. Такої ж думки притримується отець Юрій Галабуда. «Ти є священик, ти є духівник і ти ним залишишся, ти не можеш бути панібратом, але ти маєш бути для молодих осіб другом, приятелем, який може завжди прийти на допомогу, якому можна розказати все, якому можна довіритися...»¹⁶¹, вважає душпастир. Також отець говорить про те, що постійно потрібно будувати стосунки, жертвувати своїм часом для молоді, і тоді це принесе плоди в життя спільноти¹⁶².

Досить важливим аспектом для формації молоді є взаємна довіра між духівником спільноти та її учасниками. Здобути довіру у молоді просто так неможливо, потрібно докласти для цього зусиль. Перше і головне у справі довіри – це щирість у стосунках. Отець Андрій Стадницький вважає: «Головне, щоб стосунки не були фальшивими, тобто бути таким, як ти є, простим, щирим»¹⁶³. Отець Юрій

¹⁵⁸ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 87;

¹⁵⁹ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 87;

¹⁶⁰ Пор. о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 96;

¹⁶¹ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 80;

¹⁶² Пор. о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 80;

¹⁶³ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 105;

Галабуда вважає, що головне це бути з молоддю, старатися не осуджувати їх, а доносити до них правду, бути відкритим, слухати їх, тоді вони будуть довіряти своєму духівнику¹⁶⁴. Отець Любомир Гладюк притримується схожої думки про довіру: «дуже просто бути з ними, не потрібно щось робити для них, потрібно бути з ними, їх слухати, тоді вони відкриваються»¹⁶⁵. Зі слів душпастирів випливає, що для того, щоб молоді особи довіряли духівнику молодіжної спільноти, потрібно приділяти їм час, бути для них другом, а також уміти вислухати. Коли молода особа комусь довіряє – це означає, що та людина для неї є авторитетом і можна скористатися порадою. Взаємна довіра між духівником і молододу людиною - це ніби ключ до її серця, з допомогою якого можна виховати молоду особу добрим та ревним християнином.

Катехизм УГКЦ «Христос - наша пасха», говорячи про духівника, зазначає наступне: «Християнин вільно вибирає духівника як провідника на спільній дорозі спасіння, яку обоє долають в атмосфері приязні та довіри»¹⁶⁶. Тут важливо розуміти, що християнин робить вільний та самостійний вибір довіритися священику, який буде її супроводжувати її у духовному плані в житті. Не винятком є молода особа. Довіра молоді особи до душпастиря має позитивний характер, адже тоді вона може говорити священику про свої проблеми, турботи, переживання і отець зможе щось радити молоді, тим самим змінюючи її життя. Отець Андрій Стадницький ділиться досвідом, що в парафії він знає про ту чи іншу молоду особу більше, ніж батьки цієї особи, це означає, що довіра до духівника є набагато більшою, ніж довіра до батьків, і це є шансом змінити молоду людину на краще. Виклик, що постає перед духівником, це не зрадити, а допомогти потребувачому¹⁶⁷. Стосунки священика і молоді повинні будуватися на взаємній довірі, тоді вони будуть мати успіх.

¹⁶⁴ Пор. о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 84;

¹⁶⁵ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 90;

¹⁶⁶ Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, *Катехизм УГКЦ «Христос – наша Пасха»*, Львів: Свічадо § 830;

¹⁶⁷ Пор. о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 104;

Особливістю всіх молодіжних спільнот є постійна зміна учасників. Молоді особи приходять в спільноту лише на деякий час. Проводять в спільноті лише частину свого життя і покидають її. Священик, котрий опікується молодіжною спільнотою, повинен дбати постійно про оновлення групи, іншими словами про постійне залучення нових молодих осіб до спільноти. Досвід сільської парафії показує, що в селі молодь запрошує один одного самостійно. «Вони запрошують своїх однокласників до спільноти, в селі так би мовити є свої правила»¹⁶⁸, - стверджує отець Андрій Стадницький. Далі отець пояснює, що означають ці «правила» села. В селі, де він служить, існує поділ на конфесії. Старші люди його дотримуються, а от молодь цього правила не дотримується. «Через те, що православні священики не ведуть нічого, то молодь часто запрошує до нас своїх однокласників»¹⁶⁹. Також отець впевнений, що велику роль у творенні молодіжної спільноти відіграють літні табори, саме тоді молодь бачить, чим займається спільнота, бачать духівника, котрий грає у футбол, проводить час з дітьми тощо¹⁷⁰. Коли говорити про парафію міста, тоді можна прослідкувати набагато більший спектр діяльності молодіжної спільноти, котра може притягувати нових учасників до себе. Отець Юрій Галабуда ділиться одразу декількома напрямками, завдяки яким молоді особи бажають стати учасниками молодіжної спільноти в парафії. Отець розрізняє молодіжну спільноту та школу аніматора, що діє при парафії. «Якщо говорити про школу аніматорства, що є при нашій парафіяльній спільноті, то ми стараємося починати семестр, який починається набором учасників і закінчується екзаменами»¹⁷¹. Коли мова йде про молодіжну спільноту, то отець зазначає, що «коли учень dorостає до 9 класу і він є активний член нашої парафії, він може не вважатися дитиною, а може вже приходити на молодь»¹⁷². Також отець згадує і про табори: «Коли на таборах вони бачать певну працю, тоді приходять дуже багато людей, які хочуть

¹⁶⁸ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 104;

¹⁶⁹ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 104;

¹⁷⁰ Пор. о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 104;

¹⁷¹ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 81;

¹⁷² о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 81;

долучитися до нашої молоді і які стають її активними учасниками і відкривають для себе життя в Христі, життя з Богом, життя при церкві»¹⁷³.

Молоді особи, що відвідують спільноти, можуть послужити парафії у різний спосіб, проте духівник не може заставляти когось працювати в інтересах парафії. Священик може лише звернутися з проханням послужити парафіяльній спільноті. Це служіння може бути різноманітним: від допомоги у прибиранні церкви чи церковної території, до організації різного роду парафіяльних заходів внутрішнього чи зовнішнього характеру. Служіння спільноті потребує жертви особистого часу та особистих сил молодих людей. Але заохотити молодих осіб до служіння в парафії є досить непросто, адже ми живемо у суспільстві переважно налаштованого на споживацькі інтереси. Отець Роман вважає: «Коли молодь відчуває себе частиною парафії, то очевидно, що вона хоче бути задіяною»¹⁷⁴. Також отець радо ділиться, що в парафії села молодих осіб можна залучати до оздоблення чи прибирання храму, організації різного роду вистав, вертепів чи навіть зустрічей і молодь буде радо відгукуватися на ці ініціативи¹⁷⁵. Отець Любомир, говорячи про жертвність молоді в парафії, де він служить, стверджує подібне. Він вважає: «Якщо молодь на цій парафії чується, що вона є бажаною, що її заохочують до якихось речей і вміють подякувати, тоді молодь буде жертвна»¹⁷⁶. Також отець говорить, що коли спільнота є великою, то потрібно зважати на різні фактори, проте коли молодь в парафії є бажаною, тоді вона готова допомагати та служити в парафії¹⁷⁷. Важливо, щоб душпастир розумів, що молоді особи - це не ті, кого можна використати при потребі для волонтерської праці. Священик повинен служити молодим особам так, щоб вони відчували самі, що парафія потребує їхньої жертвності у той спосіб, який просить у них священик. Отець Юрій Галабуда наводить приклад залучення до парафіяльного життя молоді крізь призму свого парафіяльного служіння. «Коли

¹⁷³ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 81;

¹⁷⁴ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 97;

¹⁷⁵ Пор. о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 97;

¹⁷⁶ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 88;

¹⁷⁷ Пор. о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 88;

вони можуть прийти жертовно служити, а для них ми можемо раз на місяць приготувати класний «вікенд», організувавши щось, щоб побути в гарній компанії, провести чудово час, то вони радо відкликаються на те»¹⁷⁸.

Як вже сказано раніше, молоді особи в молодіжній спільноті проводять лише певний період свого життя. Це зрозумілий та звичний фактор, оскільки молодість не може тривати все життя, так само і бути активним учасником молодіжної спільноти завжди, протягом цілого життя, неможливо. Проте важливо звернути увагу не скільки на те, коли особа покидає спільноту, а якою вона її покидає. У спільноті людина здобуває певний життєвий досвід. Як правило молодіжні спільноти в парафії(і це можна побачити на сторінках 2 розділу цієї роботи) займаються соціальною діяльністю. Отже, досвід праці вони отримують соціального характеру. Досвід залишається з людиною протягом її подальшого життя, а також сама діяльність у молодіжній спільноті може також вплинути на вибір професії в майбутньому молоді людини. У парафії, де здійснює служіння о. Андрій Стадницький, є особи, котрі будучи в молодіжній спільноті виявили бажання стати катехитами. Після закінчення їхнього навчання отець залучив їх до парафіяльної праці, але вже як катехитів¹⁷⁹. Отже, служіння в молодіжній спільноті вплинуло на осіб, які зрозуміли, чим вони хочуть у житті займатися. Отець Любомир Гладюк, що є духівником аніматорів, стверджує: «Аніматорство – це не означає, що молода особа буде педагогом, але вона може взяти собі досвід з молодіжної спільноти різних навичок, які можуть потім в майбутньому послужити їй»¹⁸⁰. Далше він пояснює, що навички, які опановує молода особа, що є аніматором, можуть послужити в майбутньому для виховання дитини або допомогти пізніше у веденні публічного виступу тощо¹⁸¹. Діяльність молодіжної спільноти сприяє розвитку молоді особи, також впливає на особистість і сама спільнота і вектор, у якому вона рухається. Говорячи на тему впливу спільноти на майбутнє її учасників о. Роман Кісіль стверджує: «Я думаю, що якщо це

¹⁷⁸ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 82;

¹⁷⁹ Пор. о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 104;

¹⁸⁰ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 88;

¹⁸¹ Пор. о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 88;

здорова молодіжна спільнота з нормальним християнським здоровим супроводом, вона тобі може показати, хто ти є насправді і що ти можеш в цьому житті зробити»¹⁸². Напрошується висновок, що молодіжна спільнота здатна формувати світогляд у молодій особі. Отець Юрій Галабуда щодо соціальної зайнятості молоді при парафії вважає: «Відносно самої професії, то є багато людей, які раніше були ще помічниками аніматорів, а пізніше стали психологами, але сказати про всіх, хто приходить, що вони будуть працювати в тій сфері, звичайно, неможливо»¹⁸³. Очевидно, що спільнота об'єднує однодумців, тих, що бажають рухатися в одному напрямку, проте духівник повинен вміти розрізняти покликання молодих осіб, адже у всіх воно є особливим і важливо допомагати молодим особам його розпізнати. Духівник як лідер має авторитет у спільноті і до його думки молоді особи будуть дослухатися. Також молодіжна спільнота, як єдине ціле, покликана допомагати молодим особам розпізнати, чим вони хочуть займатися в житті. «Ти можеш заробляти гроші, але не почувати себе щасливим, не відчувати себе на своєму місці, тому мені здається, що християнська молодіжна спільнота мала би допомагати молодим особам зрозуміти їхню місію в житті»¹⁸⁴, - вважає о. Роман Кісіль.

Займаючись духовним супроводом спільноти, потрібно зважати на різного роду виклики, що можуть призвести до руйнації спільноти. Звичайно, що кожна спільнота є особлива і у кожній можуть траплятися свої особливі виклики, з якими потрібно буде справлятися. На думку о. Романа Кісіля, будь-яка спільнота може зазнати краху, якщо вона втратить ціль свого існування¹⁸⁵. Тоді коли кожна християнська спільнота є для того, щоб наблизити людину до Бога, відповідно її учасники повинні втілювати в життя цю мету. «Коли ми говоримо про християнську спільноту, очевидно, метою існування кожної християнської спільноти це є зблизитися з Богом, полюбити Його і Йому служити»¹⁸⁶, - вважає

¹⁸² о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 97;

¹⁸³ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 82;

¹⁸⁴ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 97;

¹⁸⁵ Пор. о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 98;

¹⁸⁶ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 98;

о. Роман, і коли спільнота надає уваги багатьом різним діяльностям, але забуває про Бога, тоді спільноту перестає об'єднувати, те до чого покликана будь-яка християнська парафіяльна єдність. Тоді спільнота перестає бути єдиним цілим, а стає таким собі клубом інтересів. Про «клуб інтересів» говорить також інший душпастир, о. Юрій Галабуда. У контексті єдиної спільнотної мети він стверджує: «Це все має бути церковна спільнота, де стержнем і основою є Христос. Якщо ми будемо клубом інтересів, знайомств і інших речей, то ми дуже скоро зможемо розвалити і розсипатися»¹⁸⁷. Справді, не важливо, чи спільнота молоді є в великому місті, чи в малому селі - всюди є ризик перетворити християнську спільноту на приватну компанію, що виконує різні замовлення парафії. Також о. Юрій згадує і про іншу небезпеку, через яку спільнота може втратити своє існування – це так звана «клановість». За словами душпастиря, компанії руйнують спільноти: «Спільнота зближує людей, однак поділившись на маленькі групки, може стати компанією і саме в компанії є небезпека, тому що спільнота приймає усіх, а компанія приймає тільки тих, хто їм подобається»¹⁸⁸. Проблемою спільнот, будь-яких, завжди буде конфлікт інтересів, стосунки членів угруповання, котрі повинен регулювати добрий провідник спільноти. Спільнота покликана приймати всіх до себе, а така спільнота, що поділена на компанії може відкинути тих осіб, які у різний спосіб можуть не підійти компаніям чи групкам, свого роду кланам спільноти. Отець Юрій вважає, що «є дуже важливо, щоб ми особливо вважали не перетворити спільноту на особистий клуб, бо саме вона приймає усіх, навіть тих, які не подобаються комусь, але Бог їх приймає»¹⁸⁹.

Перед духівником молодіжної спільноти чи то міста чи села постійно будуть поставати виклики, на які потрібно давати якісну відповідь. Отець Андрій ділиться актуальним викликом для, мабуть, усіх парафій, про те, що молодь з часом покидає молодіжну спільноту. «У свій час у мене був такий виклик, коли

¹⁸⁷ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 83;

¹⁸⁸ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 83;

¹⁸⁹ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 83;

ти даєш от вже 12 років, а потім та молодь відходить - і ти ніби знову «біля розбитого корита» ,тобто приходять нові, а ті ,в яких ти вкладав, не стає»¹⁹⁰. Вирішення цієї проблеми отець бачить у продовженні душпастирства з тими особами, створюючи осередки зустрічі дорослих осіб, всіх тих, кому молодіжна спільнота вже не є актуальною. Отець розказує, що в парафії він створив традицію спільного парафіяльного святкування свята Пасхи, де парафіяни можуть послужити один одному, побути разом, і це гуртує парафію¹⁹¹. Отець Юрій Галабуда до душпастирських викликів відносить постійний розвиток молодих осіб, священнику потрібно постійно чогось вчитися, щоб могли здивувати молодих осіб, зацікавити їх, щоб вони були в молодіжній спільноті при церкві, а не деінде, що пропонує сучасний світ¹⁹². Отець Любомир говорить про не менш важливий виклик, що постає перед духівником молоді – це вміння доказати молодій особі, що ті цінності, про які говорить Церква, є правильними, бо у сучасному світі молода особа в школі може чути одне, вдома - інше, а в церкві - третє ,і важливо вміти правильно подати аргументи віри, аргументи тих цінностей, якими закликає жити Церква, Бог¹⁹³. «Ми повинні допомагати молодим людям ті аргументи знаходити, щоб вони, коли інші їх однолітки атакують і кажуть, що Бога немає, і наука це говорить, щоб вони могли дати ґрунтовну відповідь»¹⁹⁴. Отець стверджує, що молодь не завжди може самостійно обґрунтувати те, що вона вірить, тому справді є викликом вміти духівнику правильно подати розуміння християнської віри молодим особам в спільноті так, щоб ці молоді люди могли взяти собі на озброєння ті аргументи перед однолітками¹⁹⁵.

Сучасна молода особа, відвідуючи молодіжну спільноту, очікує від духівника не лише молитви та духовного слова. Молодим людям цього недостатньо. Вони очікують від душпастиря чогось більшого. Перш за все – це хороший життєвий

¹⁹⁰ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 105;

¹⁹¹ Пор. о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 105;

¹⁹² Пор. о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 83;

¹⁹³ Пор. о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 90;

¹⁹⁴ о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 90;

¹⁹⁵ Пор. о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 90;

приклад. Отець Роман Кісіль каже: «Мені здається, коли молода людина дивиться на священика, вона хоче бачити певний ідеал»¹⁹⁶. І зразу додає, що цей ідеал полягає лише в проповідуванні християнських цінностей, а саме у присутності тих цінностей, про які він говорить у його ж житті, якщо цього нема, тоді священик не є авторитетом для молодої особи¹⁹⁷. Також не менш важливо, щоб молодих осіб приймали такими, якими вони є. «Молодь 21 століття хоче щоб перше їх не осуджували щоб до них ставилися прийнято, щоб їх приймали таких які вони є, без осудження, зверхності без повчання, тощо»¹⁹⁸. Молодь хоче дружньої підтримки від душпастиря. Отець Андрій Стадницький вважає: «Я думаю, не такого ,який у святилищі просто стоїть і недоступний, а того, який може прийти і запросити. Того священика, який перший буде ступати, запрошувати і в якого слова не розходяться з ділами»¹⁹⁹. Підсумовуючи, можна зробити висновок, що для молоді ідеальний священик – це той, чиї слова не розходяться з ділами. Для молоді авторитетом є той духівник ,котрий є з ними, той кому можна сказати все, що турбує і не боятися бути засудженим.

Провадити спільноту є досить непростим служінням. Сповняти це служіння якісно є ще тяжче. Проте це не означає, що кожен священик не може цього робити. Щоб почати спільноту потрібно, перш за все цікавитися парафією, життям тих людей, котрі довірені єпископом на території парафії. Щоб розпочати молодіжну спільноту, потрібно зібрати біля себе молодь. Отець Роман Кісіль вважає: «на мою думку, дуже важливо є зацікавити молодь Богом. З цього все починається і з цього все впливає»²⁰⁰. Тобто починати треба з того, щоб зацікавити молодих осіб хоча б в тому, що церква це не тільки місце, куди люди приходять декілька разів за життя. Далше отець Роман вважає, що потрібно молодим особам допомогти зустрітися з Христом, в парафії, і коли вони переживуть цю першу зустріч з Христом, тоді вони залишаться в парафії, в

¹⁹⁶ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3,98;

¹⁹⁷ Пор. о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 98;

¹⁹⁸ о. Юрій Галабуда, «Інтерв'ю від 25.10.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 1, 84;

¹⁹⁹ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 106;

²⁰⁰ о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.19» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 99;

молодіжній спільноті²⁰¹. Говорячи про працю з молоддю, отець Любомир запевняє: «Спочатку це буде забирати багато часу, але вони з цього колись будуть мати великі плоди»²⁰². Тому потрібно перш за все не шкодувати свого часу для молоді. Отець Андрій вважає, що перш за все потрібно довіритися Богові, адже душпастир будує спільноту не для себе, а для зустрічі молодих осіб з Богом. Самостійно він багато зробити не може, він вважає що є речі, які може душпастир змінити, а є такі, що ні²⁰³. Також спільноту можна побудувати лише опираючись на особисті стосунки з молоддю в парафії, вони повинні бути живими. «Коли ти думаєш, що молодь має прийти і я маю прочитати лекцію то це провал. Потрібно особистого стосунку. Через особисті стосунки можна отримати спільноту»²⁰⁴. Проте будувати молодіжну спільноту в парафії потрібно, адже молодь це майбутнє Церкви, котре потрібно виховувати.

Молодь потребує якісного духовного супроводу, який може надати душпастир той, який дійсно має бажання служити молоді. Не можна недооцінювати молодих осіб, вважати їх ще не зрілими або ж ставитися до них зверхньо. Молоді особи будуть приходити до тієї парафії, де вони є потрібними, де вони відчуватимуть, що вони не є відкинуті, вони не є, на кого не звертають увагу. Молодь хоче служити Церкві, часто не знає як це робити, але для цього і має бути священик, що опікуватиметься парафіяльною молоддю та даватиме орієнтири для правдивого християнського життя. Неважливо ,в якій місцевості священик служить, чи це буде велика парафія у мегаполісі чи у маленькому селі. Молоді люди, котрі готові служити парафії, завжди і всюди. Молоді особи лише чекають, щоб священик взяв їх за руку і попровадив. Самі вони ніколи не придуть і не скажуть, що їм потрібна духовна підтримка. Вони радше будуть шукати тієї підтримки на просторах інтернету, що є небезпекою втрати віри в Бога в молодих осіб. Зрештою, майбутнє Церкви залежить лише від молоді, якщо зараз молоді люди будуть відчуватися потрібними Церкві, тоді в майбутньому, вони до кінця

²⁰¹ Пор. о. Роман Кісіль, «Інтерв'ю від 06.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 3, 99;

²⁰² о. Любомир Гладюк, «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 2, 91;

²⁰³ Пор. о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 106;

²⁰⁴ о. Андрій Стадницький, «Інтерв'ю від 07.11.2019» // інтерв'юер О. Єлізаров // Додаток 4, 106.

життя будуть активним парафіянами. Якщо ж в парафії молоді люди є відкинутими, тоді така парафія приречена на запустіння в майбутньому. Душпастир повинен дбати про розвиток парафії, а молодь - це значна частина парафії. Тому праця з молоддю є дуже важливим служінням в житті парафіяльного священика.

Отже, найважливіше – це бути з молоддю в парафії, звертати на них увагу та приділяти їм свій час. Крім того, духовні потреби молодих людей не можна ігнорувати, на них потрібно відповідати. Не засуджувати молодь, а допомагати знайти їм вирішення їхніх проблем, та духовних питань. Супроводжувати молодь в їх житті і робити потрібно це щиро, лише тоді можна виховати покоління практикуючих християн, що у своєму житті не будуть відкидати Бога.

ВИСНОВКИ

Цією роботою було досліджено пасторальний супровід молодіжних спільнот в Львівській Архиєпархії. У роботі окреслено пасторальну діяльність духівника у молодіжних спільнотах. Поставлені цілі роботи викладено у трьох розділах, де кожен із них містить підрозділи, що розкривають тему роботи.

У першому розділі продемонстровано, на основі соціологічних досліджень, актуальний духовний стан молодих осіб в українському суспільстві. Згідно із дослідженнями проведено висновок, що сучасна молодь в більшості не зацікавлена у релігії та волонтерстві. Згідно з законодавством України молодь – це люди віком від 14 до 35 років. Це досить широка вікова категорія, тому її поділено на менші групи, кожна з яких має свої характерні особливості, на які потрібно зважати. Це все дало зрозуміти актуальну оцінку категорії людей, яку прийнято називати молоддю. Також у цьому розділі подано офіційне вчення УГКЦ у сфері виховання молодих осіб. Матеріали четвертої сесії Собору УГКЦ, на тему «Молодь у Церкві третього тисячоліття», що проходив у 2007 році, дали зрозуміти, що Церква прагне бути ближче до молоді, стати допомогою для них та підтримкою, також важливо є бути з молоддю і не засуджувати їх, а доносити до них істину. Важливим аспектом було проаналізувати роль молодих осіб у Церкві крізь призму напрацювань у стратегії УГКЦ 2020 «Жива парафія місце зустрічі з живим Христом». У стратегії окреслено роль молодих осіб в Церкві. Проаналізувавши, основні думки Глави УГКЦ блаженнішого Святослава у його зверненнях до молоді, на квітну неділю від 2013 до 2019 року, можна побачити, що глава Церкви висвітлює актуальні питання, що турбують молодих людей кожного року. Блаженіший Святослав також у кожному посланні дає пораду молодді. Всі ці документи Церкви дозволили показати вектор у якому рухається УГКЦ в молодіжних спільнотах парафій.

У другому розділі розкрито роль служіння парафіяльних спільнот у житті парафії, як складової Церкви. Для того щоб зрозуміти участь молодих осіб, потрібно було розкрити суть участі молодіжних спільнот в житті Церкви. Парафія покликана бути зустріччю християнина з Богом, і для того, щоб ця

зустріч відбулася, потрібно створити якомога більш різноманітних можливостей для парафіян. Цими можливостями і є парафіяльні спільноти. Також подано перелік найбільш популярних молодіжних спільнот, що діють в парафіях Львівської Архиепархії УГКЦ. У розділі подана коротка історія та характеристика служіння різних молодіжних спільнот. Дана характеристика проведена з метою представлення різноманітності служіння молодих людей в парафіях міст, районів чи сіл. Даний розділ подає також розуміння очільника молодіжної спільноти. Важливо окреслити межі лідерства у парафіяльній спільноті. Здійснювати управління спільнотою в парафії може не лише душпастир, але і хтось з мирян, хто є парафіянином і членом спільноти в парафії. Лідер спільноти повинен бути християнином, вихідцем із спільноти яку очолює, або ж знати історію спільноти, та знати про виклики які є в спільноті. Володіти відповідними рисами характеру притаманним лідеру, і найголовніше – це мати авторитет у спільноті яку очолює. Лідер – це той хто веде за собою інших, хто є прикладом для спільноти, тому цим розділом описано особливості лідерського служіння у парафіяльних спільнотах.

У третьому розділі представлено вирішення поширених актуальних питань служіння молодіжним спільнотам душпастиря в парафії. Цей розділ містить інтерв'ю, в яких висвітлена думка різних парафіяльних священиків з парафій Львівської Архиепархії. Було проведено інтерв'ю з духівниками молодіжної спільноти парафії міста Львів, Золочів, сіл Прилбичі та Підгір'я. На основі інтерв'ю проаналізовано вирішення актуальних та поширених душпастирських викликів, крізь призму різного досвіду священиків. Тут можна зробити висновок, що суттєвої різниці у душпастирстві молоді міста чи села не має. Кожна парафія має свої особливості душпастирства молоді, і тому кожна парафія повинна виробити свій план розвитку молодіжного душпастирства. Розділ поділено на три пункти у яких описані: молитвно-літургійний вимір душпастирського служіння, катехитично-просвітницький та соціально-спільнотний. Пункт про духовно молитовний аспект мав за мету розкрити зміст молитви та важливість духовних зустрічей у молодіжних спільнотах. Перш за все, у молодіжній

спільноті, потрібно поставити на перший план Бога. Метою кожної християнської спільноти є зблизитися з Богом, тому зустрічі духовного плану, та на молитву повинні бути в молодіжних спільнотах. Аспект катехитичних та просвітницьких зустрічей з молоддю продемонстрував, що молодь бажає розвиватися. Парафія має подбати щоб ті молоді особи, які допомагають парафії відчували себе потрібними цій парафії, для того потрібно, щоб відбувалися катехизація для молоді не тільки духовного характеру а також морального, етичного, тощо. Важливо, щоб молодь котра приходить в парафію відчувала, що її люблять там, що молоді особи можуть бути чимось потрібні для парафії. Підрозділ про соціальні відносини мав на меті висвітлити найпоширеніші питання відносин душпастиря, що є лідером спільноти, та інших членів. Молодіжна парафіяльна спільнота повинна будувати відносини на засадах любові до Бога та до ближнього. У цьому пункті проаналізовано важливість довіри молодих осіб до священика. На прикладі душпастирів описано особливості здобуття взаємної довіри в спільноті, а також ризики її втрати. Проблематика, яка є піднята у третьому розділі, стосується викликів, що постають перед душпастирем в будь-якій парафії Львівської Архиепархії. Священик котрий організовує молодіжну спільноту повинен бути готовим жертвувати свій час та сили заради розвитку молодіжної спільноти. найважливіше – це служити молоді, а не відкидати, чи ігнорувати їх потреби.

На основі проведених інтерв'ю також можна зробити висновок, що організовуючи молодіжну спільноту у парафії в селі, душпастир зіштовхується з трудністю малочисельної спільноти, проте тоді священик є близький до молоді у спільноті та має змогу більше часу проводити з молодими людьми. Священик парафії села бачить своїх парафіян не тільки на Божественній Літургії, а також у буденних справах, що дає йому можливість дбати про молодь, та зустрічатися з ними не тільки на території парафіяльного подвір'я. Якщо ж говорити про особливості душпастирства молоді в місті, то тут є небезпека бачити молодь лише тоді, коли вони приходять в парафію. Поза парафіяльним подвір'ям, молоді особи є менш помітними, адже міський ритм життя дозволяє розчинитися людині

серед великої кількості населення. Тому, тут священник може навчати молодь лише на спільнотних зустрічах. Також є небезпека, що коли молодій людині не буде цікавою молодіжна спільнота, тоді вона має змогу піти деінде. Тому, організовуючи парафіяльну молодіжну спільноту священник повинен зважати на особливості парафії, також повинен знати актуальний стан молоді в парафії, значи чим цікавиться молодь в тому місті, селі чи районному центрі. Крім цього він повинен зважати на духовний розвиток молоді. Важливим є структурований підхід до побудови духовних зустрічей з молоддю, також священник, як і в селі так і в місті, повинен організовувати дозвілля для молодих парафіян, активний відпочинок, тощо. І найголовніше, не важливо, яке населення має парафія, важливо священнику служити для молодих осіб. Молодь буде в парафії тільки тоді, коли вона буде відчувати себе потрібною там і любленою. З інтерв'ю можна зробити висновок, що реально є згуртувати молодь на будь-якій парафії, потрібно лише почати це робити не опускаючи рук.

Тема цієї роботи залишається актуальною і потрібною для дослідження, адже молоді особи – це прогресивна частина населення, котра щораз буде створювати нові виклики, відповісти яким має Церква. Щоб могли дати відповідь на потреби молоді потрібно знати молодих осіб, цікавитися їхнім життям, захопленнями, а також вміти у доступний спосіб донести істину до молодих осіб.

В ході дослідження виникла проблеми з нестачею літератури, а також нестачею офіційної джерельної бази діяльності та характеристики молодіжних спільнот, що діють в Львівській Архиєпархії УГКЦ.

Ця тема залишає за собою подальші дослідження. Вона буде корисною для прочитання для усіх категорій християн, як і мирянам так і духовенству. Дана праця показує важливість існування в парафії молодіжних спільнот, а також потребу якісного душпастирства цих спільнот. Напрацювання цієї теми можна використовувати у подальших дослідженнях парафіяльної спільноти, дослідженнях служіння молоді при парафіях УГКЦ, дослідженнях лідерства в контексті парафії, більш ширшому дослідженні молодіжних викликів що постають перед духівниками молодіжних спільнот. Також ці дослідження

можуть бути корисні у галузі соціології чи психології або інших наук, що пов'язані з соціумом чи Церквою. Дослідження також можна використовувати для опису історичного контексту діяльності та розвитку парафіяльних спільнот в УГКЦ.

Тема є досить широкою, що ускладнює дослідження, проте в наш час є важливо досліджувати діяльність Церкви не тільки в історичному контексті, в різні періоди життя Церкви, а також і в пасторальному.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Батрух Стефан *«Виклики студентського душпастирства у сучасному світі»*, Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009;
2. Бойко Юстин *«Місце реалізації молодіжного душпастирства»*, Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009;
3. Бойко Юстин. *«Місце реалізації молодіжного душпастирства»*, Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009;
4. Ваньє Жанн, *Спільнота місце радості та прощення*, Львів: Свічадо 2001;
5. Віра і Світло *Порадник провідника спільноти Віра і Світло*, Львів: Свічадо, 1995;
6. Гриценко Софія *«Молодіжні християнські організації рухи та спільноти»*, Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009;
7. Гузар Любомир *«Слово на початок сесії собору»* Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009;
8. Діанін-Гавард Олександр, *Як сформувати свою особистість, шлях лідера*, Львів: Свічадо 2014;
9. Комісія у справах мирян УГКЦ, мирянські спільноти УГКЦ: довідник, Львів 2015;
10. Ляхович Діонізій, *«Молодь та найважливіші аспекти її покликання»*, Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви *«Молодь у Церкві третього тисячоліття»*, Львів: Свічадо 2009;

- 11.Нагірняк Андрій «Соціальне служіння», Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009;
- 12.Новий словник Української мови, том 2, Акоїнт, Київ 2005;
- 13.Посібник для формації членів парафіяльних рад «*Ідіть і ви в мій виноградник*» / упорядник О. Сорока, Львів: комісія УГКЦ у справах мирян, 2016;
- 14.Приріз Ярослав «*Богословський вимір душпастирства молоді*» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009;
- 15.Синод Єпископів Української Греко Католицької Церкви Катехизм Католицької Церкви, Жовква, Місіонер;
- 16.Синод Єпископів Української Греко Католицької Церкви, Катехизм УГКЦ «*Христос – наша Пасха*», Львів: Свічадо;
- 17.Управління Мукачівської Греко-Католицької Єпархії Кодекс законів для східних католицьких церков, Патент, 1993;
- 18.Шевчук Святослав «*Молодіжний апостолят як супровід у вірі*» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009
- 19.Шевчук Святослав, Пастирський лист Блаженнішого Святослава до духовенства, монашества і усіх вірних Української Греко-Католицької Церкви «*Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом*»;
- 20.Шемечко Ростислав «*Основи молодіжного апостоляту*» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 2009;
- 21.Яремко Олена «*Характерні особливості реалізації покликання молоді в сучасному світі*» Матеріали 4 сесії Патріаршого Собору Української Греко Католицької Церкви «Молодь у Церкві третього тисячоліття», Львів: Свічадо 200;

Інтернет джерела:

22. Білецький Євген, М. Козловець, «Словник соціологічних термінів» <http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/SOCIOLOGIA_SL_2006.pdf> (дата звернення 20.02.2019).
23. Голіней Петро, «Парафіяльні спільноти, як втілення живої парафії» // сайт: *Коломийсько-чернівецької єпархії*, 2014, <http://sobor-ugcc.org.ua/коломийсько-чернівецька-єпархія/доповіді/27-2014р-парафіяльні-спільноти,-як-втілення-живої-парафії-о-петро-голіней#_ftn7>, (дата звернення 16.09.2019);
24. Грицай Юлія «Складові що визначають сутність поняття молодь: сучасні підходи» ,Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету, випуск 15, том 1, 2015 рік, <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc15/part_1/38.pdf >, (дата звернення 20.02.2019);
25. Дивен Світ «Молодіжна християнська спільнота “Довіра” запрошує» // сайт: *Дивен Світ* <<https://old.dyvensvit.org/articles/7392.html>>, (дата звернення 19.09.2019);
26. Закон України Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні стаття 1. <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>>, (дата звернення 20.02.2019);
27. Інформація про діяльність Благодійного фонду «Карітас – Львів УГКЦ» // сайт *Карітас Львів УГКЦ* <<http://caritas-lviv.org/about/>>, (дата звернення 19.09.2019);
28. Каретна Олена, «Соціально-економічний вимір участі молоді в Україні» // Актуальні проблеми політики, 2014, <<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/276/Karetna%20Sotsial%20ekon%20vum%201.pdf?sequence=1&isAllowed=y> > (Pdf), (дата звернення 21.02.2019);
29. Комісія у справах мирян «Українська молодь — Христові» // сайт: : *Комісія у справах мирян УГКЦ* <<http://www.laityugcc.org.ua/mirjanska->

spilnota-detalnij-opis/organizational/загальноцерковна/title/Українська+молодь+—+Христові/category_activity/культурно-мистецька%2С+молитва%2С+освіта%2С+паломництво%2С+харитативна/category_age/діти%2С+дорослі%2С+літні%2С+молодь.html>, (дата звернення 17.09.2019);

30. Комісія у справах мирян «Федерація українських католицьких студентських та академічних товариств «"ОБНОВА"» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ*, <http://www.laitugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational/загальноцерковна/title/Федерація+українських+католицьких+студентських+та+академічних+товариств+«ОБНОВА»/category_activity/культурно-мистецька%2С+молитва%2С+освіта%2С+паломництво%2С+харитативна/category_age/дорослі%2С+молодь.html>, (дата звернення 17.09.2019);

31. Комісія у справах мирян УГКЦ, «Марійська спільнота» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ*, <<http://www.laitugcc.org.ua/mirjanska-spilnota-detalnij-opis/organizational.html>>, (дата звернення 17.09.2019);

32. Комісія у справах мирян УГКЦ, Мирянські спільноти, «Академія Української Молоді» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ* <<http://www.laitugcc.org.ua/mirjanski-organizaciji-ugkc/articles/akademija-ukrajinskoji-molodi.html>>, (дата звернення 21.09.2019);

33. Комісія у справах родини «Справжня любов чекає» // сайт: *Комісія у справах мирян УГКЦ* <<http://rodyna.sde.org.ua/hotujemos-doshlyubu/spravzhnya-lyubov-chekaje/>> (дата звернення 17.09.2019);

34. *Лідерство, як соціально політичний феномен*, Pdf // сайт: <http://www.kbuara.kharkov.ua/licej/11/11_1.pdf>, (дата перегляду 22.09.2019);

35. Лярш-Ковчег «Місія та ідентичність» // сайт: *Лярш Ковчег Україна* <<https://larche-kovcheg.org.ua/uk/про-нас/місія-та-ідентичність>> (дата звернення 21.09.2019);
36. Маковський Петро, «Харитативна діяльність жива зустріч з Христом на парафії» // сайт: *Стрийської єпархії*, 2014, <<http://sobor-ugss.org.ua/стрийська-єпархія/доповіді/35-2014р-харитативна-діяльність-жива-зустріч-з-христом-на-парафії-петро-маковський>>, (дата звернення 19.09.2019);
37. Міністерство молоді і спорту Молодь України – 2017 / Результати соціологічного дослідження – Тернопіль: ТОВ Тернограф, 2017, PDF сайт: <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf>, (дата звернення 21.02.2019);
38. Фонд Ф. Еберта Результати загальнонаціонального опитування «Українське покоління: цінності та орієнтири», Київ, 2017// <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf>, (дата звернення 25.02.2019)
39. Формування здорового способу життя. Навчально-методичні рекомендації / Авт. колект. Т. Андріученко, О. Вакуленко, В. Волков, Н. Дзюба, В. Коляда, Н. Комарова, І. Пеша, Н. Тілікіна (кер. авт. колект. О. Вакуленко). – К.: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики», 2018, Pdf <<http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/22426/1/Формування%20здорового%20способу%20життя%20молоді.pdf>>, (дата звернення 25.02.2019);
40. Храм Всіх Святих Українського Народу «Марійська дружина» // сайт: *Храм Всіх Святих Українського Народу* <<http://vsun.com.ua/марійська-дружина/>>, (дата звернення 17.09.2019);

41. Храм Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ «Марійська дружина» // сайт: Храм Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ <<http://www.theotokos.org.ua/marian-groups.html>>, (дата звернення 17.09.2019);
42. Храм свв. Володимира і Ольги «Спільнота «Апостольство молитви» // сайт: Храму свв. Володимира і Ольги <http://viochurch.lviv.ua/index/apostolstvo_molitvi/0-17>, (дата звернення 21.09.2019);
43. Шевчук Святослав «Слово Блаженнішого Святослава на зустрічі молодіжних душпастирів УГКЦ та РКЦ» // сайт: Католицький оглядач, 7 грудня 2018, <<http://catholicnews.org.ua/cerkva-usvidomilashcho-potribno-buti-nasampered-spilnotoyu-ne-instituciieyu-same-takoyi-cerkvi>> (дата звернення 18.02. 2019).
44. Шевчук Святослав, «Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2013 рік» // сайт: Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/zvernennya_2013/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_69919.html>, (дата звернення 07.03.2019);
45. Шевчук Святослав, «Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2015 рік» // сайт: Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/2015/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_73381.html> (дата звернення 07.03.2019);
46. Шевчук Святослав, «Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2016 рік» // сайт: Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/2016/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_76490.html> (дата звернення 07.03.2019);

47. Шевчук Святослав, *«Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2017 рік»* // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/doc2017/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96tnu_ned%D1%96lyu_79097.html> (дата звернення 07.03.2019);
48. Шевчук Святослав, *«Послання Блаженнішого Святослава до молоді 2019 рік»* // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/ugcc-head/zvernennya_svyatoslava/zvernennya_bl_2019/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96tnu_ned%D1%96lyu_85994.html> (дата звернення 03.05.2019);
49. Шевчук Святослав, *«Послання Блаженнішого Святослава до молоді на 2018 рік»* // сайт: *Офіційний сайт Української Греко-Католицької Церкви* <http://ugcc.ua/official/official-documents/zvernennya/doc2018/poslannya_blazhenn%D1%96shogo_svyatoslava_do_molod%D1%96_na_kv%D1%96tnu_ned%D1%96lyu_82355.html> (дата звернення 07.03.2019);

Інтерв'ю:

50. Гладюк о. Любомир «Інтерв'ю від 05.11.2019» / інтерв'юер Орест Єлізаров, приватний архів;
51. Галабуда о. Юрій , «Інтерв'ю від 25.10.2019» / інтерв'юер Орест Єлізаров, приватний архів;
52. Кісіль о. Роман , «Інтерв'ю від 07.11.2019» / інтерв'юер Орест Єлізаров, приватний архів;
53. Стадницький о. Андрій , «Інтерв'ю від 07.11.2019» / інтерв'юер Орест Єлізаров, приватний архів.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Інтерв'ю з Юрієм Галабудою, інтерв'юер Орест Єлізаров

Довідка: отець Юрій Галабуда, сотрудник храму св. Миколая Чарнецького у місті Золочів. Понад 10 років духівник молодіжної спільноти в парафії. Військовий капелан.

Коротко скажіть, будь ласка, як ви називаєтеся, якою спільнотою опікуєтеся, в якій парафії?

Звати мене о Юрій Галабуда, я є священником УГКЦ, служу Львівській Архиепархії, Золочівському деканаті. В самому місті Золочеві, також попри міські служіння виконую капеланські обов'язки у війську. Також, спільно з іншими священниками храму опікуюся кількома парафіями додатково по селах, також докладаємо певних зусиль для того щоб доносити Слово Боже, для наших людей, нашої молоді яка є там. Якщо говорити про нашу молодь, тобто, прийшовши на парафію ще дияконом в мене була ще така дуже хороша візія, я бачив як це круто і яке це може бути круте молодіжне життя у церкві і словом для молоді у Львові для мене була ще візія тоді, щоб зародити саме тут не школярське, не лише щоб це були катехизи, але це був дійсно молодіжний парафіяльний простір. Молоді люди могли шукати Бога могли спілкуватися, могли ділитися могли говорити, дивитися різні фільми, могли просто класно і круто проводити час. І тому ще практично 10 років тому прийшовши на парафію ще дияконом на парафію бл. Миколая Чарнецького я спробував, спочатку важко, тому що молодь, по великому рахунку, її не було, але крок за кроком, дискусія за дискусіями певні напрямки, певні досягнення, які ми досягли через певні навички, яких я навчився ще в семінарії. Все це знадобилося, ще пам'ятаю ті всі різні речі, які ми робили в пасторальному центрі Еклезія, вони всі знадобилися тому, перші пів року я мав про що говорити, мав якісь практичні методики. Зробивши дуже важливий крок, ми розпочали нашу спільноту, яка вже має більше 10 років. Вона працює, збирається кожної суботи. В різні часи наших членів було від десяти а до сорока осіб. Вік є різний, є старші відходять і поступають переїжджають закордон чи де інде. Перший напрямок – це

щотижневі зустрічі на яких ми щось пробуємо балакати з ними, піднімати певні теми чи обговорення для спілкування, те що їх цікавить, те що вони б хотіли почути, вони можуть задати запитання, почути щось дуже цікавого. Другий напрямок це молитовні чужання в якому допомога спільнота Українська Молодь Христова. В нас є багато різних представників, які походять з інших спільнот, Що проводили молитву Тезе. Третій напрямок важливий який наша молодь дуже любить це нічні чужання, які ми стараємося робити раз на кілька місяців, якщо дуже часто робити то вони просто втрачають свою сутність, а так то молодь встигає за ними скучати. Вже з наступного тижня в нас заплановані чужання народ вже їх чекає хтось приїжджає з Києва, хтось з Івано Франківська, Львова, Тернополя щоб духовно пережити їх. Інший напрямок який також дуже фанний, вже не пам'ятаю по рахунку який це подорожі, де ми стараємося кілька раз в році здійснювати подорожі, тому що це є чудова, хороша нагода для того щоб колектив здружувати, щоб колектив більше був такий спільний, щоб у нас були спільні справи, спільні інтереси, спільні події. Також прощі в яких ми подорожуємо і будуємо наше духовне життя, поглиблюємо його. В нас є дуже часто проща до Унева, в інші релігійні місця. Існує дуже багато напрямків куди ми з нашою молоддю їздимо. І це все якщо так коротко про нашу молодь та про напрямки її діяльності, яку ми робимо, в які сторони наші вектори напрямлені.

Які обов'язки покладені на духівника в спільноті?

Отець: В першу чергу спільнота є церковна, тому духівник здійснює не лише функцію духовного супроводжу, але він є я би казав такий з правильної сторони продюсер. Бо саме тоді коли він проектує це все в духовному напрямку тоді спільнота буде живою і діяльною. Тому що якщо чисто пустити на самоплив певні молодіжні спільноти чисто щоб вони займалися тим що вони хочуть тоді не є так все добре тому, що вони втрачають свою церковну сутність. Тоді вони втрачають своє таке християнське духовне, глибоке начало. Тому молодіжним спільнотам потрібні духівники. Ці функції які я обіймаю – це саме духівник, той який з молоддю їздить на прощі, той який організовує чужання, той який для них править літургії, здійснює науку. Часто збираємося саме для обговорення

біблійних тем, різних біблійних проблематик, які ми можемо бачити, де ми молитовно читаємо святе письмо, де ми здійснюємо підготування до чувань, здійснення чувань, де також є науки та Літургії. Також присутність духівника символізує те, що ти все таки саме з духовної сторони, що спільнота залишається церковною що в ній залишається церковне християнське начало. Якщо все це буде та спільнота з доброї сторони приречена на успіх.

Які теми обговорюєте на спільних зустрічах, чи є послідовність і логічність тем на зустрічах?

Отець: молодь знає що в суботу є зустріч спільноти. Ми зустрічі плануємо, хіба якщо ми в неділю маємо якусь поїздку тоді ми повідомляємо, що в цю суботу зустрічі не буде. Буває таке, що перед якимись важливими подіями ми кілька раз проводимо зустрічі, але так молодь знає, що в таку то суботу ми маємо це, в таку маємо інше. Також ми маємо школу аніматорства, молоді особи це знають наперед, всім відома дата що в яку суботу спільнота робить. В більшості тематику зустрічей підбираю я, трохи молодь певні речі пропонують самі. Тому десь стараюся чути їх, буває що я десь хочу говорити одне, але вони часто хочуть чути інше, тому є важливо саме серед тематики прислухатися до них, що і стараюся робити.

Яким є молитовне життя спільноти, чи проводите спільну молитву, як часто?

Отець: є вічні практики, в яких кожне нове – це дуже забуте старе, попри це все ми в УГКЦ ми маємо зберігати нашу тяглість східного. Тому ми молимося Ісусову молитву, молимося молитву вервиці, молимося молитовне читання СП, яке є нашим і яке впливає з нашої християнської традиції, крім того це є дні коли ми ідемо на прощу, де є інші молитви. Тобто такі молитви, які ми користуємо Ісусова молитва, вервиця, молебень літургія ну і молитва Тезе, яку нас з нею познайомили яка має свій початок і яку ми стараємося навіть на дитячих таборах використовувати і воно йде, йде дуже класно.

Як молоді особи ставляться до спільної молитви?

Отець: в першу чергу є дуже багато діяльних осіб, а є багато молитовних осіб, ми мусимо в спільнотах наших церковних поєднувати і одних і других і тому для нас є цей аспект важливий, стараємося запрошувати до молитви. Тяжко когось змусити до молитви і це є трохи не правильно, тому що потім коли тебе в церковній спільноті щось заставляють робити з'являється спротив потім до спільноти до церкви і взагалі. Але стараємося запрошувати стараємося спонукати і словом і ділом до тих речей щоб люди це розуміли щоб вони до того йшли і щоб вони були до того зрілі.

Якщо молода особа в певний момент не хоче практикувати молитву, ігнорує зустрічі молитовного характеру, як перемінити цю особу, заохотити до молитви?

Отець: я маю особистісний підхід особливо з хлопцями, коли вони мені відмовити не можуть. Коли не діє аргумент сили тоді діє сила аргументу, або навпаки. Але багато молодих людей потребують особистісного підходу.

Якою є діяльність спільноти в парафії?

Отець: першим тим чим вона служить це допомагати при різних роботах в парафії, та активних діяльностях парафії. Наприклад фестиваль коляди чи храмовий празник. Коли є потреба, тоді залучаємо їх як марійську дружину, тримаючи хоругви, діючи як допомога тих які трудяться і працюють фізично показуючи, як потрібно допомагати. Вони є такими аніматорами. Дуже добре поєднання одного і другого. Тобто не лише щоб молодь приходила і користалася, часто вона попри користання мусить розуміти, що ми їй багато даємо. Ми створюємо для неї можливості щоб вони кудись їздили, мали можливості вікенду. Але для того ми також і стараємося при можливості просити їх щоб вони вчилися з доброї сторони також щось віддавати бо не є діло тільки працювати, але вони мають розуміти, що не тільки їм щось дають, але і вони є покликані щоб якусь роботу робити, щоб допомагати іншим кому в певній якійсь діяльності. Це стосується коли в нас був фестиваль до дня захисника України і саме наша молодь наші, аніматори були головним дійовими особами, які це всі організували. Цю тилову роботу всю що стосується аніматорства і того що

навчилися вони могли нормально поспробувати на прикладі. Є така небезпека переключитися на те, що ми тільки маємо молоді все давати. Ні, ми маємо привчати також до служіння, до готовності служити, це одна з дуже важливих місій, яка би так сказав одна з головних, яка покладена на нашу молодь, щоб вона не тільки просто черпала, але вона включалася до того, що вона має бути готова щоб прислужитися і допомогти.

Чи має спільнота, окрім духовних зустрічей з духівником, ще якісь навчання, якщо так то які? І чи вартує проводити в молодіжній спільноті різного роду тренінги, курси, майстер класи і тд?

Отець: якщо в тому немає нічого поганого, тоді я тільки за, тому що церква це місце зустрічі, коли вони можуть мати багато різних зустрічей, які їх будуть будувати, будувати для добра для кращого розуміння і це буде допомагати жити це буде добре. Ми також запрошуємо проводити зустрічі психологів. От наприклад є такий відомий у Львові Володимир Чупрін, який приїжджає багато і говорить про стосунки про молодь, про те як будувати стосунки. Також запрошуємо різних людей, що можуть молодь чогось навчити і молодь радо до цього ставиться. Особисто моя думка до того є позитивна, тому що молодь має розвиватися. Питання гармонійного розвитку полягає саме в тому щоб ми давали добре християнське виховання. Ми не можемо бути середовищем що навчає всього, але не вчимо Бога і не вчимо віри. Ми не можемо вимагати щоб молоді особи щось робили не даючи їм Бога. Головне завдання це вести їх до Бога в молодіжні спільноті щоб вони зрозуміли, що з Богом жити добре, але попри це все вони можуть розвиватися вчитися здобувати різні знання та навички.

Які повинні бути стосунки священника і його молоді в молодіжній спільноті?

Отець: мій один вихованець, який вже покинув три роки назад спільноту, але який починав і був один з перших і пройшов всі етапи, від хлопчика до сформованого чоловіка який служить у війську, він казав: «отець ви мені як друг я вам говорю все» і це є довіра. Як на довірі воно буде базуватися то все буде добре. Відносно бар'єрів. Ти є священник, ти є духівник і ти ним лишишся, ти не можеш бути панібратом, але ти маєш бути для молоді другом приятелем, який

може завжди прийти на допомогу, якому можна розказати все, якому можна довіритися, який не буде це говорити батькам, який допоможе, який підтримає. Отже мають бути як найкращі стосунки і чим ближче ти будеш з ними та більше довіряти тим сильніше будуть тобі довіряти. Чим більше ти будеш з своєї сторони трудитися тим тобі краще буде. Тому моя позиція є така: потрібно будувати чим глибші, потужніші, багато рівневі стосунки, так це займе час, так це багато чого вимагає від духівника, не просто прийти почитати Святе Письмо з ними, помолитися і піти. Довіра має набагато інший рівень, вона вимагає зовсім інших стосунків, які потім дають свої плоди. Молоді особи довіряють тобі у всьому, тому коли в них станеться біда, ти можеш їх розуміти у всьому і їм допомогти у всьому. Стосунки мають бути саме такі.

Як відбувається набір нових членів у спільноту?

Отець: якщо говорити про школу аніматорства, що є при нашій парафіяльній спільноті то ми стараємося починати семестр, який починається набором учасників і закінчується екзаменами з тим є все просто тобто є початок і кінець. Тобто можна вклинитися то можна, але це не буде повний курс. Коли йдеться про саму молодіжну спільноту, то один з найбільших критеріїв це, що вони знають що таке є і можуть приходити. Коли учень доростає до 9 класу і він є активний парафіянин нашої парафії, він може бути вже не дитиною, він може вже приходити на молодь. Як є поїздки наші, це важливі чинників після яких вони бачать що таке є молодь, бо одне є чути про спільноту а інше побачити власними очима. Тому вони прийдуть і побачать, що можна жити з Богом і можна жити класно вони забажають там бути. Тепер табори. Коли на таборах молоді особи бачать певну працю, християнське життя, тоді приходять дуже багато людей, які хочуть долучитися до нашої молоді і які стають її активними членами та відкривають для себе життя в Христі, життя з Богом, життя при церкві. Ми стараємося залучати їх віком дев'ятого та десятого класів.

Як молодіжна спільнота може вплинути на вибір життєвої професії у майбутньому?

Отець: є багато молодих хлопців, які відкривають для себе покликання, для себе поглиблюють життя з Богом, бачать що можуть бути в поїздках, нічних чуваннях, прощах, відкривати Бога в своєму житті та відкривати покликання і це є дуже позитивно. Для багатьох з них це стає дуже цікавим мірилом їхнього дозвілля, тому що вони вчаться пробувати бачити, що жити з Богом круто і не боятися піти до церкви, вони збільшують свій світогляд і їм це стає набагато цікавіше. Відносно самої професії то є багато людей, які раніше були ще помічниками аніматорів а пізніше дехто стає психологом, але сказати про всіх хто приходять, що вони будуть працювати в тій сфері, то перебачити неможливо. Але частково низка людей є таких.

Яке відношення молодих осіб до жертвності свого часу заради потреб парафії? (наприклад раз у році допомогти прибрати церковну територію, підготувати парафіяльне свято Миколая чи взяти участь у гаївках парафії, або святкування празника в парафії, тощо)

Отець: перше що повертаючись до того хто є священник це не є наглядач, чи великий дядько з великим хрестом в чорній формі, це другий приятель. Товариша молоді особи послухають бо є інші моменти, коли той друг послухає їх. Коли вони можуть прийти жертвно служити, а для них ми можемо раз на місяць приготувати класний вікенд, організувавши щось для них, щоб побути в гарній компанії, провести гарно час, то вони радо відкликаються на то. Вони радо відкликаються бо це не є послуга за послугу. Вони знають, що їх цінять і вони готові служити і водночас вони знають, що їх роботу цінять вони не є просто раби, просто біомаса яка працює, а є ті люди які жертвенно працюють.

Які фактори діяльності спільноти можуть зруйнувати її, або які ініціативи варто не впроваджувати у молодіжній спільноті?

Отець: кілька моментів які варто застерігатися. Спільнота зближує людей, однак спільнота поділившись на маленькі групки може стати компанією і саме в компанії є небезпека, тому що спільнота приймає усіх, а компанія приймає тільки тих хто їм подобається. Бог не вибирав хто йому подобається. Бог приймає усіх. Ми в церковних спільнотах маємо вчитися приймати усіх. Те що досвід служіння

показує, що є небезпека зійти на компанійськість і потім «я з тим не буду бо мені з іншим кращим». Але це одна з тих речей, які ми мусимо вчитися приймати і маємо вважати на них. Щоб ми не ставали компанією когось а щоб залишалися спільнотою. Друга важлива небезпека про яку я би хотів особисто говорити це є те, що ми не маємо права це все переводити на клуб інтересів. Це все має бути церковна спільнота де стержнем і основою є Христос. Якщо ми будемо клубом інтересів, знайомств і інших речей це означає ми дуже скоро можемо розвалити і розсипати спільноту. Тому що молодь собі може деінде піти подивитися фільм, може деінде зібратися щоб попиту чаю але саме давати Бога це зовсім інше завдання і це є друга небезпека. Перша це компанійськість а друга – це не зійти на клуб інтересів. Третій фактор – це вважати коли провід спільноти до кінця не розуміє свого призначення. Цей провід може робити необдумані вчинки, необдумані рухи. Наприклад: голова спільноти буде думати, що щось треба робити так і не інакше, що треба опиратися на то і потім це пов'язано дуже сильно з компанійськістю що я буду дружити з тими і тими відштовхуючи всіх інших. Тому є дуже важливо щоб ми особливо десь вважали щоб спільнота не перетворилася на особистий клуб, щоб ми завжди мали ту спільноту, яка приймає усіх різних. Спільнота, що приймає інших навіть ті, які не подобаються комусь, але Бог їх приймає.

Які виклики постають перед духівником молодіжної спільноти?

Отець: є різні речі які відбуваються. Молодь приходить і буде робити нові виклики. Виклики нас чекають досить не прості, тому щоб здивувати спільноту чимось і витягнути нових членів з якоїсь іншої діяльності постає щораз важче. Це пов'язано з тим, що теперішнє суспільство, масмедійність пропонують дуже багато інших занять і духівник повинен постійно шукати нових шляхів для розуміння та зацікавлення молоді.

Як отримати довіру в молодих осіб до душпастиря?

Отець: бути для них приятелем і другом. Коли вони будуть тобі довіряти і побачать, що ти є з ними разом. В лісі разом несете дрова, разом їсте та п'єте, однаково ділите все разом з ними, готові і в вогонь і воду, ділити останній кусок

хліба, допомагати їм, прислуховуватися, прислуговувати для них особисто. Якщо ти готовий чути їх, слухати відкриватися для них, готовий бути їхнім приятелем попри все, не звертаючи на вік, старатися не осуджувати а розуміти, старатися не повчати, а просто слухати і тоді все буде добре, тобі будуть довіряти ще більше ніж до батьків, бо батьки то є батьки, а друг це зовсім інше.

Чого бажає молодь 21 століття від Церкви, від священників? Що б ви порадили тим хто починає, або хоче почати створювати молодіжну спільноту в парафії?

Отець: молодь 21 століття хоче щоб перше їх не осуджували, щоб до них ставилися прийнято, щоб їх приймали таких які вони є, без зверхності без повчання, тощо. Тому моя особиста порада, від людини, яка вже десять років активно старається бути в різних середовищах і сферах з молоддю. Не бійтеся молоді душпастирі щось починати і робити помилки. Всі ми вчимося всі мусимо перепробувати цілу низку різних методів, щоб достукатися до молодого серця. Але їх варто робити і варта ними іти далі, адже десь та молода людина вихована тобою, вона потім буде твоїм парафіянином. Пізніше захоче брати шлюб з перспективи захоче христити та виховувати дітей в християнському дусі. Коли її діти вже підروуть, то вона також захоче своїх дітей навчати катехизації. Вона сама їздила в табір, а тепер хоче щоб її діти їздили і мали класне дитинство, тому не треба боятися. Не жаліти себе. Є дуже багато людей, які жаліють себе. В тому числі молодих і старших духівників бо це важко, бо наша молодь тільки комп'ютери любить. Ні! Ви подивіться скільки дітей приходить. Ви візьміть гітару і сядьте коло вогню біля дітей. І заграйте не того що хочеться, а що їм подобається. Не бійся вийти зі своєї зручної машини і сісти на велосипед та покататися з ними. Молоді особи це будуть цінувати і для них це буде набагато важливіше ніж повчання різного досвіду, чи повчань, як вони мають шанувати батьків. Вони це знають. Але вони хочуть щоб з ними був приятель, друг, щоб з ними була та особа яка їх не осудить, не відкине але прийме такими як вони є.

Додаток 2. Інтерв'ю з Любомиром Гладюком, інтерв'юер Орест Єлізаров

Довідка: отець Любомир Гладюк, сотрудник храму Володимира і Ольги м. Львів, голова Молодіжної Комісії Львівської Архиепархії 2006 – 2007; 2011–2017.

Скажіть будь ласка, які обов'язки покладені на духівника в молодіжній спільноті?

Отець: найперше для того щоб був вихід з дому неволі, з єгипецької землі ми знаємо, що є Мойсей і Арон, що провадять ізраїльський народ. Така аналогія є з духівником спільноти. Це Мойсей, який допомагає молодій людині залишити позаду будь яке рабство, рабство гріха конкретно, і допомагає брати відповідальність на себе, відповідаючи на ті виклики які постають перед особою, і це є різного роду виклики. Я думаю духівник повинен як особисто так і на загальних зустрічах спільноти піднімати різні духовні аспекти і допомагати молодій людині давати відповіді на ці запитання.

Скажіть будь ласка яким би повинно бути молитовне життя молодіжної спільноти? Для молоді можливо є певні молитви, які би їм молитися легше, доступніше тощо.

Отець: так звичайно, я думаю дуже важливо для молоді така особиста зустріч з Христом. Отже молитва мусить бути така, яку молоді особи розуміють і це найперше проста молитва. Молитва на чотках, чи молитва вервиці, може бути співана молитва вервиці, також гарно є не тільки на цьому зупинятися. Потрібно розуміти те, що церковне літургійне життя є набагато більшим. Тому вартує також молодим людям пояснювати і літургійне коло богослужінь і заохочувати також до літургійної молитви вечірня до прикладу. Наприклад, інколи ми запрошували до парафії де я служу молодих людей на літургію наперед освячених дарів, чи на інші посні богослужіння.

Часто можна почути від молодих осіб що літургія їм є довга, тяжка для розуміння. Сповідь відбувається раз в році або навіть ще рідше. Як в

молодіжній спільноті залучати до регулярної сповіді, до регулярної літургії прийняття причастя?

Отець: я думаю, що як будь які стосунки, бо в стосунках коли ми когось любимо, то знаємо, що люблять нас і відповідно любимо. Нам легко з такою особою перебувати, коли з нею є взаємна любов. Ми шукаємо зустрічі з такою особою. Нам приємно зустрічатися з такою особою і аналогічно є зустріч з Господом Богом. Перш за все потрібно молодих людей провадити їх життєвим шляхом. Говорити про те що Бог їх любить. Боже слово каже таку правду, що Бог так полюбив світ, що сина свого єдинородного дав, щоб кожен хто вірує не загинув але мав життя вічне, так каже євангелист Іван. І це є така велика правда. Що Бог нас любить і це найважливіше допомогти людині це пережити, молодій людині. Якщо молода людина чується любленою тоді вона готова на великі подвиги. Для неї ні молитва не є тяжкою і не є страшною. Наприклад людина не може спілкуватися англійською якщо вона не знає її так само і з молитовною мовою, тому потрібно привчати до мови молитви. Зазвичай літургійні тексти є основані на Святому Письмі. І якщо людина не розуміє цієї граматики святого письма, якщо вона не знає святого Письма то їй важко розмовляти такою мовою. Тому іншим аспектом – потрібно робити коротенькі зустрічі на пояснення Святого Письма, вчити молитися Святим Письмом, так званим методом «Lectio Divina» це є інший спосіб в якому теж немає нічого складного. Потрібен спосіб, який допомагає молодій людині зустрічатися з Христом і потім потрібно щоб ця зустріч була справді глибокою, щоб вона мала своє підґрунтя.

Якою в ідеалі мала бути діяльність молодіжної спільноти в парафії?

Отець: Ідеально є тоді, коли спільнота відповідає на якийсь свій виклик, тобто вона має якусь свою харизму, іншим словом, виконує те що найкраще вдається. Наше завдання полягає в тому що, Бог нам кожному дарує якісь дари і ці дари потрібно розпізнати і потім цими дарами служити. Отже, на мою думку спільнота повинна би розпізнати ці дари, які Бог сьогодні ставить. Виклики, що сьогодні постають перед молодіжною спільнотою це є найважливішим для неї. Тоді коли вся спільнота визнає, які дари вона має і розуміє, які виклики стають

перед нею, тоді вона не просто збирається в коло взаємної адорації, як то нераз кажемо, але вона тоді розуміє, що Бог від цієї спільноти щось потребує. І тоді людина конкретно розуміє, що вона не приходить щоб тратити організовано час, але для того щоб відповідати на ті виклики, які Господь Бог перед ними ставить, які суспільство перед ними ставить.

Як ви вважаєте чи можна в молодіжній спільноті крім духовних зустрічей з духівником проводити ще якісь навчання, запрошувати риторів з не християнського кола, для збагачення свідомості молодих осіб?

Отець: я думаю, що не можна, а потрібно. Є науки, які помагають молодій людині пізнавати себе. Наприклад психологія. От як ми можемо пізнати Бога не знаючи себе? Тому є важливо мати курси самопізнання. Вони потім помагають у різних молитовних практиках навіть, наприклад розважання над Святим Письмом чи іспит сумління. Важливо є знати також, що сьогодні молодь дуже часто ставить собі питання існування Бога, здається, що це ніби найпростіше, яке би християнин не мав би собі задавати. Але попри те сьогодні дуже багато молоді ставить собі це запитання. Тому важливо би було проводити зустрічі з науковцями, наприклад з фізиками які є християнами. Вони могли би ґрунтовно сказати, що таке наука, які межі науки, що таке віра і чим має перше і друге займатися і яка взаємодія мусить ними. Тома Аквінський казав, що це два крила fides і rasio. Які допомагають людині доходити до Бога. Тому я думаю, що це не є протилежні речі і дуже важливо щоб були такі конфронтації, такі зустрічі, тому що вони допомагають людині всебічно розвиватися. В школі вони можуть чути одне, якісь наукові речі, які не раз вони кажуть ,що це суперечить вірі. Насправді це може не суперечити, просто їй це так подали неправильно. Тому дуже важливо поєднувати ці всі аспекти в житті молодої людини.

Як ви вважаєте які повинні бути стосунки священника та молоді в його молодіжній спільноті?

Отець: Ідеально, казав святий Іван Боско, великий педагог католицької церкви, батька і учитель молоді, його Папа Іван Павло другий проголосив святим казав що все мусить бути як в родині. Якщо немає родинних зв'язків, якщо молодь не

чується що вона є люблена то вона не буде любити. Потрібно щоб молодим особам не тільки так казали що її люблять, але щоб ці особи відчували, що їх справді люблять. І коли молодь є люблена Богом, людьми. Тоді молодь готова на великі речі, вони неймовірні, навіть якщо сьогодні нарікають, що молодь сьогодні не така, не добра, погана. Насправді ні, якщо молодь чується любленою тоді на парафії вони можуть робити неймовірно креативні речі, що ми вже старші вже не знаєм як робити. Зможе подати віру в такий креативний спосіб що це все запалює інших молодих людей.

Чи може молодіжна спільнота вплинути на життєвий вибір професії молоді особи в майбутньому?

Отець: я думаю, що якраз в такому молодому віці ми маємо перший досвід що нас захоплює, чим ми б хотіли займатися. Я думаю, що це дуже помагає, не обов'язково, що молода людина вибере професією те чим займається в парафії. Я опікуюся спільнотою аніматорів. Аніматорство – це не означає, що молода особа буде педагогом, але вона може взяти собі досвід з молодіжної спільноти, різних таких навичок, які можуть потім в майбутньому послужити їй. Це наприклад організація певних речей, це спілкування з дитиною, як могли вести якийсь публічний виступ, і багато інших різних речей, які молода людина може навчитися працюючи в такого роду спільноті.

Яке відношення молодих осіб до жертвності свого часу заради потреб парафії? (наприклад раз у році допомогти прибрати церковну територію, підготувати парафіяльне свято Миколая чи взяти участь у гаївках парафії, або святкування празника в парафії, тощо)

Отець: наскільки парафія є готова вкласти в молодь. Якщо молодь на цій парафії чується, що вона є бажаною, що її заохочують до якихось речей і вміють подякувати тоді молодь буде жертвна. Звісно якщо спільнота є великою тоді все залежить від багатьох факторів. Якщо молодь в парафії чується прийнятою і в цій парафії є бажаною, тоді вона буде відгукуватися на ці потреби і буде жертвною навіть в якихось таких дуже завдання, які зазвичай ми не хочемо робити, дуже таких низьких завданнях, яких молодь не стимулюють щоб

показати себе проявити. В таких простих речах щоб позамітати щось чи щось зробити. Молодь готова все це зробити, якщо вона чується тут потрібна.

Які фактори діяльності спільноти можуть зруйнувати її, або які ініціативи варто не впроваджувати у молодіжній спільноті?

Отець: Це є дуже індивідуально і немає якогось такого загального правила. Звичайно ж не треба впроваджувати ініціативи, які є проти віри чи моралі, це як мінімум. Не може бути така ініціатива, яка є на антагонізмі, яка б показувала, що ти є кращий щоб принизити когось іншого, але я думаю, що духівник разом з лідером спільноти вони повинні бути тими, які є уважні, які чувають над спільнотою. І вони побачать в якому напрямку рухається спільнота, наприклад, що бракує якихось історичних тем щоб молодь зрозуміла контекст в якому вона живе зараз. Потрібно робити тематичні зустрічі. Якщо молодь не бачить потреб інших тоді вартує ту спільноту завести в Лярш-Ковчег щоб можна було послужити іншим людям. Або на парафії є годування бідних, тоді показати молоді, що є така категорія людей, щоб навчити, що можна бути відкритим, що можна служити іншим. Тобто впроваджувати ініціативи через які молодь може зростати. Важливо щоб ті ініціативи, які ми впроваджуємо не були такими, що ми зробили якусь акцію і на тому завершили. Це мусить бути річ до якої ми готуємося, потім як зробили акцію, тоді обговорюємо її бо тоді тільки тоді це стає досвідом. Кажуть, що молодь потребує досвіду, це правда вони потребують досвіду, але досвід повинен бути переосмислений, якщо він не є переосмислений тоді він не стає досвідом і коли він є переосмислений тоді через деякий час можна ще раз собі зібратися і ще раз про це проговорити. І тоді такі речі, які молоді особи переживають стають особистим досвідом. У висновку молодь з цього досвіду щось виносить, навіть якщо це був дуже негативний досвід. Інколи буває якийсь дуже важкий негативний досвід, але коли він є переосмислений і мудро ведений духівником і лідером спільноти, тоді це справді стає багажем який людина несе ціле життя.

Які виклики постають перед духівником молодіжної спільноти?

Отець: Найбільший виклик який зараз постає, що суспільство тепер вже не є християнським здебільшого. Їхні однолітки, тих молодих людей, які ходять до церкви не раз мають зовсім інші цінності і тяжко поєднати це плюралістичне суспільство. Коли ще в суспільстві 30 років тому наприклад, коли Церква вийшла з підпілля, тоді школа подібно говорила одне і те саме, мала одні і ті самі цінності і приблизно, що і Церква і дома. Але зараз це все є зовсім по різному. В школі можуть вчити інше, друзі можуть говорити про інші цінності, в дома можуть вчити інші цінності а в Церкві можуть бути ще інші цінності і цей виклик є таким важким бо це є тяжко поєднати ці всі речі, тому напевно ми як Церква повинні давати такий досвід який переконує, такий досвід який допомагає задуматися і той досвід який каже, що є правдою. Бо правда є та для молодої людини якщо вона щось пережила. Якщо вона має особисте пережиття особисту зустріч тоді для неї це стає правда. Якщо ми їй просто це розкажемо то, скажемо, що це правда і роби так то воно вже сьогодні так не функціонує. Тому перший виклик це поєднати християнські цінності і допомогти молодим людям цими цінностями жити між їх соратників їхніми однолітками, які не є християнами. Для того щоб вони також могли мати аргумент їхньої віри. Послання від Івана каже, перефразовую не кажу точно, що «Дай аргументи своєї віри» які аргументи твоєї віри. Ми повинні допомагати молодим людям ці аргументи знаходити щоб вони, коли інші їх однолітки «атакують» і кажуть, що Бога немає, і наука це говорить, щоб вони могли дати ґрунтовну відповідь. Тобто наука говорить по іншому. Бо інколи є багато фейкових речей, що молодь не може критично переосмислити. Я думаю що інший виклик – навчити бут критичними, а це знову через інтердисциплінарність, ми говорили про це перед тим дисципліни, що служать для того щоб молода людина могла зростати могла розуміти свою віру. Могла відповідати на ті виклики, запитання які суспільство ставить перед ними.

Як завоювати довіру в молодих осіб до душпастиря?

Отець: Дуже просто, бути з ними, не потрібно щось робити для них, потрібно бути з ними, їх слухати, тоді вони відкриваються. Якщо молодь чується любленою, казав Боско, тоді вона знає що її люблять.

Що б ви порадили тим хто починає або хоче почати створювати молодіжну спільноту в парафії?

Отець: Спочатку це буде забирати багато часу, але вони з цього колись будуть мати великі плоди. Нехай вони зараз цей час в кладуть для молоді, можливо щоб просто бути з ними. В душпастирстві немає такої систематичності, хоча бувають такі моменти коли потрібно взяти собі катехизм і перечитати його. Інколи молодь сама диктує тобі, що потрібно, на які питання потрібно дати відповідь, про що потрібно говорити, який досвід потрібно спробувати разом з цими молодими людьми. Але якщо ми витратимо для них час то це є велика інвестиція, яка колись принесе плід. Всі можуть говорити, що церква погана, Бог поганий але ті люди котрим колись приділялося час, вони знатимуть, що у критичний момент вони мають куди звернутися і де почути правильні, добрі речі для них.

Додаток 3. Інтерв'ю з Романом Кісільом, Інтерв'юер Орест Єлізаров

Довідка: отець Роман Кісіль, адміністратор парафії преображення ГНІХ. с. Підгір'я.

Коротко скажіть, будь ласка, як ви називаєтеся, якою спільнотою опікуєтеся, в якій парафії?

Отець: виконую служіння на золочівщині в сільській місцевості, вже 6 рік. До того служив на яворівщині, а ще до того був студентським капеланом молодіжних спільнот.

Скажіть будь ласка які обов'язки покладені на духівника молодіжної спільнот?

Отець: вважаю, що духівник молодіжної спільноти мав би допомагати молодим людям триматися правильного вектора, розкривати в собі таланти і допомагати їм пізнавати Христа. Це найважливіше, оскільки діяльність може бути різноманітна, але якщо ми говоримо про молодіжну християнську спільноту, тоді в центрі цієї спільноти мав би бути завжди Христос і молоді люди мали би Його пізнавати своїм серцем. Також шукати відповіді на питання, які їх на певному етапі їхнього життя тривожать. Тому що коли є батько і є маленька дитина то дитина завжди приходиться до батька і питає чому так, а чому так, тобто в неї багато питань «чому». Я думаю, що з віком в молодих людей ці питання не зникають, просто вони набувають глибшого змісту, бо молоді люди хочуть знати відповіді на питання екзистенціальні, «чому вони живуть, для чого вони живуть і що їм робити зі своїм життям». Від відповіді на ці питання залежить дуже багато. На моє переконання: священник мав би допомагати цим молодим людям знаходити відповіді на питання.

Наскільки часто повинні бути зустрічі в молодіжній спільноті, і якими саме вони повинні бути?

Отець: з мого досвіду, коли я працював студентським капеланом, ці зустрічі проводилися щотижня зі студентами. Хочу сказати, що є різниця між молодіжною спільнотою і скажімо молодіжним середовищем. Оскільки

спільнота це щось стале, певна група молодих людей, яка організована в колах певних християнських цінностей. Вона має свою назву має свій принцип співіснування, статут. Мій досвід є інший. Я маю досвід праці не з молодіжними групами. Лише досвід праці зі студентами де ми організовували різні акції, на яких були запрошені студенти. І власне ми обговорювали різні теми, які їх хвилюють. Це були стосунки хлопців і дівчат щоб мати правильне уявлення про обов'язки чоловіка і жінки в майбутньому, також стосунки батьків і дітей оскільки в такому віці дуже часто є конфлікти між поколіннями, старшими і молодшими, ну і також це покликання оскільки багато хто собі задає питання «як йому жити, що йому робити в тому житті коли він здобуде певний фах» це загальні речі, але з мого досвіду, коли я працював капеланом в лісотехнічному університеті, я помітив наступне: коли збираєш групу молодих людей, ти їм даєш якусь інформацію, ти їм організовуєш різні акції, і коли ти ті акції організовуєш то вони є, коли перестаєш організовувати, вони зникають. Студенти шукають собі інших зацікавлень. Можливо помилка була в тому, що ми не мали послідовних тем. Потрібна послідовність зустрічей і тема, яка тягне за собою іншу тему і мій досвід це показав. Коли я працював зі студентами, тоді ще існував курс «Альфа» це міжнародний курс, він є дуже популярний у Львові. Зараз він називається курс «Руах» я найперше почав його сам відвідувати, для того щоб зрозуміти і пережити в чому його глибина і краса і я як священник це досвідчив, бо він відкриває певні такі глибини розуміння стосунків мене і Бога, і пройшовши цей курс особисто я почав його впроваджувати в лісотехнічному університеті. Ми збиралися в гуртожитку, мали окремо виділену кімнату і власне я анонсував цей курс і запрошував на нього студентів і я побачив, що кількісно і якісно наші зустрічі почали мінятися. Було багато студентів і була проблема куди їх посадити скільки їх приходило. Все через те що теми, які цей курс порушував були дуже такі підставові, євангелізаційні, наприклад: «чому саме християнство а не інші релігії?», «чи існує Бог в чому сенс життя?», «розуміння Божої любові», тобто це ті питання, які ставить перед собою кожна людина, але не завжди правильні відповіді вона на них чує.

Як молоді особи ставляться до спільної молитви?

Отець: можливо їхній досвід молитви впливає на їхнє ставлення до молитви. Наприклад ми знаємо, що існує традиційна молитва – це молитовник і особа яка читає молитви з молитовника, але серед молоді сьогодні, за моїм досвідом і спостереженнями, дуже популярна спонтанна молитва. Наприклад середовище в якому мені довелося побувати – це середовище різних євангелізаційних рухів, є така молитва, яка називається «молитва прослави», яка супроводжується спонтанною молитвою, молитвою в тиші також, молитвою під музичні інструменти, гітару наприклад, і на таку молитву молоді люди радо приходять. Вони готові одну годину повністю молитися такою молитвою безперервно і виходять з молитви і зустрічі щасливі. Мені здається, що все залежить від способу молитви, від способу молитви який би притаманний був тій чи іншій групі. Коли говоримо про молодь то це має бути щось живе неординарне радісне, також тиша важлива, спосіб молитви дуже залежить як його представити молодим людям.

Будучи в молодіжному середовищі можна звернути увагу на те, що молоді люди не сповідаються часто, як закликати людей молодих до сповіді до приймання святого причастя?

Отець: звичайно все залежить від мотивації «чому я це маю любити» хтось сприймає сповідь як невідкладний обов'язок який треба виконати і змушує себе йти до сповіді і змушує себе йти на літургію, брати участь у святих тайнах. Але ми розуміємо, що на змушуванні далеко не поїдеш, оскільки наприклад батьки заставляють. Наприклад середовище села, молодь ходить до церкви в селі, але дуже часто питання чи вона ходить добровільно чи тому, що вся сім'я йде і «як то ти не підеш до церкви» і т.д. що стається з молоддю що виходить зі сільського середовища і їде на навчання до Львова наприклад, до міста, тут вже ніхто не пильнує чи ти в церкві чи ти не в церкві і тут питання є твого особистого переконання, чи тобі це потрібно і чи це є твій спосіб життя. Я вважаю, що завдання духівників молодіжних спільнот є допомогти молодій людині зрозуміти важливість особистих стосунків з Богом. Бо участь у сповіді, активна

участь в літургії впливає з особистих стосунків з Богом. Також важливі потреби глибшого єднання з Господом Богом. Якщо нема цієї свідомості, якщо немає якогось бажання, прагнення, просто єдиним обов'язком багато не досягнеш. Тому коли духівник буде намагатися в різний спосіб творити умови щоб ці молоді люди черпаючи інформацію про Бога, також могли отримати досвід зустрічі з Богом, тоді це змінить їхню мотивацію, та бажання бути присутнім на літургії, брати участь в святих тайнах.

Якою має бути діяльність молодіжної спільноти в парафії?

Отець: Досвіду міських парафій в мене немає. Але досвідом в сільській парафії я можу поділитися. Все починалося з простих зустрічей бо іноді коли ми говоримо про реалії села, крім церкви і магазину і школи більше нічого немає. Школа триває до обіду, а по вечорах молодь просто нудиться. Така правда і багато хто може йти собі проводити час біля магазину із слабоалкогольними напоями, грати карти і тд. Це є її заняття, або наприклад зараз є соціальні мережі, інтернет і всі погрузли в інтернеті в гаджетах. Мій досвід є коли проводяться регулярні зустрічі з молоддю, де вони просто не очікують почути чогось нового а просто є разом. Це спосіб проведення їхнього часу. Разом подивитися фільм. Разом порозмовляти, попити чаю, кави і поговорити на якісь життєві теми в неформальній обстановці. Після такого процесу коли наситилися буттям разом, є дуже спонтанно «а давайте разом щось робити». Це має бути спонтанно, не поставивши собі цілі щось робити, бо інакше є дуже багато перешкод. Але коли це народжується з глибини серця. Ми наприклад мали акцію до святого Миколая з молоддю раз в рік відвідували старших парафіян де молоді люди ставили ту сценку святого Миколая, хтось грав роль Миколая і розносили їм продукти, елементарні, для того щоб люди собі могли з того щось приготувати на святу вечерю. Бідні самотні люди мали ці такі відвідини і молодь радо це робила. Оскільки вони були переконані що беруть участь у важливій місії. Мені здається що коли молодь запалюється чимось, вона є дуже творча. Вона буде робити неймовірні речі, але мусить повірити і побачити власну роль в важливій місії.

Чи має спільнота, окрім духовних зустрічей з духівником, ще якісь навчання, якщо так то які? І чи вартує проводити в молодіжній спільноті різного роду тренінги, курси, майстер класи і тд?

Отець: молодіжна спільнота покликана допомагати людині розвиватися всесторонньо оскільки це проведення способу життя молодої особи не тільки на молитві, а також деінде, на відпочинку чи це є десь в горах Карпатах чи десь на морі. Проведення спільного часу, організовуючи якийсь літній табір чи похід в гори, але перебуваючи в своєму середовищі я думаю, що дуже варто, бо молодь дуже швидко вчиться. Вона шукає чогось нового, що їй пригодиться в житті. Очевидно зараз дуже популярні цілі школи лідерства, оскільки молода людина хоче досягнути якоїсь цілі будучи християнином. Також фахово людина потребує певних знань: як працювати в команді як бути лідером в різних сферах, як правильно і ефективно використовувати час. Ці навички дуже потрібні оскільки ми живемо в суспільстві і хочемо також як християни ефективно діяти в суспільстві. тому дуже важливо ці речі впроваджувати

Які повинні бути стосунки священика і молоді в молодіжній спільноті?

Отець: я думаю, що це все залежить від священика. Від його сприйняття молодих людей, оскільки він як на мене мав би усвідомлювати, що він найперше є другом. Не має бути ніяких бар'єрів в розумінні я старший я багато знаю я тобі сказав ти маєш слухати. Дуже часто така постава може призвести до відкинення і не сприйняття в молодіжному середовищі священика. Також не мав би переходити межі такого панібрата. Тоді вже молоді люди можуть за таку занадто приязнь можуть не сприймати того що говорить духівник. У цьому є небезпека. Назагал мені здається що треба максимально всі бар'єри розбити через близькість спілкування іноді навіть не обов'язково приходити в підряснику на зустріч бо підрясник це добре для літургичного спілкування, молитви але коли йде молодіжна зустріч мені здається, що доцільніше навіть одяг брати такий, щоб бути якось ближче на крок до молоді щоб цей одяг священичий не був бар'єром для спілкування з молодими людьми.

Як молодіжна спільнота може вплинути на вибір життєвої професії у майбутньому?

Отець: я думаю що може, залежить від спільноти, яку формацію дає вона молодій особі, оскільки як не як середовище в якому молода особа перебуваєш певний час. Іноді роки, це формує твою думку і твій світогляд і коли ти проходиш цей етап становлення особистості і шукаєш відповіді на питання хто ти є і що ти в тому світі робиш і яке твоє завдання, які ти маєш таланти, ти можеш в цій спільноті розпізнати їх. Я думаю, що якщо здорова молодіжна спільнота з нормальним християнським здоровим супроводом, вона може показати хто є хто насправді і що ти можеш в цьому житті зробити. Це абсолютно дуже правильно. Оскільки не будучи в спільноті світ сьогодні дає дуже багато пропозицій та викликів і ти можеш просто загубитися. Ти можеш взяти перевагу не в твоє покликання яке Бог дав тобі в серці, але можеш взяти зарібок і гроші те чого ти хочеш і це є проблема. Бо ти можеш заробляти гроші але не почувати себе щасливим не відчувати себе на своєму місці тому, мені здається, що християнська молодіжна спільнота мала би допомагати молодим особам зрозуміти їхню місію в житті. Коли це відбувається це дуже добре.

Яке відношення молодих осіб до жертвності свого часу заради потреб парафії? (наприклад раз у році допомогти прибрати церковну територію, підготувати парафіяльне свято Миколая чи взяти участь у гаївках парафії, або святкування празника в парафії, тощо)

Отець: Коли молодь відчуває себе частиною парафії, то очевидно, що вона хоче бути задіяною. Я так спостерігаю за іншими особами, що мають багато обов'язків тяжкої праці в полі. Старші вже очевидно обмежені через свій вік і хвороби дужча часто. Тому вони багато моляться, багато працюють тому відповідно менше часу є для якогось служіння. Молодь це та категорія яка хоче бути задіяна і очевидно ми залучаємо молодь для оздоблення храму, для прибирання храму, для різних вертепів вистав та зустрічей і молодь радо йде на це. Просто молодь потребує щоб її почули і задали напрямок, дали виклик і тоді вона легко з тим справляється

Які фактори діяльності спільноти можуть зруйнувати її, або які ініціативи варто не впроваджувати у молодіжній спільноті?

Отець: Кожна спільнота повинна мати ціль заради чого вона існує. Коли ми говоримо про християнську спільноту, очевидно метою існування кожної християнської спільноти це зблизитися з Богом, полюбити Його і Йому служити. Вже спосіб в який спільнота буде виражати це залежить від її бажання чи вона буде допомагати відвідувати дітей сиріт, чи буде дбати за вбогих чи буде інші речі якісь робити які вона відчуває, але мені здається, що найбільшою небезпекою буде коли спільнота забуває заради чого вона існує і розпорошується на багато речей світських, навіть якщо вони будуть під виглядом добра, волонтерства і тд. Тоді втрачають свою силу. Мету свого існування.

Як завоювати довіру в молодих осіб до душпастиря?

Отець: Дуже багато стереотипів існує в молоді по відношенні до священників. Мусиш мати почуття гумору. Мусиш без високопарних слів висловлювати свою думку, і мусиш показати, що ти не є проти них а з ними, що ти готовий також помилятися і ти можеш помилятися. Дати зрозуміти молоді, що в тебе нема відповідей на всі запитання ти є звичайний проста людина, яка готова з ними дружити бути і допомагати долати виклики, які будуть в їхньому житті. Коли так навіть священник, який розказує історію свого життя говорить про певні кризи і показує певні свої слабкості, це викликає довіру.

Скажіть які виклики постають перед духівником або чого саме бажає молодь 21 століття від священника?

Отець: я думаю доброго прикладу. Тому що дуже легко говорити правильні речі але дуже не просто тими правильними речима жити на щодень. І мені здається коли молода людина дивиться на священника, вона хоче бачити певний ідеал, вона хоче бачити щоб коли священник проповідує про любов, про правду, про справедливість ті цінності щоб були присутні в його житті і якщо вона буде тільки чути це але не бачити то вона швидко відійде і ті слова не будуть авторитетними в її житті від цього священника. Тому мені здається коли ти є на

своєму місці, ти живеш так як проповідуєш це є найбільшим аргументом для зацікавлення молоді таким способом життя.

Що б ви порадили тим хто починає, або хоче почати створювати молодіжну спільноту в парафії?

Отець: на мою думку дуже важливо є зацікавити молодь Богом. З цього все починається і з цього все випливає. Якщо молода людина, яка є в пошуку в своєму житті, завжди молода людина це та яка шукає, яка хоче знати відповіді на питання, бажає зустрічі з Господом живим і реальним, переживе і досвідчить запалиться і загориться цією зустріччю то її не треба буде вже підганяти до якоїсь роботи заохочувати. Вона вже буде заохочена, важливо буде тільки показувати правильний напрямок. Тому без цієї зустрічі допомогти людині зустрітися з живим воскреслим Христом все інше втрачає сенс.

Додаток 4. Інтерв'ю з Андрієм Стадницьким, Інтерв'юер Орест Єлізаров

Довідка: отець Андрій Стадницький, адміністратор храму Собору Пресвятої Богородиці с. Прилбичі.

Коротко скажіть, будь ласка, як ви називаєтеся, якою спільнотою опікуєтеся, в якій парафії?

Отець: я є отець Андрій Стадницький я є парохом в парафії в Прилбичах там вже є 12 років. Проваджу служіння одній на парафії але було 2 роки, що мав ще сусіднє село Терновиця, а так фактично я є тільки на одній парафії вже 1 рік. Спільнота фактично вона, коли я прийшов на парафію ми створили катехитичну школу і почали навчання для різних вікових груп і ті вікові групи є згруповані. Але вже від 9 класу і далі 10 – 11 є молодь. Це така молодіжна спільнота. Вони самоуправство, тобто вони вибирають собі голову, заступника, дорадників і вони собі функціонують так якби трохи самостійно. Молодь постійно є плинна. Часом буває що вони доростають до певного віку, одружуються і покидають спільноту. Я пізніше старався створити спільноту подружніх пар. Вона про функціонувала 2 роки і розлетілася. Молодіжна спільнота не є виокремлена як окрема спільнота. Тепер вона є в структурі катехитичної школи. Такий досвід я попробував, не знаю на скільки він є успішний, бо молодь підростає і вона трохи розсіюється.

Які обов'язки покладені на духівника в спільноті?

Отець: я і мій сотрудник о. Михайло є тими, які не є офіційно духівники. Тому що офіційно створена спільнота має офіційне духівництво, а в нас такого немає. Але те чим ми займаємося – це постійні зустрічі з ними. Що суботи в нас є катехитичні зустрічі. Часом ті зустрічі бувають 45 хвилин часом буває до півтори години затягується все залежно якою є тема зустрічі. Тому це є напевно найбільше, ну і постійно заохочуємо до участі в Святих Тайнах. Плюс те, що я тут у Львові вже напевно, бо живу у Львові. Багато молоді якраз іде навчатися до Львова і ми її запрошуємо що четверга у мене дома, де ми маємо читання святого письма. З перемінним успіхом, бо перші роки їх було багато, десь

близько 10 і ми так читали собі Святе Письмо. Але зараз буває троє, буває один. Я так ніколи і не знаю скільки їх буде на зустрічі. Але вони мають нагоду більше задати запитання, вони не крембуються і то є таке духовне начало.

Які теми обговорюєте на спільних зустрічах, чи є послідовність і логічність тем на зустрічах?

Отець: в мене було так спочатку що я задавав їм на початку зустрічей в вересні. Я давав їм листочки щоб вони написали теми які їм виливі. Тоді формував собі такий навчальний рік. Але дуже часто ті теми які вони піднімали – це теми моральні. Шкідливість алкоголю, або як знайти друзів. Я розумію, що це для них насущні питання, але останніми роками я зрозумів що це вже похідні теми. Їх теж важливо піднімати, але є базові речі. Те що ми називаємо часом вже не катехизація а саме евангелізація, проповідування Христа. Тому останніми роками я наголошую саме на тому. Це не є якась структура яка постійно йде, це теми які я бачу що вони зараз актуально і я їх виношую і намагаюся їх подавати. От останнє це була сповідь, але тема сповіді така з розумінням того що насправді. Не там як правильно сповідатися, що казати і яка структура сповіді, але такі причини чому людина відпадає, хто для неї Христос є, тобто кожного разу я вертаюся до запитання наскільки вони евангелізовані. Я евангелізаційні теми стараюся ставити в основу.

Яким є молитовне життя спільноти, чи проводите спільну молитву, як часто?

Отець: Це напевно питання сільської парафії. Ця молодь нашої спільноти вона дуже роздроблена тим що є учні які вчаться в школі і є студенти, які вчаться у Львові. Субота – це єдиний день де вони приходять. Бо вони в п'ятницю тільки приїжджають а в неділю вже їдуть і фактично вже немає дуже часу. Ми не маємо такого щоб було окремо молитовні зустрічі. Ми робимо 2 рази в році в різдвяний піст і в великий піст робимо молодіжні чужання. То не є надовго але ми ввечері замість звичної нашої зустрічі сходимося на читання святого Письма, розважання, молитви, в той час можна приступити собі до сповіді теж. Але так

щоб ми мали окремо молитовні зустрічі то нажаль немає. Суботній час є робочий. Нажаль такого молитовного нічого не вдалося за ті роки організувати.

Як навчити молодих осіб особистої молитви, регулярної сповіді, та участі у Святій Літургії?

Отець: це дуже складний процес, бо я дивлюся на парафіяльне життя. Ми маємо дітей в катехитичній школі, що починаються від до шкільництва і аж вже до підліткового віку. У підлітковому віці вони чим раз далі відкладають свою Сповідь ніби пробуєш підходити до них говорити, запрошувати, не раз бував що то виглядає як в анекдоті що священник тільки то і вмів що проповідь про сповідь говорив. Деколи буває що запрошуєш і є сотрудник що весь час сповідає і хіба в такий спосіб. Складається таке враження що в них неправильне розуміння гріха чи неправильне розуміння сповіді. Ти пробуєш звертати увагу в катехизаціях щоб це підкорегувати. В них сповідь буває що вони бояться іти до сповіді бо вони обіцяють поправитися. Молоді особи пообіцяють і якщо вони не змінюються і в них починається така дилема, що ліпше відкласти на довший час сповідь ніж йти знову. Це не проста річ і криза дуже б'є по них чесно кажучи є одиниці, насправді, які добре переживають ту річ. Але це одиниці. То так залежить від особи, це тяжко зробити щоб це всі відчували. Бо точно знаєш що від тої спільноти що була колись давніше є такі, що зрозуміли що літургія дорівнює причастя. Тому кожна літургія для них є причастя. Якщо не можуть то звичайно йдуть до сповіді. Але це так не багато насправді.

Якою є діяльність спільноти в вас в парафії?

Отець: дуже воно так сформувалося трохи впродовж тої історії що вони собі намічають точкові акції які вони роблять. Немає такого що б вони мали точно приписано статутом свої, тобто вони кожного стають провідниками для таборів. Ми робимо завжди виїзні табори влітку для парафії для всіх бажаючих з довкола і вони виступають провідниками, типу аніматора. Це є найбільша річ яку вони роблять. Тому завжди коли приходить весна то вони готуються до того. Мають свої зустрічі організаційні. Вони часто роблять між собою теж визначають відповідальні на цей музей. Також є крамниця щоб під час екскурсії вони

реалізують літературу, тобто теж трохи працюють на добро парафії. Теж вони кожного разу я їх заохочую що вони готували якийсь вертеп і потім на різдвяний час кудись поїхати послужити. Декілька разів вони їздили в Краківецький деканат. Теж вони їздили в старечий будинок сюди у Львів. Просто зібрали на парафії якісь гостинці і з вертепом поїхали туди. Часто вони їздили в той деканат просто так без якихось речей. Раз навіть самі печиво пекли. Але то не є таке щоб було на постійній основі, хоч я намагаюся щоб воно було. Не знаю в чому справа але дивлюся взагалі про структуру спільноти. Не знаю чи це у Львові в великому місті є але я помітив що за ці всі роки дуже важко збудувати спільноту. В спільноті багато звикло лише брати. Тобто вони прийшли і їм дають час, увагу, добру лекцію і коли приходиться, що треба щось дати то вони якось «линяють». Молодь часом найпростіші речі, які ти даєш щоб вони зробили то бажаючих дуже мало і це значить що вони від дитинства що на них недовіряли відповідальностей і зараз вони бояться взяти відповідальність часом на найпростіших речах. Здається що це можна зробити швидко але вони того не зроблять. Здається в найпростіших речах вони бояться взяти відповідальність. І коли йде мова про формування спільноти то вони бояться, не знають, що дати цій спільноті. Тому я часом розумію що коли я їду на катехизацію я не їду будувати спільноту а я їду проповідувати всім кожному і може хтось з того скористає.

Чи має спільнота, окрім духовних зустрічей з духівником, ще якісь навчання, якщо так то які? І чи вартує проводити в молодіжній спільноті різного роду тренінги, курси, майстер класи і тд?

Отець: Мені здається, що все є корисне бо часом треба молодій людині теж дати можливість чимось зачепити її. Я собі думаю що людина, я по собі знаю. Що Бог використав інші різні способи щоб привести мене до священства. Я думаю що теж є нормально коли священники чи провідники молодіжних спільнот у такий спосіб залучити молодь через якісь ігри забави чи інші інтерактивні засоби. Це для того щоб людина прийшла. Коли людина приходить ми можемо їй щось дати.

Які повинні бути стосунки священника і його молоді в молодіжній спільноті?

Отець: я бачу що є добре коли немає бар'єрів. Деколи буває що я в молодіжній спільноті знав більше про особу ніж батьки. Це для мене був виклик. Не раз буває що я не можу зрадити ту молоду людину. Але також не знаю як зробити, бо треба підштовхнути її щоб вона щось змінила, і це є не просто. Це стало пізніше можливістю для тої молодої людини зрозуміти що довіру до священика вона має. Але також важливо є те щоб людина не знецінювала священство. Священик залишається священиком попри те що він є другом молодій людині. Священство це те, що дано від Бога і воно теж має за ціль освячувати і це людина має розуміти. Це нормально коли стосунки відкриті.

Як відбувається набір нових членів у спільноту?

Отець: молодь шукає самостійно. Вони запрошують своїх однокласників до спільноти. в селі так би мовити є свої правила. В селі є така заповідь «а що люди скажуть» і ця річ є дуже шкідлива, але нею всі послуговуються. В нас в селі є поділ на конфесії. Люди чітко цього дотримуються. Якщо катехизація в католицькій церкві тоді православні туди не йдуть. Але через те що православні священики не ведуть нічого то молодь часто запрошує до нас своїх однокласників. І дуже часто, особливо діти запрошують один одного. Я дивлюся що у тих молодших групах є багато тих які приходять з іншої конфесії. В Прилбичах ще досі є що багато кличуть своїх друзів з інших сіл. Тому спільнота твориться не тільки односельцями. Тобто молодь більше працює ніж священик в цьому напрямку. Часто після таборів ми запрошуємо молодь до себе. Тоді священик найбільше є з молоддю. Футбол з ними пограє тощо. Воно дає свої плоди бо на таборі ти запрошуєш молодь стати учасниками спільноти, молодь бачить що це є за спільнота.

Як молодіжна спільнота може вплинути на вибір життєвої професії у майбутньому?

Отець: я думаю що воно впливає. Не так може професія як життєвий майбутній стан. В мене був хлопчина з молодіжної спільноти, що пішов вчитися на катехита. Також зараз в мене двоє дівчат в школі катехизують. Вони пішли

вчитися на педагогіку і тепер я їх залучив. Тобто не всім, але частково воно впливає.

Яке відношення молодих осіб до жертвності свого часу заради потреб парафії? (наприклад раз у році допомогти прибрати церковну територію, підготувати парафіяльне свято Миколая чи взяти участь у гаївках парафії, або святкування празника в парафії, тощо)

Отець: я наприклад в себе зауважив період такий коли я просив щоб катехизацію вів хтось інший а не я, і потім я прийшов і побачив що всі мої старання розлетілися. Молодь часом звекає до когось одного. І добре би було щоб ця людина була таким фактором «склеювання». Тоді таку «турбулентність» пережили молодь моєї парафії коли хтось інший приходив. І для мене залишилося питанням чи так має бути чи ні. Тобто це би не мало бути звиканням до особи але воно так є. часом люди мають особу і вони біля неї гуртується і коли тої особи не стає тоді воно розсіює всіх.

Які виклики постають перед духівником молодіжної спільноти?

Отець: в свій час в мене був такий виклик, коли ти даєш, от вже 12 років і потім та молодь відходить і ти ніби знову «біля розбитого корита» тобто приходять нові, а ті в яких ти вкладав їх знову нестає. Зараз я бачу результат. Ці всі матері, що були попередньо в молодіжній спільноті зараз приводять дітей на катехизацію, разом з ними сидять, разом спілкуються і я бачу, що для них це дуже важливо є спілкування. Ці люди потребують спільноти. Будь яка справа і зокрема молодіжної спільноти має мати продовження навіть у вже у сімейному стані. От в нас на парафії є вже традиція, що ми на другий день пасхальних свят йдемо разом шашлики смажити і це якраз ті що колись були в молодіжній спільноті і тепер поодружувалися і тепер ця неформальна річ їх гуртує.

Як завоювати довіру в молодих осіб до душпастиря?

Отець: я думаю, що тут дуже важливо є бути з ними. Головне щоб стосунки не були фальшивими, тобто бути таким як ти є, простим, щирим. Тоді це розковує розв'язує молодь. Зараз є дуже велика різниця між молоддю, яка ще вчиться в селі і молоддю, яка вже вийшла з села. Дехто пішов вчитися до великих міст і

між ними величезний стрибок в розвитку і прийнятті світу. Ця молодь, що ще в селі є якоюсь заляканою і вони виходять в світ і стають трошки відкритіші і з ними легше навіть спілкуватися. Але якщо подивитися на ту саму молодь то до них все одно треба підходу особистого, потрібно робити перший крок.

Якого священика хоче бачити молодь 21 століття?

Отець: я думаю не такого, який у святині просто стоїть і недоступний, а того який може прийти і запросити. Того священика, який перший буде ступати, запрошувати і в якого слова не розходяться з ділами.

Що б ви порадили тим хто починає, або хоче почати створювати молодіжну спільноту в парафії?

Отець: я думаю, що перша річ щоб священик чувся добре потрібно довіритися Богу. Потрібно розуміти що є речі які можна зробити і що не можна. «Боже то твої діти допоможи зібрати їх та дати їм щось». Також важливим моментом є добра комунікація. Також важливий особистий стосунок. Коли ти комікуєш з особою тоді вони стає тобі близькою і тоді вона прийде наступного разу тобі на зустріч. Коли ти думаєш, що молодь має прийти і я маю прочитати лекцію то це провал. Потрібно особистого стосунку. Через особисті стосунки можна отримати спільноту. Без того це буде лише клас для якого ти будеш читати лекцію і не більше.